

Зміст:

1.	Вступ	1
2.	Обслуговування користувачів	3
3.	Комплектування, організація і збереження фондів	7
3.1.	Створення електронних колекцій бібліотек	11
4.	Наукове опрацювання документів. Організація пошукового апарату	16
5.	Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування	18
6.	Соціокультурна діяльність	27
7.	Наукова діяльність. Науково-методична робота.	34
8.	Професійний розвиток бібліотечного персоналу	45
9.	Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів	50
10.	Управління. Робота з персоналом	53
10.1.	Організація зв'язків з громадськістю і створення позитивного іміджу бібліотеки	59
11.	Матеріально-технічна база бібліотек	62
12.	Нове у роботі бібліотек	64
13.	Список скорочень	68
14.	Додатки:	
14.1	Таблиця основних статистичних показників роботи Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Звіт 2015 рік – План 2016 рік	70
14.2	План проведення науково-практичних конференцій, семінарів, нарад тощо для бібліотечних працівників Харківського зонального методичного об'єднання на 2016 рік	108

Харківське зональне методичне об'єднання це **36** бібліотек державних вищих навчальних закладів **III-IV** рівнів акредитації. Сукупний фонд на кінець **2015** року налічує понад **23** млн. документів. Бібліотеки обслужили всіма структурними підрозділами **920 398** користувачів, яким було видано **22 890 189** документів.

Пріоритетними напрямками роботи бібліотек Об'єднання минулого року були підвищення рівня та оперативності бібліотечно-бібліографічного обслуговування всіх категорій користувачів, формування і забезпечення якісного доступу до документних фондів і е-ресурсів, створення гнучкої інфраструктури інформаційного забезпечення науково-педагогічного складу, аспірантів і студентів внз, сприяння представленню наукового доробку вчених внз у міжнародних наукометричних базах даних, соціокультурна діяльність, підвищення професійного розвитку персоналу.

Перспективи свого розвитку бібліотеки Об'єднання пов'язують з розширенням застосування новітніх технологій, подальшим професійним розвитком персоналу, створенням належних умов праці бібліотекарям та користувачам, запровадженням організаційної культури, яка б спонукала до перебудови професійного мислення, розвивала творчу ініціативу фахівців бібліотек.

У **2015** році дату заснування своїх бібліотек відзначили: **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна – 210** років; **НТБ НТУ «ХПІ» - 130** років; **бібліотеки ПДАА і ХГПА, НБ ХНМУ - 95** років; **бібліотека ХНУБА і наукові бібліотеки ХНТУСГ і ХНУРЕ, науково-технічні бібліотеки НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», ПолНТУ, УкрДУЗТ і ХНЕУ імені С. Кузнеця - 85** років. З цієї нагоди протягом року бібліотеки проводили науково-практичні конференції, семінари, книжково-ілюстративні виставки, готували бібліографічні покажчики тощо.

Бібліотеки внз Об'єднання брали активну участь у різноманітних корпоративних бібліотечних проектах, в останні роки їм притаманна інтеграція в створенні корпоративних електронних ресурсів.

Бібліотеки Об'єднання брали участь у міжнародних проектах. У міжнародному проекті Бібліотеки Конгресу США - Світова цифрова бібліотека (англ. World Digital Library) і Загальноєвропейській цифровій бібліотеці «Europeana», де розміщено об'єкти культурної спадщини, Асоціації регіональних бібліотечних консорціумів (АРБІКОН), «Ірбіс-корпорації». Продовжувалась участь у проектах держаного, обласного і зонального рівнів. У рамках договорів про співробітництво у різноманітних сферах діяльності з іншими бібліотеками, організаціями і фондами бібліотеки продовжували працювати у таких програмах і проектах, як

«Україніка наукова», ELibUkr - «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України», Асоціації «Інформатіо-консорціум», Консорціуму e-VERUM, Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України «Наукова періодика України», «Корпорація користувачів АБІС UniLib», корпоративних проєктах ННМБУ, об'єднані віртуальні довідкові служби, науково-освітній мережі Уран тощо. У 2015 році бібліотеки **ХНУ імені В.Н. Каразіна** і **НЮУ імені Ярослава Мудрого** приєдналися до нового наукового корпоративного проєкту «Книжкові пам'ятки України» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** минулого року взяла участь у Всеукраїнській програмі з поцифрування друкованих видань і рукописів «Сторінки майбутнього – Фонд культури та інновацій FUTURA за підтримки компанії «Цифрова країна». Продовжувалася робота бібліотек у проєктах **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** – «eScriptorium - архив рідких видань і рукописів для науки і освіти» і «Єдина картка читача бібліотек в м. Харкова». У звітному році бібліотеки в м. Харкова приєдналися до нових корпоративних проєктів **ХДНБ імені В.Г. Короленка** – мультимедійного регіонального проєкту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» і електронного рекомендаційного бібліографічного ресурсу – краєзнавчого блогу «Історія Харкова у пам'ятних дошках». Продовжувалася участь бібліотек в м. Харкова і у проєктах **ХДНБ імені В.Г. Короленка**: минулого року приєдналася до корпоративного проєкту **ХДНБ імені В.Г. Короленка** «Метабібліографія Харківщини» **НБ УПА**; «Електронний зведений каталог періодичних видань, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова»; «Соціальні комунікації: зведений каталог надходжень до бібліотек Харкова»; «Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство: каталог ХДНБ», асоціація користувачів та розробників електронних бібліотек і нових інформаційних технологій та кількох регіональних (ЕБНІТ), зі створення реферативних і повнотекстових ресурсів, тощо.

Бібліотеки Об'єднання, з метою отримання додаткових грошових коштів для реалізації проєктів і творчих ідей, брали участь у конкурсах на отримання грантів. Гранти минулого року отримали **бібліотеки НТУ «ХП»** – за підтримки грантової програми «Нарощування цифрового потенціалу громадського суспільства» Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні на проведення дистанційного курсу «Куратор змісту» і **ХНУ імені В.Н. Каразіна** – за підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Києві для Центру «Вікно в Америку» за сприяння Української бібліотечної асоціації.

Обслуговування користувачів

Бібліотеки Об'єднання сьогодні, поєднують традиційні форми роботи з широким використанням інтернет-технологій, розширюється спектр послуг і сервісів, які надаються студентам і аспірантам, науковцям і науково-педагогічним працівникам, співробітникам ВНЗ згідно з їх інформаційними запитами, сприяють підвищенню рейтингу своїх науковців і ВНЗ. Позитивний імідж бібліотек сьогодні залежить від рівня та комфортності бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, тому, з метою забезпечення комфортного і оперативного доступу до своїх інформаційних ресурсів, бібліотеки активно впроваджують відкритий доступ до своїх фондів, сервіси для дистанційних користувачів, надають можливість скористатися Wi-Fi тощо.

До послуг читачів бібліотек працювало **192** читальних зали на **11 548** місць та **154** абонементи. За звітний рік на **2** зменшилася кількість читальних залів у **НБ УАБС**. У **НБ УПА** для науковців академії організовано новий читальний зал з фондом наукової літератури та іноземних видань. Однак, у цілому, у структурі обслуговування бібліотеки зменшилася кількість абонементів, читальних залів і місць у читальних залах в зв'язку зі складними соціально-політичними обставинами. Зросла кількість читальних залів у бібліотеках **НТУ «ХП»** і **НЮУ імені Ярослава Мудрого**. Гостро стоїть проблема нестачі місць для користувачів читального залу для іноземних студентів **НБ ХНУМ**.

У **2015** році усіма структурними підрозділами бібліотек Об'єднання обслуговано **920 398** користувачів, кількість виданих їм документів становить **22 890 189** документи, зафіксовано **11 140 429** відвідувань бібліотек. За даними звіту збільшилася кількість, відвідувань і книговидача користувачам у **НБ ХНМУ** в зв'язку з збільшенням набору на перший курс університету і значно поліпшилася забезпеченість англomовними підручниками. Автоматизований облік, що діє у **НБ ХНУМ**, дає можливість досконало враховувати всі напрямки роботи. Зросла загальна кількість користувачів у **бібліотеці УМСА**, що обумовлено збільшенням набору студентів в академію та медичний коледж, а також завдяки зарахуванню на навчання студентів із медичних ВНЗ Сходу України та Криму. Однак, лише у **7** бібліотеках показник кількості читачів за єдиним обліком, у порівнянні з **2014** роком, зріс.

Слід відзначити уже сталу тенденцію зменшення кількості читачів, відвідувань і книговидачі, що є наслідком зменшення загальної кількості користувачів у зв'язку зі зменшенням контингенту у ВНЗ.

У деяких бібліотеках Об'єднання було організовано кураторство співробітників над студентськими групами, що дозволило зміцнити зв'язки бібліотеки з викладачами-кураторами груп, активізувати роботу з книгою в більшості студентських груп. Така форма роботи вже декілька років впроваджена у практику роботи **НТБ НТУ «ХП»**.

У багатьох бібліотеках продовжується зниження читання документів на паперових носіях серед студентів і збільшення читання електронних версій. Відсутність закупівель наукових видань, скорочення передплати періодичних видань, активне поповнення електронних бібліотек і репозитаріїв навчальними і методичними виданнями, значно зменшили показники роботи читальних залів бібліотек.

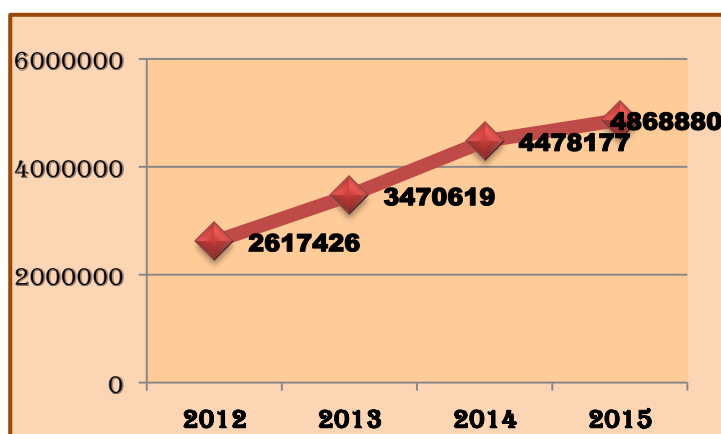
Навпаки, кількість віддалених користувачів у бібліотеках зростає і становить у звітному році **2 053 747** осіб. Так, у порівнянні з **2014** роком, зросла кількість віддалених користувачів на **22 %**.

Всього за єдиним реєстраційним обліком кількість користувачів сягає **293 039**. Кількість користувачів за ЄРО у порівнянні з **2014** роком зменшилася на **6 %**. **29** бібліотек минулого року недовиконали цей показник. Зросла кількість відвідувань читальних залів, абонементів бібліотек і їх веб-сайтів на **0,6 %** у порівнянні з **2014** роком. За даними звітів прослідковується тенденція розширення аудиторії віддалених користувачів.

Недовиконання планових показників за кількістю обслугованих користувачів і книговидач деякими бібліотеками Об'єднання є наслідком декількох причин. Це пов'язане з недобором студентів до ВНЗ, з закриттям навчально-консультативних центрів на території Автономної Республіки Крим та у зоні АТО, зменшенням кількості студентів заочної форми навчання. Два зимових місяці не працювала Фундаментальна бібліотека **ХНАУ імені В. В. Докучаєва**, що також вплинуло на невиконання планових показників за рік у цілому.

НБ ХНТУСГ майже виконала заплановані показники за ЄРО за рахунок збільшення кількості сторонніх користувачів, до числа яких входили викладачі і студенти Луганського національного аграрного університету, який тимчасово розміщено у корпусах університету.

Аналіз звітів показує зниження читацької активності при обслуговуванні у традиційному режимі і ріст користувачів і відвідувань до ресурсів через електронні мережі. Динаміка збільшення кількості відвідувань Web-сайтів бібліотек свідчить про затребуваність створених сервісів, дивись діаграму *«Кількість звернень до web-сайтів бібліотек»*. Це стосується бібліотек, які такий облік проводять. Однак, облік кількості віддалених користувачів не проводять **13** бібліотек, що становить **36 %** від загальної кількості бібліотек Об'єднання. У звітах не надані статистичні дані кількості звернень до веб-сайтів **6** бібліотек, не представлені цифрові показники використання мережевих локальних документів **14** бібліотеками.

Діаграма. Кількість звернень до web-сайтів бібліотек

На жаль, не всі бібліотеки розподіляють мережеві локальні документи за цільовим призначенням і мовами, тому проаналізувати кількісні показники не уявляється можливим.

Як і у попередні роки загальну кількість книговидачі складають книги – **64,3 %**, періодичні видання – **15 %** від загального обсягу книговидач за рік.

Бібліотеки ВНЗ Харкова продовжували роботу у проекті «Єдина картка читача бібліотек ВНЗ Харкова», який діє з **1 вересня 2013** року. Проект передбачає доступ до паперових фондів та електронних ресурсів студентів і викладачів ВНЗ міста шляхом безкоштовного обслуговування у читальних залах усіх бібліотек, які увійшли до цього проекту. Серед електронних ресурсів, користувалися попитом наукометрична бібліографічна та реферативна база даних – SCOPUS, Електронна Бібліотека дисертацій Російської державної бібліотеки і EBSCO Publishing, які були доступні минулого року. **25** бібліотек ВНЗ Харкова взяли участь у реалізації цього проекту. З метою популяризації цієї послуги, фахівці бібліотек створювали відео-кліпи, розміщували інформацію на своїх сайтах, у правилах користування бібліотеками, в читальних залах та на абонементах, в соціальних мережах, розробляли різноманітну друковану рекламу тощо. Задля забезпечення більш якісного обслуговування користувачів цих бібліотек

продовж року фахівцями бібліотек **ХНУ імені В.Н. Каразіна** і **НЮУ імені Ярослава Мудрого** досліджувалась практична дія проекту. У наступного році планується розробка віртуальної мапи учасників проекту, де буде надано адресу Web-сайту бібліотеки-учасниці і її поштова адреса. **Бібліотека ХДАК** планує у **2016** році приєднатися до цього корпоративного проекту.

Все частіше на ділянках бібліотек **НФаУ, ХНУРЕ, НТУ «ХП», УМСА, ХНУ імені В.Н. Каразіна, ХНЕУ, ХДУХТ, НАУ імені М.Є. Жуковського «ХАІ»**, де обслуговуються англомовні студенти або студенти англомовного навчання, працюють фахівці, які володіють англійською мовою.

У звітному році студентам-користувачам **НБ ХНУРЕ** усіх форм навчання та курсів було присвоєно PIN-коди для доступу до свого електронного формуляру з пошукової сторінки сайту. Читачі мають можливість, не реєструючись на сайті бібліотеки, передивитися перелік виданих документів, перевірити терміни їх повернення та здійснювати контроль за своїм формуляром.

НТБ НТУ «ХП» минулого року реалізовано попереднє замовлення документів з електронного каталогу на сайті бібліотеки.

Впроваджено обслуговування користувачів в автоматизованому режимі: **НБ УПА** – на абонементі художньої літератури; **НБ НФаУ** – студентів **1-3** курсів; **НТБ НТУ «ХП»** – на трьох абонементах навчальних видань; **НБ ХНМУ** – на абонементі старших курсів відділу обслуговування.

Додаткові платні послуги пропонуються користувачам **НБ УПА**: друкування документів з зовнішнього носія інформації; сканування документів; складання бібліографічних списків до дисертацій; дипломних та курсових робіт.

Робота з користувачами боржниками у бібліотеках Об'єднання мала плановий характер і тривала протягом року. Бібліотеки проводили акції «Тиждень повернутої книги», коли боржники мали можливість повернути видання та залишити за собою право і надалі користуватися послугами бібліотек. «Поверни заборговану книгу до бібліотеки», таку виїзну акцію минулого року було започатковано **бібліотекою УМСА**. Деякі бібліотеки з боржників стягують пеню, наприклад **бібліотека ХНУМ імені І.П. Котляревського**.

Ознайомлення читачів з Правилами користування бібліотекою і заміни втрачених документів, перереєстрація читачів, надсилання боржникам листів-нагадувань і нагадування за телефонами, SMS-повідомлення, опрацювання наказів внз про відрахування, зміну прізвищ і академічну відпустку студентів, запити у відділі кадрів про співробітників-боржників – така робота проводилася бібліотеками Об'єднання з метою запобігання та ліквідації читацької заборгованості. Минулого року **НТБ ПолтНТУ** запроваджено нову форму роботи з боржниками у соціальних мережах.

Дещо збільшилися кількісні показники роботи МБА і ЕДД. У **2015** році було обслуговано **442** абоненти, яким видано **1 481** документів. Для читачів своїх бібліотек з інших бібліотек було отримано **5 133** документів. Система МБА продовжує залишатися актуальним сервісом бібліотек Об'єднання. У звітному році набула поширення послуга електронної доставки документів (ЕДД). За минулий рік у бібліотеках **КрНУ імені Михайла Остроградського, НЮУ імені Ярослава Мудрого, НТУ «ХП», НАУ імені М.Є. Жуковського «ХАІ», ПолтНТУ**, майже вдвічі збільшилася кількість отриманих документів по МБА і ЕДД. **НТБ НТУ «ХП»** минулого року у межах Придніпровського

корпоративного каталогу і за проектом «Арбікон» виконано **26** замовлень, отримано **18** замовлень користувачів.

Сьогодні бібліотеки розвиваються у напрямку модернізації та автоматизації, що значно підвищує ефективність обслуговування користувачів. Сьогодні це не лише надання читачеві у користування документів з фондів бібліотек, але й допомога у наданні доступу до всесвітніх інформаційних ресурсів та створення умов для навчання, наукової роботи, спілкування та дозвілля.

З метою залучення студентської молоді до читання **бібліотекою ХНМГУ імені О.М. Бекетова** на абонементах проводився конкурс «Кращий читач **2015** року», переможці якого нагороджувалися призами. **Бібліотекою ХДАК** з нагоди святкування Дня студента проводився конкурс «Кращий читач року», номінанти були відзначені грамотами та пам'ятними сувенірами. Свято супроводжувалося цікавою тематичною виставкою. У конкурсі «Читач року», який проходить у **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** під гаслом «Читай! Формат не має значення!» упродовж року за допомогою автоматизованої бібліотечної системи обслуговування визначаються найактивніші читачі бібліотеки за наступними критеріями: регулярність відвідування бібліотеки, кількість замовлених і отриманих книг, дотримання Правил користування бібліотекою, активна участь у житті бібліотеки. Конкурс проводиться за підтримки ректорату університету, профспілкового комітету студентів і студентського самоврядування. Оргкомітет за підсумками читацької активності нагороджує переможців.

Минулого року **НБ ХНМУ** ініційовано проведення круглого столу «Бібліотека і студентство: діалоги» з представниками студентського самоврядування для обговорення актуальних питань та оперативного вирішення нагальних завдань. У рамках круглого столу пройшло обговорення результатів анкетування студентів щодо діяльності університетської бібліотеки, проведеного напередодні представниками студентського самоврядування, запропоновані нові ідеї про співпрацю.

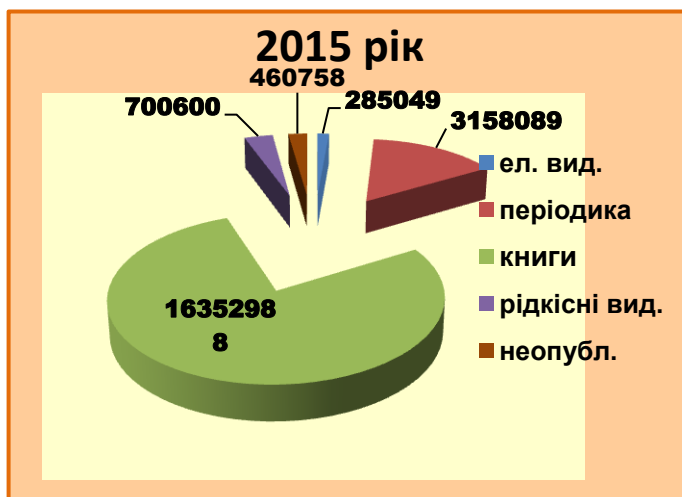
Комплектування, організація і збереження фондів

Серед головних завдань бібліотек Об'єднання є формування ресурсної бази для забезпечення науково-освітнього процесу внз. Як і у попередні роки, бібліотеки продовжували дотримуватися принципів наукового відбору документів у свої фонди відповідно до профілю внз, згідно замовлень кафедр і тематико-типологічних планів комплектування. На етапі комплектування книгозбірні формували склад ресурсів як традиційних, так і електронних, до яких купувалися права доступу, поповнювали свої фонди за рахунок книгообміну, дарунків тощо. Протягом року бібліотеки продовжували займатися вторинним відбором документів, обліком, технічною обробкою і інвентаризацією, забезпеченням режиму зберігання фондів тощо.

Нажаль, сьогодні цілісна система документопостачання бібліотек відсутня. Серед основних джерел поповнення фондів бібліотек у **2015** році були видавничі центри внз, дарунки, книжкові магазини і ярмарки, книговидавничі і книготорговельні організації, книгообмін. У ряді бібліотек Об'єднання, як показує аналіз джерел комплектування, простежується тенденція зменшення наповнення фондів новими надходженнями. В умовах обмеженого фінансування, підвищення вартості друкованої продукції на книжковому ринку України, базовим джерелом надходжень до фондів багатьох бібліотек є безкоштовно передані в дар видання від організацій і користувачів, всі ці фактори істотно впливають на стан формування інформаційних ресурсів бібліотек. У багатьох бібліотеках Об'єднання не вистачає підручників профільних дисциплін.

Ресурси бібліотек Об'єднання складаються з різних типів та видів вітчизняних та іноземних видань наукової, навчальної, довідкової, інформаційної, художньої літератури, офіційних видань, неопублікованих матеріалів, документів на традиційних та електронних носіях інформації.

Станом на **01.01.2016** року сукупний фонд бібліотек внз методичного Об'єднання

Діаграма: Сукупний фонд за видами видань

налічує **23 170 358** документів на традиційних і електронних носіях. За даними звітів кількість нових надходжень склала **236 687** документів, що становить лише **57,3 %** у порівнянні з **2015** роком. Сукупний фонд за видами представлено на діаграмі «Сукупний фонд за видами видань».

Зменшення фонду бібліотеки КрНУ імені Михайла Остроградського на **18 112** документів пояснюється тим, що бібліотекою було перераховано фонд періодичних видань відповідно міждержавного стандарту бібліотечної

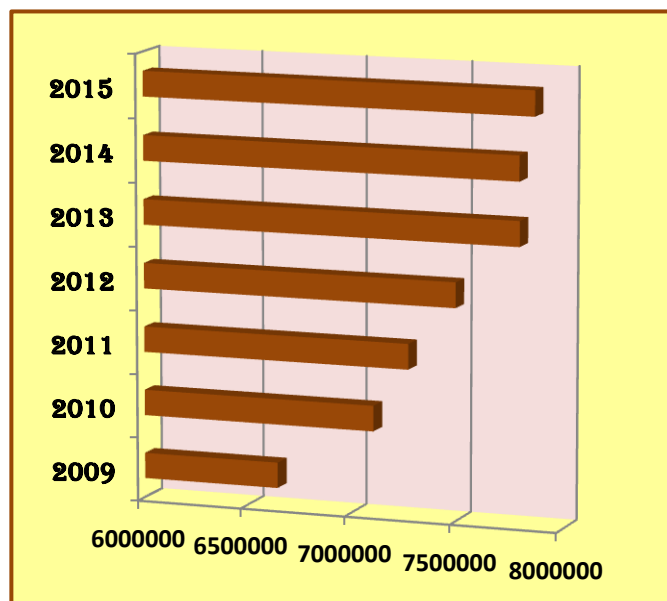
статистики. **НБ ХДУХТ** минулого року розпочато комплектування звітів про НДР науковців і викладачів університету.

Слід відзначити, вагомою частиною фондів є навчальні видання, які складають основу нових надходжень до бібліотек – **111 006** примірників або **46,9 %** від загальної кількості надходжень, наукові видання становили **36,2 %**, надходження літературно-художніх видань складає лише **3,3 %**.

Зростає бібліотечний фонд державною мовою і становить **34 %** від сукупного фонду бібліотек, дивись діаграму.

Проглядається тенденція зменшення за останні шість років поповнення фондів новими надходженнями. Кількість надходжень у порівнянні з **2014** роком зменшилася і склала лише **57,3 %**.

Деякі бібліотеки вже другий рік, з появою у «Таблиці статистичних показників роботи...» пункту «Мережеві локальні документи» не надають відомості про їх розподіл за мовами і цільовим призначенням тому існує розбіжність у показниках в цілому.

Діаграма: Бібліотечний фонд державною мовою

Зросла, у порівнянні з **2014** роком, кількість примірників, отриманих бібліотеками в дар від організацій, благодійних фондів, видавників і приватних осіб і становить **37,8 %** від загальної кількості отриманих документів. Наприклад, **53,8 %** від кількості надходжень до бібліотеки **ХНУМ імені І.П. Котляревського** минулого року складають дарунки. Серед них такі цінні видання, як вокальна збірка Шьонберга «Brettl-lieder», книга Д.І. Еварницького «Из украинской старины» з малюнками С.І. Васильківського та М.С. Самокіша, клавір опери Ст. Монюшка «Графиня» тощо. Більше **35 %** нових надходжень до фондів **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** складають дарунки авторів, учених університету, інших навчальних закладів та організацій. Особливе місце серед подарованих видань до фонду цієї бібліотеки займає книжкова колекція ректора університету Тація В. Я. – **2 912** документів. Колекція продовжує поповнюватися. **3 222** документи, серед яких книжкова колекція українського літературознавця, доктора філологічних наук, член-кореспондента НАН України Г. М. Сивоконя, який подарував **1 925** книг **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка**. За для популяризації практики дарування книг у бібліотеках тривала акція «Подаруй бібліотеці книгу». Інформацію про дарувальників та меценатів бібліотеки висвітлювали на своїх сайтах.

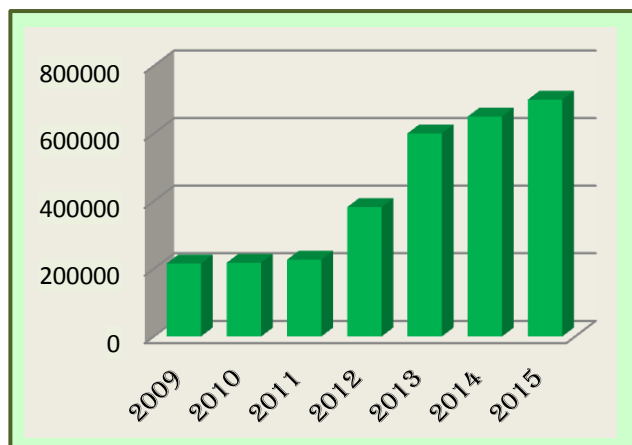
У багатьох внз Об'єднання продовжували функціонувати кафедральні бібліотеки. Протягом року бібліотеки проводили роботи з перевірки книжкових фондів кафедральних бібліотек. У звітному році **26** кафедр навчального корпусу отримали доступ до ЕК **бібліотеки ХНПУ імені Г.С. Сковороди** у локальній мережі.

В умовах дефіциту фінансування бібліотек, посилювалися міжбібліотечні комунікації, зокрема, такі як вітчизняний і міжнародний книгообмін.

Усі документи, що потрапили до бібліотек, пройшли сумарний і індивідуальний облік у облікових документах бібліотек. З метою виявлення незадоволених читацьких запитів на пунктах обслуговування читачів велися картотеки докомплектування фондів.

В зв'язку з реорганізацією структури обслуговування користувачів, ремонтними роботами тощо у бібліотеках проводилося переміщення фондів у інші приміщення. Так, **НБ НФаУ**, в зв'язку з ремонтними роботами проведено переміщення фонду відділу зберігання фондів в інше місце для тимчасового зберігання майже **98** тис. примірників. **НБ УПА**, в зв'язку з реорганізацією структури обслуговування користувачів і з метою підвищення комфортних умов їх перебування, здійснено перерозподіл видань до новоствореного читального залу для науковців та між абонементами, загальною кількістю понад **9** тис. примірників. Протягом року бібліотеки здійснювали комплекс робіт, які сприяли вдосконаленню організації фонду та його оперативному використанню: систематично проводилася розстановка нових та повернутих читачами документів; проводилася перевірка розстановки літератури на полицях, оновлювалося оформлення фондів полицними роздільниками; проводився ремонт пошкоджених видань.

У **26** бібліотеках Об'єднання тривала робота з формування фондів рідкісних і цінних видань, шляхом перегляду складу основних фондів і відділенню рідкісних книг в окремий фонд, велась робота з їх збереження і популяризації. На **01.01.2016** рік цей фонд нараховує **700 600**, що становить **3%** від загального фонду Об'єднання, дивись діаграму «Фонд рідкісних видань». **НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця** продовжувалася робота з паспортизації фонду цінних і рідкісних видань. **НБ НФаУ** здійснено систематизацію фонду за розділами: цінні і рідкісні видання іноземними мовами – періодичні, багатотомні і однотомні видання; цінні і рідкісні видання українською і російською мовами періодичні, багатотомні і однотомні видання. Упорядковано фонд рідкісних видань, що складає **11,57%** загального фонду бібліотеки **ХНУМ імені І. П. Котляревського**.

Діаграма: Фонд рідкісних і цінних видань

Минулого року у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** продовжувалася робота щодо забезпечення належного зберігання та функціонування Фонду книжкових пам'яток бібліотеки як наукового об'єкта, котрий у **2013** році отримав статус національного надбання. У звітному році, згідно договору № **Н/103-2014** від **11.02.2015** року, виконані роботи зі збереження та забезпечення належного функціонування наукового об'єкта, що становить національне надбання – «Фонд книжкових пам'яток ЦНБ» – на суму **11** тис. грн. Для застосування превентивної, фазової консервації як технології збереження документів були придбані паперові матеріали, а саме мікалентний папір. Папір використовується для консервації унікальних документів – рукописних книг, архівних документів і рукописних матеріалів із фонду книжкових пам'яток. Придбані картонні футляри для зберігання частини підшивок харківських газет «Южный край» (**1880-1917**) і «Харьковские губернские ведомости» (**1838-1917**).

На поповнення своїх фондів у звітному році бібліотеками було витрачено: на книги – **5 477 745,8** грн.; передплату періодичних видань здійснено на суму **3 146 933,84** грн. Кількість коштів, що витрачені на придбання доступу до БД зменшилася більш ніж на **158** тис. грн. у порівнянні з **2014** роком і становить **482 915,36** грн.

Збільшили обсяги коштів на придбання книг **16** бібліотек Об'єднання, серед яких **ХНУ імені В. Н. Каразіна, НТУ «ХПІ», СНАУ, ПолтНТУ, ХНМУ, ХНЕУ імені Семена Кузнеця, НЮУ імені Ярослава Мудрого, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», СумДУ**. Однак, **10** бібліотек минулого року зовсім не отримали коштів на придбання книг. Відсутність належного фінансування вплинула на кількісні показники надходжень до фондів бібліотек. Зменшилася кількість надходжень книг у звітному році, і склала **124 337**, що на **7 957** менше, ніж у **2014** році.

Не отримали кошти на придбання книг бібліотеки **ХНУМГ імені О.М. Бекетова, ХНУБА, ХДАК, ХНУМ імені І.П. Котляревського, ХДАФК, ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи», ПНПУ імені В.Г. Короленка, КрНУ імені Михайла Остроградського, УАБС, і ГНПУ імені Олександра Довженка**. Затримання коштів Державною казначейською службою фактично зірвало передплату періодичних видань деяких бібліотек у звітному році.

Вперше за останні роки **бібліотеці ХНПУ імені Г.С. Сковороди** було виділено кошти на придбання навчальної літератури. Отримано майже **400** примірників базових підручники видавництва «Фоліо», яке бере участь у спільному з МОН України проєкті з видання підручників більш ніж з **20** навчальних дисциплін. Таким чином минулого року книжковий фонд бібліотеки поповнився необхідними для забезпечення навчального процесу підручниками.

Дані бібліотечного обліку своєчасно звірялися з даними обліку бухгалтерій. Можна казати, що сьогодні бібліотеки Об'єднання вже мають гібридні фонди періодичних видань, підтримуючи їх як в друкованому, так і в електронному вигляді, використовуючи традиційні і нові бібліотечні технології.

193 831 примірників вибуло минулого року з фондів бібліотек, як зношені і застарілі за змістом документи. Протягом року здійснювався поточний ремонт документів.

Обмінні і обмінно-резервні фонди діяли у **14** бібліотеках. На кінець **2015** року у обмінних фондах бібліотек налічувалося **52 336** примірників. Надійшло за цей рік **5 613** примірників, передано – **5 377**. З інформаційними списками документів, які пропонують для обміну бібліотеки **ХДУХТ і УПА** можна ознайомитися на їх веб-сайтах. Крім того, постійно редагувалася БД «Обмінний фонд», яка у минулому році була створена на базі електронного каталогу АБІС «ІРБІС» **НБ УПА. НТБ НТУ «ХПІ»** планується у **2016** році представити перелік видань обмінного фонду на сайті бібліотеки.

Бібліотеки Об'єднання сплачували доступ до мережових електронних документів таких, як: правові системи **ЛІГА:ЗАКОН**; «Нормативні акти України»; колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури» (ЦУЛ); доступ до ресурсів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН»; БД «Буд-Інформ» і електронної інформаційно-довідкової системи «Зодчий»; наукометричної БД **Scopus**; **IEEE COMPUTER SOCIETY**; online-періодичних видань з платформи **eLIBRARY.RU** тощо.

Бібліотеки медичних внз мали змогу заключати договори на безоплатній основі на участь у проєкті **HINARI**, очолюваному **ВООЗ**, що дозволяє отримувати доступ до однієї з найбільших світових колекцій біомедичної літератури і літератури про здоров'я.

НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка підписано Угоду з громадською неприбутковою організацією Асоціацією «Інформаційно-Консорціум» на правах партнера про впровадження проєкту «Електронні інформаційні ресурси для бібліотек» та отримання безоплатних тестових он-лайн доступів до світових електронних ресурсів.

Значна увага у звітному році приділялася питанням покращення умов зберігання фондів удосконалення їх організації. Протягом року всі бібліотеки Об'єднання проводили планову інвентаризацію окремих частин фондів – абонементів, підсобних фондів читальних залів, кафедральних бібліотек, проводилися вибіркові перевірки основних фондів. Згідно наказу ректора **ХНУ імені В.Н. Каразіна** за № **0305-1/141** від **21.04.2015** р. **ЦНБ** проведено заключний етап переобліку фонду іноземних видань **XVIII** ст. з залученням бухгалтера університету. За результатами перевірки укладено відповідний Акт, який затверджено ректором. Внутрішній аудит стану збереження видань у пунктах видачі документів при кафедрах проведено **НТБ НТУ «ХП»**.

Продовжувалася інвентаризацію основного фонду бібліотеки **ХНУМ імені І.П. Котляревського**, яка і надалі буде тривати. За минулий рік було інвентаризовано **20 929** примірників нотного фонду бібліотеки. Продовжено також інвентаризацію основного фонду **ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва** і за минулий рік інвентаризовано **37 500** фонду книгосховища. З метою уточнення кількості примірників документів у фонді **НБ ХДУХТ**, продовжено роботу щодо звіряння електронного каталогу з топографічним каталогом.

Протягом року постійну увагу бібліотеки приділяли забезпеченню належного санітарного і гігієнічного стану фондів.

Вивчаючи інформаційні запити науковців, викладачів і студентів вчз бібліотеки планують придбати у **2016** році колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури» (ЦУЛ); продовжити термін користування «Буд-Інформ», електронної бібліотеки нормативно-технічних документів у галузі будівництва, проектування та архітектури, **IEEE COMPUTER SOCIETY**, «Ліга: Закон», **eLIBRARY.RU**, бази даних **Scopus** тощо. Сьогодні є необхідність вдосконалення методів комплектування електронними ресурсами віддаленого і локального доступу.

Створення електронних колекцій бібліотек

Сьогодні фонди бібліотек це традиційні і електронні ресурси. Минулого року бібліотеки Об'єднання, за профілем діяльності своїх вчз, здійснювали роботу зі створення і забезпечення доступу до електронних колекцій документів своїх електронних сховищ, активно впроваджували нові інформаційно-комунікаційні технології. Сьогодні електронні ресурси власної генерації є структурною складовою дистантного обслуговування, це локальні бібліографічні БД, бібліографічні покажчики та списки, фактографічні дані; доступ до повних текстів документів, що становлять електронні колекції бібліотек.

Бібліотеки продовжували працювати над створенням БД праць учених. Таку роботу минулого року розпочато **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**, розпочато створення БД «Праці вчених університету». У **НБ НФаУ** новим напрямом інформаційної роботи є систематичне доповнення новими матеріалами ресурсів web-сайту бібліотеки «НФаУ на сторінках преси», де представлені бібліографічні описи статей і їх повні тексти та «Фармацевтичне законодавство».

Продовжується співпраця **11** бібліотек вчз Об'єднання у національному інноваційному проєкті «ELibUkr» - «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України», що започаткований у **2009** році трьома університетами – Національним університетом «Києво-Могилянська академія», Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича і **Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна**,

який об'єднує книгозбірні внз, інтегрує вітчизняну науку у світову професійну комунікацію, тим самим підвищує оперативність задоволення інформаційних потреб користувачів. За статистикою інституційні репозитарії містять **175 535** документів, з року в рік зростає кількість звернень до них і становить **8 917 681**, що на **513 003** звернень більше, ніж у **2014** році.

Деякі бібліотеки, що мають власний ISSN інституційних репозитаріїв, знаходять відображення у Каталозі відкритого доступу ROAD, який забезпечує єдиний доступ до різних видів онлайн-наукових ресурсів, що публікуються в режимі відкритого доступу. Метадані деяких репозитаріїв індексуються спеціалізованою системою пошуку наукової інформації Google Scholar.

Інституційні репозитарії відіграють все більш важливу роль у забезпеченні відкритого доступу до результатів наукових досліджень. У **2015** році відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від **14.07.2015** № **758** «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів» **НБ ХНМУ** за узгодженням з Науковим відділом університету у структуру інституційного репозитарію включено новий розділ дисертацій відповідно до спеціалізованих вчених рад, де крім дисертацій науковців і викладачів університету розміщуються також роботи здобувачів з інших установ, які проходять захист на базі ХНМУ. **НТБ НТУ «ХПІ»** розроблено та впроваджено простір імен metadata.thesis для розміщення дисертацій у репозитарії і розпочато їх розміщення у електронному репозитарії eNTUKhPIIR.

У **2015** році інституційний репозитарій було створено у **ПолтНТУ – ePNTUIR**. Розпочалася робота зі створення інституційного репозитарію **НБ ХДУХТ**: протягом року фахівці бібліотеки опановували програмне забезпечення DSpace; згідно з рішенням Вченої ради університету до бібліотеки передавалися електронні версії наукових і навчальних документів науковців університету, що видані починаючи з **2010** року, здійснювалося редагування «Положення про репозитарій ХДУХТ». За міжнародним рейтингом Ranking WEB of Repositories серед десяти кращих українських архівів (січень **2016** року) – інституційні репозитарії **СумДУ**, **ХНУМГ імені О. М. Бекетова**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна** і **УАБС**, які увійшли у **500** кращих архівів світу.

У бібліотеках Об'єднання, що мають у своїх фондах рідкісні видання, продовжувалось створення історико-культурної та наукової цифрової спадщини.

Минулого року **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** брала участь у двох міжнародних проектах. Це проект, ініційований Європейською Комісією Європейського Союзу – загальноєвропейська цифрова бібліотека «Europeana» і проект «Світова цифрова бібліотека» (World Digital Library), яка створена за підтримки ЮНЕСКО та Бібліотеки Конгресу США.

За звітний рік до Світової цифрової бібліотеки передані **6** номерів першого українського сатиричного журналу «Харківський Демокрит» (**1816** рік), "Обзор риторического искусства в вопросах и ответах" Александра Маврокордата (**1636–1709** pp.), "Явления" Арата, "О круговороте небесных тел" Клеомеда, "Введение в арифметику" Никомаха – рукопис, який включає три роботи старогрецьких авторів, які присвячені астрономії і математиці.

НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого минулого року приєдналася до Всеукраїнської програми з поцифрування друкованих видань і рукописів «Сторінки майбутнього – Фонд культури та інновацій FUTURA за підтримки компанії «Цифрова країна». Підготовлено заявку про вступ до проекту та інформацію про об'єкти для поцифрування.

З **2011** року у **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** діє Електронний архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти eScriptorium, де розміщуються повні е-версії (або фрагменти) з фондів бібліотек з посиланням на фондоутримача. Містить цей е-архів майже **4** тисячі

документів. Розміщується ця електронна колекція на сервері ЦНБ. Приєдналися до цього корпоративного проекту бібліотеки **ХНУРЕ** і **ХНАУ імені В.В. Докучаєва**. Так наприклад, на кінець звітнього року у електронному архіві eScriptorium розміщено 5 видань з фонду **ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва**. Завдяки цьому проекту вдалося повністю зібрати усі частини видання «Рознотовский А.В. Новое земледелие ... Ч.1-7 –Москва; 1794-1800», які були розпорошені у фондах двох бібліотек. За даними Google Analytics у 2015 році зафіксовано понад 13,5 тисяч користувачів ретро-архіву eScriptorium і понад 20,7 тисяч відвідувань з 84 країн світу і більш ніж 285 тисяч переглядів сторінок. У порівнянні з попереднім роком ці показники зросли майже удвічі.

НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого разом з Центром інформаційних технологій університету продовжувалося створення електронної колекції eLEGALIUM. У цьому е-архіві розміщена колекція рідкісних видань бібліотеки. У структурі електронної колекції такі розділи: «Представники харківської правової школи (іміджева колекція рідкісних видань XIX - XX ст.)»; «Підручники XIX - поч. XX ст.»; «Рідкісні видання середини XX ст.»; «Зібрання газет поч. XX ст.»; «Стародруки». Загальний обсяг колекції складає 170 документів.

Бібліотеки продовжували формування власних інформаційних електронних ресурсів які складаються з повнотекстових і бібліографічних БД. Стрімко розвивалися електронні бібліотеки у багатьох бібліотеках Об'єднання, як складові дистантного обслуговування користувачів.

Протягом звітнього року **НБ ХНУРЕ** та служба технічної підтримки і програмного забезпечення продовжували роботу з повнотекстовими матеріалами, що зберігаються в Електронній бібліотеці (ЕлБ). У зв'язку зі зміною доменних імен в університеті, в БД бібліотеки виправлено адреси електронних копій документів. На кінець звітнього року загальна кількість повнотекстових е-документів в електронній бібліотеці дорівнювала 19 650. Надходження відбувалися за рахунок сканування цінних книг з метою забезпечення збереження цих видань, сканування навчально-методичних видань за заявками викладачів кафедр. Доступ до повнотекстових матеріалів ЕлБ організовано через пошукову сторінку АІБС «УФД/Бібліотека» і здійснюється тільки у локальній мережі університету та в електронному читальному залі бібліотеки. Ключовим напрямком діяльності **НБ СНАУ** щодо запровадження інноваційних форм обслуговування користувачів залишається робота щодо наповнення БД «Електронна бібліотека», що створена на платформі АІБС «Ірбіс». Сьогодні ця БД нараховує майже 10 тис. повних текстів документів і є найбільш перспективною платформою для інформаційного забезпечення наукового та навчального процесів університету. При відборі документів пріоритет надавався російськомовним та англомовним підручникам і посібникам, з метою забезпечення навчального процесу іноземним студентам, що навчаються в Сумському НАУ.

Фахівці **бібліотеки ХДАК** продовжували роботу із БД «Full Text», яка знаходиться у локальній мережі внз. Минулого року ця база даних поповнювалася підручниками та навчально-методичними матеріалами, науковими виданнями та статтями. На кінець звітнього року БД містить 1 814 повнотекстових документів. Продовжувалося формування електронної бібліотеки, яка створена на платформі АІБС «Ірбіс» і нараховує 2 264 повних текстів документів **НБ НФаУ**. Користуватися електронною бібліотекою користувачі мають можливість з будь-якого комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет, за умови авторизації користувача бібліотеки. **НБ ХДУХТ** минулого року засновано «Інформаційно-бібліотечний портал», де розміщені повнотекстові версії науково-методичних та наукових видань

університету. На цьому ж порталі розміщено електронну версію рідкісного видання – «Кобзар» Т. Г. Шевченка, виданий у **1914** році. Ресурс розміщено у локальній мережі університету. Для користувачів бібліотеки **УМСА** створено повнотекстову БД під назвою «Матеріали для студентів», яка доступна у локальній мережі. **Бібліотекою ПУЕТ** вдосконалено графічні інтерфейси «Електронної бібліотеки». До складу електронної бібліотеки **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** минулого року увійшли електронні аналоги статей з збірників наукових праць, автореферати дисертацій, дисертації, захищені в університеті, звіти про проведення НДДКР, видання професорсько-викладацького складу. Усього ця електронна бібліотека містить на кінець звітного року **7 230** документів. **НБ ХНМУ** продовжувала роботу над створенням п'яти проблемно-орієнтованих БД, що сприяє поліпшенню інформаційного забезпечення наукової та навчально-педагогічної діяльності університету. У звітному році сформовано ще дві БД: Військова медицина і Недуги «великих» (повнотекстова).

Продовжувалася робота бібліотек **ХНУРЕ** і **НЮУ імені Ярослава** з електронними навчально-методичними комплексами (ЕНМК), які було створено у **2014** році на виконання наказу Державної інспекції навчальних закладів України № 01-11/26 від 22.07.2013 року «Про проведення апробації орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності внз». Так, **НБ ХНУРЕ** у звітному році здійснено роботу по повній переробці ЕНМК: написаний програмний код і заповнена база даних методичних комплексів, що дозволило встановити лічильник завантажень матеріалів та організувати авторизований доступ до повних текстів ЕНМК через акаунти читачів (*@nure.ua). На кінець звітного року на сайті представлено **4 433** документів до **939** дисциплін від **32** кафедр. Простежується зростання кількості звернень користувачів до Стандартизованого електронного навчально-методичного комплексу (СЕНМК) **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**. Наприклад, до деяких повнотекстових матеріалів за рік зафіксовано від **3** до **7** тис. звернень.

Протягом року **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** поповнювала такі власні повнотекстові БД, як «Електронна бібліотека СумДПУ», «Наукові видання університету» тощо. У **2015** році було створено повнотекстову БД краєзнавчих періодичних матеріалів. **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** спільно з кафедрою педагогічної майстерності та менеджменту минулого року було створено науковий інтернет-ресурс, присвячений життєдіяльності та творчому спадку видатного випускника університету, Антона Макаренка, що отримав назву «Макаренкіана». **НБ ХНТУСГ** минулого року з БД «Краєзнавча база «Харків» виділено БД «Історія ХНТУСГ» і на основі цієї бази даних розпочала вести новий електронний ресурс – БД «Літопис ХНТУСГ». Цей е-ресурс містить повні тексти статей державних і регіональних друкованих видань, що висвітлюють розвиток і життя університету за період **1997-2015** роки. Для його підготовки використано гіпертекстові технології, в кожному розділі за алфавітом міститься список публікацій про університет та його діячів за певний період. Бібліографічні описи мають гіпертекстові посилання на відповідну публікацію. Електронний ресурс адресовано студентам, викладачам, а також всім, хто цікавиться становленням одного з провідних вищих навчальних аграрних закладів України.

Протягом року до фонду **НБ УПА** надходили електронні документи мережеских баз даних: навчально-методичних видань; авторефератів дисертацій; монографій, електронного архіву (репозитарію); збірників наукових праць академії. **НБ УПА** продовжувала роботу у корпоративних проєктах зі створення реферативних і повнотекстових ресурсів спільно з НБУ імені В. І. Вернадського «Наукова періодика Україна» та «Система реферування української наукової літератури», що забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД

«Україніка наукова» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». У межах цих проектів бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку фахового видання академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти».

Бібліотеки внз Харкова продовжували роботу у корпоративному проекті «Бібліотечна енциклопедія Харківщини». Минулого року на базі ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна фахівцями ХДНБ імені В.Г. Короленка проведено тренінг. Учасників ознайомили з структурою е-енциклопедії, вимогами до статей і ілюстрацій тощо.

Бібліотекою ХДАК у 2016/2017 роках буде продовжено створення інституційного репозитарію.

Наукове опрацювання документів. Організація пошукового апарату

Довідково-бібліографічний апарат бібліотек Об'єднання складається з системи каталогів і картотек, поряд з якими у **33** бібліотеках функціонують електронні каталоги. Протягом року бібліотеки Об'єднання здійснювали наукове опрацювання документів, які надходили до їх фондів, організацію та ведення традиційних каталогів і картотек, наповнення електронних каталогів. Здійснювалося поточне редагування паперових каталогів і картотек, перевірялася правильність розстановки карток, своєчасно вилучалися картки на списані документи, поновлювалися каталожні роздільники та ярлики на шухлядах. Наприклад, **НБ УПА** проведено редагування генерального систематичного каталогу. З метою ліквідації лакун, **бібліотекою ХНУБА** звірено генеральний алфавітний каталог з читацьким алфавітним каталогом.

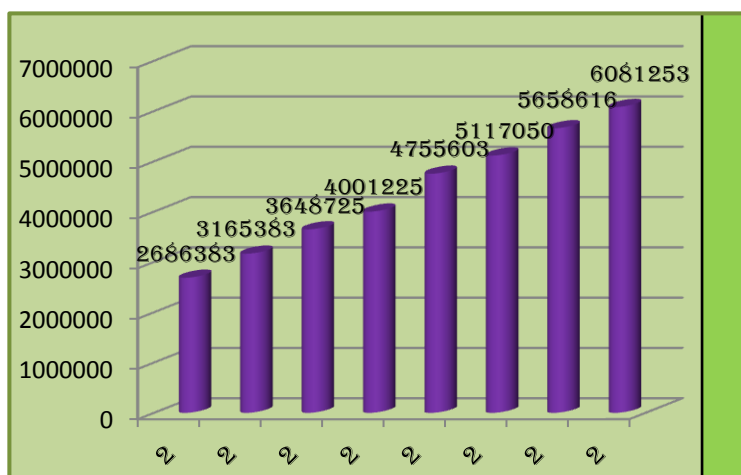
НТБ НТУ «ХПІ» з **01.01.2015** року припинено поповнення картками алфавітних генерального і студентського, систематичного каталогів.

У ЕК багатьох бібліотек Об'єднання сьогодні користувач має можливість ознайомитися зі стислим або повним бібліографічним записом документів, кількістю їх примірників, місцем зберігання, наявністю електронної копії та її змістом, зробити попереднє замовлення документів, у деяких випадках – ознайомитися з анотацією.

Загальний обсяг бібліографічних записів у електронних каталогах на **01.01.2016** року становить **6 081** тис. записів, або **26,2 %** від загальної кількості сукупного фонду бібліотек Об'єднання, дивись діаграму «Обсяг електронних каталогів». **442 401** запис було введено у звітному році, що становить лише **81,2 %** від загальної кількості введених записів у **2014** році.

Кількість надходжень до книгозбірень Об'єднання зменшилася у звітному році на **176,6** тис. документів у порівнянні з **2014** роком, що пояснює зменшення кількості введених записів до ЕК. Наприклад, в зв'язку з скорочення надходжень періодичних видань до **бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди**, кількість наповнення бібліографічними записами статей до електронного каталогу скоротилася.

Електронні каталоги протягом року формувалися за рахунок нових надходжень і ретроспективної конверсії активної частини бібліотечних фондів, проводилося їх редагування. Ретроконверсію своїх фондів продовжували бібліотеки – **ХДАК, ХДУХТ, ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** та ін. В процесі ретроконверсії **НБ УПА** проводилася перевірка видань у алфавітному, систематичному і топографічному каталогах, інвентарних книгах. Так, **бібліотекою ХНПУ імені Г. С. Сковороди** минулого року закінчено ретрокаталогізацію фонду одного з читальних залів, загальний фонд якого складає майже **14** тис. примірників.

Діаграма. Обсяг електронних каталогів

Бібліотека планує у **2016** році продовжити цей напрям роботи. Закінчено ретроконверсією фонду рідкісних та цінних видань **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка**.

З серпня **НТБ НТУ «ХП»** розпочато розкриття змісту дисертацій в записах електронного каталогу.

Продовжували бібліотеки працювати над створенням авторитетних файлів (АФ), приділяли увагу контролю імен осіб і назв установ, географічних назв, предметних рубрик. Авторитетний контроль бібліографічних описів сприяв ефективному пошуку інформації у ЕК бібліотек **ХДАК, НТУ «ХП», УПА, ХНМУ, НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого, ХНУРЕ, ХНУ імені В.Н. Каразіна, ХНТУСГ** та ін. Наприклад, **НТБ НТУ «ХП»** активно поповнювалася авторитетна база даних індивідуальних авторів, так, за минулий рік БД «Авторитетний файл індивідуальних авторів» було поповнено на **2 814** записів авторів, відредаговано **3 216**. Працювали бібліотеки над лінгвістичним забезпеченням ЕК. Так, при розробці лінгвістичного забезпечення ЕК **НБ ХНТУСГ** у звітному році були створені засади для підвищення комфортності пошуку інформації, удосконалення процесів інформаційно-бібліографічної роботи: в базах даних «ББК» проставлено розкриття ієрархічних зв'язків у **160** записах, створено **30** нових записів; перероблено довідник «Місця зберігання».

Бібліотекою ХДАК досі не вирішено питання формування бібліографічних описів, які містять діакритичні знаки, бо в системі «УФД/Бібліотека» такі знаки не передбачені. Це не дає відтворити бібліографічні описи іноземними мовами та вірно написати формули у назвах праць авторів.

Бібліотеки **УПА, НТУ «ХП», НЮУ імені Ярослава Мудрого і СНАУ**, які є постійними учасниками міжнародного корпоративного проекту «Ірбіс-корпорація», активно використовували функцію запозичення бібліографічних записів документів з метою полегшення праці каталогізаторів. Так, **НТБ НТУ «ХП»** минулого року за проектами «Придніпровський корпоративний каталог» і «Марс» було інтегровано у ЕК **11 449** аналітичних бібліографічних описів з **721** номера періодичних видань. **НБ СНАУ** продовжувала вести корпоративну співпрацю у двох корпораціях: корпорації сільськогосподарських бібліотек Сумської області, учасниками якої є бібліотеки коледжів університету і корпорація бібліотек м. Суми, де Сумська обласна універсальна бібліотека є координатором проекту. Всього за рік було надіслано бібліотекам-учасникам **4 450** описів, а прийнято – **1 268**. На жаль, найбільшою перешкодою щодо розвитку корпоративних відносин є проблема передплати періодичних видань, що торкнулась усіх учасників проекту. Бібліотеки **ХНМУ, УМСА, НФаУ** брали участь у створенні «Зведеного електронного каталогу медичних бібліотек України». проекту корпоративної каталогізації медичних бібліотек під керівництвом Національної наукової медичної бібліотеки України, **НБ УПА** продовжувала поповнення «Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології» ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського.

Більшість бібліотек внз Харкова були учасницями трьох регіональних зведених каталогів, які видає у друкованому вигляді та репрезентує в е-форматі на сайті ХДНБ імені В. Г. Короленка.

У бібліотеках тривала робота з відображення фондів рідкісних книг у своїх ЕК.

І надалі бібліотеки Об'єднання продовжать роботу з покращення своїх довідкових апаратів, удосконалення каталогів і картотек, лінгвістичного забезпечення електронних каталогів, планується продовження ретроконверсії тощо. Завершити ретроконверсією фондів у наступному році планує **бібліотека ХНУМГ імені О. М. Бекетова**.

Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування

У довідково-бібліографічній роботі, інформаційному супроводженні наукового і освітнього процесів, бібліотеки використовували традиційні і сучасні технології з метою задоволення інформаційних потреб усіх категорій користувачів.

Упродовж року фахівці бібліотек виконували різні види бібліографічних довідок, консультували користувачів біля каталогів та полиць з документами, що знаходяться у відкритому доступі і представлені в електронних ресурсах, здійснювали консультування з редагування бібліографічних списків до курсових, дипломних і дисертаційних робіт, користувачі мали змогу отримати індекси Універсальної Десяткової Класифікації (УДК) і Бібліотечно-Бібліографічної класифікації (ББК), авторський знак наукових і методичних праць.

За статистичними даними минулого року було визначено індекси УДК/ББК на **57 607** документів. Бібліотеки надавали користувачам можливість отримувати допомогу у визначенні класифікаційних індексів УДК/ББК як у традиційному режимі, так і використовуючи е-послугу. За останні роки таку е-послугу надають бібліотеки **УПА, ХНАДУ, ХДУХТ, УАБС, ХНУ імені В.Н. Каразіна** тощо. Успішно працювала послуга «Визначення кодів УДК в електронному вигляді» на сайті **НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця**.

Кількість бібліографічних довідок за замовленнями користувачів минулого року склала **561 871** довідку або **98,9 %** від загальної кількості виконаних бібліографічних довідок у **2014** році. Бібліографічні довідки, виконані у автоматизованому режимі складають **48,3 %** від загальної кількості довідок. Минулого року збільшилася на **3,5 %** кількість виконаних бібліотеками тематичних довідок.

Ось декілька прикладів актуальних серед читачів тематичних бібліографічних довідок: «Архітектор Юлій Цауне і місто Харків» – **бібліотека ХНУБА**; «Комунальне господарство Харкова **1890-1905** рр.» – **бібліотека ХНУМГ імені О.М. Бекетова**; **ІБЦ ХДЗВА** – «Дослідження термографічної коагуляції молока» і «Обґрунтування санітарно-гігієнічних режимів щодо підвищення резистентності та зниження стресів у свиней»; **НБ ХНТУСГ** – «Двигуни комбайнів», «Технічні засоби раціонального використання електроенергії технологічних процесах сільськогосподарського виробництва»; «Теореми про середнє значення диференційних функцій (Ролля, Коші, Лагранжа) – **ХНПУ імені Г.С. Сковороди**; «Бісквітні напівфабрикати», «Технологія збитої десертної продукції» – **НБ ХДУХТ**. **Бібліотекою ХДАДМ** у автоматизованому режимі виконані тематичні бібліографічні довідки такі, як «Graffiti», «Ансамбль садиби у Шарівці», «Pop art» тощо.

Серед письмових бібліографічних довідок, які користувалися попитом у користувачів **бібліотеки ХДАДМ** – «Феномен барокко в українському мистецтві», «Дизайн зовнішньої реклами в Україні кінця XIX – початку XX століття». Для акредитації факультетів **ХДАК бібліотекою** готувалися письмові аналітичні довідки, наприклад: історія збірника «Культура України» як фахового видання, публікації професорсько-викладацького складу у міжнародних наукометричних базах даних, історія збірника «Труди Харьковського библиотечного института» тощо. **НБ ХНМУ** веде БД «Виконаних тематичних інформаційних пошуків», представлених за алфавітом. Найбільш цікавими і складними у пошуку у **2015** році були: Діагностика та лікування гіперпроліферативних процесів ендометрії у хворих мікросателітною нестабільністю та метилуванням гена ESR; Георгій (Юрій) Володимирович Фольборт (4 лютого 1885 – 17 квітня 1960) – російський і український фізіолог: уточнення до біографії.

Одним з пріоритетних напрямків діяльності **70 %** бібліотек Об'єднання залишається використання у своїй роботі ВРІ і ДОК. Минулого року бібліотеками обслуговано **1 642** абоненти ВРІ і ДОК, які отримували інформаційні повідомлення за **1 373** темами. Так, **НБ НФаУ** у режимі ВРІ надавалася інформація за такими напрямками: фармацевтичне законодавство; модульна система вищої освіти; соціальна фармація; економіка фармації; медична освіта. У **2015** році **НТБ ПолтНТУ** започатковано розповсюдження електронною поштою Сигнальної інформації з актуальних питань за профілем кафедр.

Бібліотеки продовжували у своїй роботі використовувати бібліографічні огляди. Кількість прочитаних бібліографічних оглядів становить **651** на рік. Наприклад, інтерес серед користувачів викликали бібліографічні огляди «Тара і упаковка», «Фізіологія людини та дієтичне харчування», підготовлені **НБ ХДУХТ**. Для науково-практичного заходу **НБ ХНУРЕ** «Словники з фонду бібліотеки» були підготовлені два віртуальних бібліографічних огляди словників «Сучасні словникові проекти в міжкультурних комунікаціях».

Продовжувалася робота **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** у проєкті «Видатні вчені ХНУМГ імені О.М. Бекетова у Вікіпедії». У звітному році підготовлено і розміщено інформацію українською і російською мовами ще про трьох видатних учених університету, а саме, біографії, почесні звання і відзнаки, нагороди, наукова і громадська діяльність, література про вчених і їх публікації та інше. Планується така робота і на майбутнє. Створено і розміщено статтю «Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» у вільній онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**.

У рамках спільного проєкту **бібліотеки** і музейного комплексу **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** «Спадщина університету: Історія. Наука. Культура. Особистість» у **2015** році розпочато новий напрямок роботи. На сайті бібліотеки представлена «Галерея вчених ХНУМГ імені О. М. Бекетова», яка має два розділи «Видатні вчені минулого» і «Видатні вчені сьогодення», де представлені списки опублікованих праць учених університету і література про них. На початку списку розміщена коротка біографічна довідка і фото вченого. На кінець звітнього року на сайті розміщено інформацію про **21-о** вченого. У **2016** році участь у проєкті планується продовжити.

НБ ХНУРЕ продовжувала роботу з наповнення електронного ресурсу «Онлайновий показник дисертаційних робіт, що захищені у ХНУРЕ з липня **2010** р.». До кожного бібліографічного опису дисертації прив'язується повний текст автореферата. У звітному році онлайн-версія показника була доповнена **72** новими анотованими описами дисертацій.

Набуває поширення обслуговування віддалених користувачів, поряд з традиційним довідково-бібліографічним обслуговуванням у бібліотеках діяли віртуальні довідкові служби, як корпоративні, так і служби окремих бібліотек.

За даними звітів, віртуальні довідкові діяли у **19** бібліотеках Об'єднання, наприклад, **ХНУ імені В.Н. Каразіна, ХНУРЕ, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», СНАУ, ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, СумДПУ і НТБ НТУ «ХП». УАБС ПУЕТ, УПА, НФаУ, ХНЕУ імені Семена Кузнеця** та інших. За рік цими віртуальними службами було надано **1 889** бібліографічних довідок, що на **10,5 %** більше, ніж у попередньому році. Такі бібліотеки, як **ХНУРЕ, СумДПУ і ХНУ імені В.Н. Каразіна** генерують БД фонду виконаних довідок. У фонді виконаних довідок є можливість пошуку за категорією знань, ключовими словами, темою запиту та інше.

Протягом року **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** забезпечувала державну реєстрацію нових наукових тем і звітність за поточними науковими темами (НДДКР), проведеними університетом.

Забезпечення належного рівня інформаційної культури студента залишається однією з головних функцій бібліотек Об'єднання. Поряд з вивченням теоретичних основ інформаційного напрямлення і практичних занять з бібліографічної компетентності студентів, чимало уваги бібліотеки приділяли комп'ютерним інформаційним технологіям. Програма занять з основ інформаційної культури розрахована на **1-6** годин, загальна кількість проведених занять у **2015** році дорівнює **1 356** заняттям.

Наприклад, для студентів молодших курсів **НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** фахівцями **НТБ** проводилися заняття за шестигodinною програмою «Основи інформаційної культури», які було включено у розклад занять всіх факультетів. У програму курсу увійшли такі теми: методика складання списку використаної літератури при написанні курсових і наукових робіт; алгоритм пошуку інформації в інформаційно-пошуковій системі бібліотеки; опис документу за правилами ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 та ін. За підтримки грантової програми «Нарощування цифрового потенціалу громадського суспільства» Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні з **12** жовтня по **15** грудня звітного року у **НТБ НТУ «ХП»** пройшов четвертий потік навчання на дистанційному курсі «Куратор змісту-4» (Мережевий інформаційний аналітик) розрахований на **8** тижнів і орієнтований на магістрів, аспірантів, викладачів, фахівців дистанційного навчання. Навчання бібліотекою проводилося за темами: пошук інформації в мережі, електронні бібліотеки, достовірні джерела інформації, рух відкритого доступу до наукової інформації, наукометричні дослідження. Під час навчання слухачі виконували індивідуальні завдання, спілкувалися на форумі, обговорювали проблемні питання на семінарах.

Особлива увага всіма бібліотеками Об'єднання приділяється студентам-першокурсникам, дипломникам, студентам-іноземцям і студентам, які отримують освіту англійською мовою. Для цих категорій користувачів проводяться місячники або тижні першокурсника, діють книжкові виставки і полиці «Тобі, першокурснику», «На допомогу дипломнику». Все частіше заняття щодо підвищення інформаційної культури першокурсників-іноземців проводяться у бібліотеках англійською.

У межах таких комплексних заходів, як «Місячник першокурсника» проводиться запис до бібліотеки студентів нового набору, яких знайомлять з Правилами користування бібліотекою, графіком роботи, складом бібліотечних фондів і довідковим апаратом, можливостями використання Інтернет і змістом власних електронних ресурсів, послугами, які надаються. З метою ознайомлення з історією вnz і бібліотеки проводяться бесіди-екскурсії. Формуються і видаються комплекти навчальної літератури. Студенти одержують рекламну продукцію. На сайтах бібліотек і у соціальних мережах розміщуються графіки видачі літератури на навчальних абонементах, у більшості бібліотек вnz у цей період використовується групове обслуговування. Бібліотеки-учасниці проекту «Єдина картка читача бібліотек вnz Харкова» знайомлять студентів з Правилами користування цією картою, яка дає право власнику безкоштовно користуватися фондами, електронними ресурсами і послугами, які надаються на території бібліотек-учасниць.

Наприклад, в межах курсу «Вступ до фаху» на заняттях з першокурсниками фахівці **НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця** пропонували лекції, протягом яких студентам розповідалось про бібліотеку, її структуру, послуги, які надають підрозділи бібліотеки,

знайомили з Правилами користування бібліотекою, її довідково-бібліографічним апаратом, проводили екскурсії бібліотекою. **Бібліотекою ХГПА** на «Бібліотечних уроках» для студентів першого курсу проводяться інформаційно-бібліографічні огляди навчально-методичної літератури та періодичних видань. **НБ ХНМУ** у 2015 році для всіх першокурсників запроваджено проведення циклу оглядів літератури «Медицина у дзеркалі світової літератури», в рамках лекцій на кафедрі суспільних наук. Віртуальна відеобесіда «Тобі, першокурснику» пропонувалася **НБ ХНТУСГ**, діяли віртуальні книжкові виставки «Пишемо диплом разом», «Курсове та дипломне проектування». Студентам 1 курсу **НБ НФаУ** пропонувалася слайд-лекція «Інформаційний пошук та електронні ресурси бібліотеки», магістрантам і викладачам – лекція-консультація «Особливості застосування ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 при складанні бібліографічного опису та оформленні списків використаної літератури», до нового Web-сайту **НБ ХДУХТ** підготовлені «Лекції «Основи інформаційної культури до дисципліни» Університетська освіта» та ін. На сайті **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** для студентів першокурсників розміщено слайд-лекції з інформаційної культури «Основи інформаційної культури», «Бібліотечно-бібліографічні знання». У **бібліотеці УМСА** вперше на факультеті післядипломної освіти для лікарів-курсантів та інтернів бібліотекою організовано і проведено бібліомедійні заняття «Можливості бібліотеки академії в задоволенні інформаційних потреб лікарів». 17 бібліотекарів-кураторів опікувалися першокурсниками **НТУ «ХП»** з 165 академічних груп. Куратори допомагали студентам-першокурсникам зорієнтуватися у чисельних ресурсах і послугах **НТБ** та отримати навички пошуку інформації, для яких було проведено понад 500 зустрічей і 165 екскурсій бібліотекою.

У рамках формування інформаційної культури для користувачів **НБ ХНУРЕ** у 2015 році проводилися практичні заняття із 40 групами студентів 1 курсу денного відділення, за 4-х годинною програмою, всього 160 академічних годин. З метою впровадження нових методів, форм та видів інформації для занять зі студентами з розділу «Основи інформаційної культури» бібліотекою було вдосконалено методику проведення бібліотечно-бібліографічних занять – використовувались слайдові презентації, відеоролики, он-лайн сервіси, які надавали можливість кращого візуального сприйняття запропонованих тем занять. Так, при складанні слайдів до розділу «Бібліографічний опис документів» був використаний новий стандарт України ДСТУ 3582:2013. «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила складання». Проаналізовано та надано відомості про інструменти Microsoft та українські і зарубіжні програми для автоматичного бібліографічного опису документів при створенні посилань, списків використаних джерел інформації, цитувань. Для виконання практичних завдань студентами використовувався портал «VAK.in.ua», що знаходиться на стадії бета-тестування, але містить онлайн-сервіс для оформлення посилань на джерела інформації (книги, статті з періодичних видань, електронні ресурси, дисертації). Для перевірки отриманих знань були розроблені тести. Для реклами проекту «Єдина картка читача бібліотек внз Харкова» створено відео-ролик у програмі ProShow; підготовлено черговий випуск флеш-видання «Довідник першокурсника» на інтернет-платформі ISSUU, слайд-презентації правил бібліографічного опису; введено практичне завдання по складанню бібліографічного опису книг з різною кількістю авторів і статей.

НБ ХНУРЕ створено онлайн-словник «Словник інформаційно-бібліотечної термінології» запропонований для орієнтування у професійній термінології. Основну увагу зосереджено на відображенні системи понять, яка склалася в бібліотечній практиці, та на нових

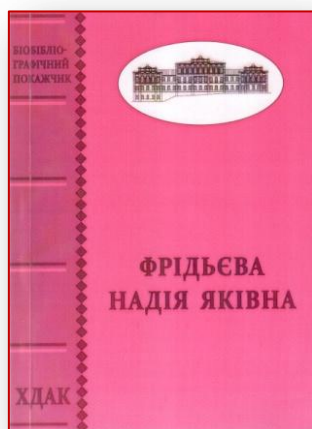
термінах, що виникли за останній період під впливом впровадження новітніх інформаційних технологій у роботу бібліотек. Словник розрахований на бібліотекарів-практиків і користувачів бібліотеки, що вивчають розділ «Основи інформаційної культури», репрезентований на сайті <http://lib.nure.ua/?page=486>.

Бібліотекою **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** минулого року на допомогу читачам було створено методичні рекомендації «Бібліографічний опис документів відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006...», на веб-сайті **ІБЦ ХДЗВА** розміщено правила складання та приклади бібліографічних описів документів, правила складання бібліографічних списків та оформлення бібліографічних посилань.

Бібліотеки продовжували складати тематичні бібліографічні списки, що мають конкретне читачке призначення. Наприклад, бібліотекою **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** – «Конструкції та розрахунок дерев'яних конструкцій, які застосовують у сучасному будівництві». Усі бібліографічні списки розміщено на сайті цієї бібліотеки. **ІБЦ ХДЗВА** вже декілька років створює БД таких списків, яка користується широким попитом користувачів. Так, минулого року були складені бібліографічні списки за темами, наприклад, «Оленярство», «Технологія у конярстві», «Корми у тваринництві. «Кормовиробництво». **НБ НФАУ** складено бібліографічний список літератури «Наукові праці співробітників кафедри філософії з 1950 року по 2014 рік». Серед тематичних письмових бібліографічних довідок **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** – «Катастрофы в авиации, вызванные птицами», «Катапульты БПЛА», «Беспилотные летательный аппараты». За заявкою Об'єднаного студентського конструкторського бюро університету було виконано патентний пошук «Разработка и исследование отдельных систем БПЛА», куди увійшло **700** джерел. **НБ ХНТУСГ** минулого року на власному сайті розмістила на допомогу студентам, які пишуть курсові роботи **62** бібліографічних списки. Серед них: «Підвищення родючості ґрунтів»; «Продовольча безпека країни» тощо. **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** у своїй роботі використовувала такі форми, як прес-кліпінг, інформаційні дайджести, віртуальні огляди, бюлетені нових надходжень тощо. Так, до Дня університету підготовлено прес-кліпінг «Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого в публікаціях 2015 року», куди увійшла анотована добірка статей та видань про історію і сьогодення університету, його досягнення, наукову діяльність, соціокультурну і спортивну роботу.

На увагу заслуговують два біобібліографічних покажчика, присвячених представникам харківської бібліотечної школи, які вийшли друком протягом року:

- Фрідьєва Надія Яківна : (до 120-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад: С.В. Євсєнко, Н.М. Березюк ; наук. ред. Н.М. Кушнарєнко]. – Харків: ХДАК, 2015. – 72 [11] с. : фот. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури) (К биобиблиографии деятелей библиотекосведения).

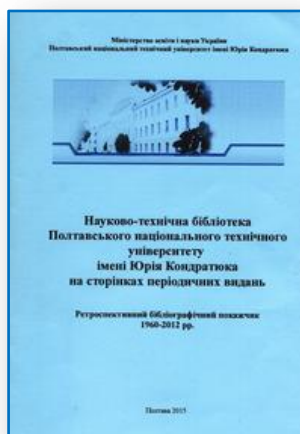
Це перший у вітчизняному бібліотекознавстві покажчик, присвячений видатному українському вченому-бібліотекознавцеві, одному з найкращих представників української, Харківської бібліотечної школи, фундатору вищої бібліотечної освіти в Україні, заслуженому працівнику культури Української РСР Н. Я. Фрідьєвій. У біобібліографічному покажчику висвітлено життєвий шлях і науковий доробок

Н. Я. Фрідьєвої. Видання містить ґрунтовну вступну статтю доктора педагогічних наук, професора Н. М. Кушнарєнко, доктора педагогічних наук, професора А. А. Соляник ХДАК та головного бібліографа **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** Н. М. Березюк. Внесок Н. Я. Фрідьєвої у вітчизняне бібліотекознавство висвітлив Ю. М. Столяров, президент відділення «Бібліотекознавство» Міжнародної академії інформатизації при ООН. Безпосередньо над виданням працювали провідний бібліограф **бібліотеки ХДАК** С. В. Євсеєнко та головний бібліограф ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна Н. М. Березюк. Бібліографічний покажчик вийшов друком у серіях «Видатні педагоги Харківської державної академії культури» та «К биобиблиографии деятелей библиотековедения» за підтримки відділення «Бібліотекознавство» Міжнародної академії інформатизації при ООН;

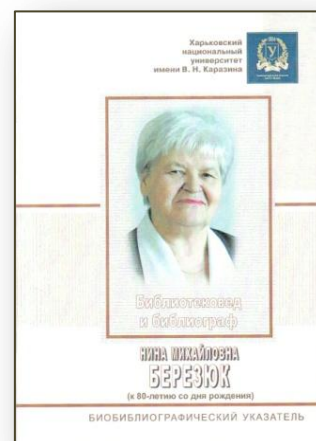
➤ Библиотеквед и библиограф Нина Михайловна Березюк (к 80-летию со дня рождения) : библиогр. указ. / сост. В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицкая ; вступ. ст. Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник ; науч. ред. С. И. Посохов : библиогр. ред. Ю. Ю. Полякова ; отв. ред. И. К. Журавлева. – Харьков : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2015. – 44 с. : фотоил. – (Лауреаты премии имени К. И. Рубинского).

Біобібліографічний покажчик присвячено провідному історіографу Харківської бібліотечної школи, головному бібліографу **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, Ніні Михайлівні Березюк. Покажчик містить біографічну довідку, статті про Н. М. Березюк, бібліографію її наукових робіт і літературу про неї. Відкриває видання стаття доктора історичних наук, професора, декана історичного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сьогодні з упевненістю можна говорити, пишуть доктор педагогічних наук, професор Н. М. Кушнарєнко і доктор педагогічних наук, професор А. А. Соляник, ХДАК, що завдяки вкладу Н. М. Березюк у вітчизняне бібліотекознавство – пошуку і відкриттю забутих і раніше невідомих імен діячів вітчизняної бібліотечної справи в українській біографістиці сформувалася нова спеціальна дисципліна – бібліотекознавча біографістика.

Бібліотеки Об'єднання приділяли значну увагу популяризації наукового та педагогічного доробку професорсько-викладацького складу внз. Усього у **2015** році бібліотеками Об'єднання було складено **107** бібліографічних покажчиків і видано – **81**, розміщено в електронному середовищі на власних сайтах або сторінках **99** покажчиків. Заслужують на увагу такі бібліографічні ресурси:

➤ до **85-річчя ПолтНТУ** і його **НТБ** було складено три ретроспективних бібліографічних покажчика. Серед них «Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка на сторінках періодичних видань». Покажчик включає статті, які були надруковані у багатотиражних газетах «За будівельні кадри», «Студентський гарт», «Полтавський університет», «Полтавський національний університет», обласних газетах «Комсомолец Полтавщини» та «Зоря Полтавщини», за період з 1960-го по 2012-й роки. Матеріал згруповано у три розділи: у першому зібрано статті працівників бібліотеки, другий розділ присвячено публікаціям про бібліотеку та її працівників, третій розділ

розкриває таланти бібліотекарів-поетів. Показчик проілюстровано фотографіями з газет тих часів;

➤ «Книги военных лет (1941 – 1945) : из фонда научно-технической библиотеки : библиогр. указ. / [сост.: В. С. Гресь, И. В. Олейник, Е. Ю. Шуба ; под ред. Н. М. Ткаченко]. – Х. : Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2015. – 84 с. Показчик складено на засадах бібліографічної бази даних "Редкие и ценные издания» **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»**. Це більше ніж **600** документів **1941 – 1945** років видання;

➤ до **85-річчя ХНЕУ імені С. Кузнеця** був створений електронний науково-допоміжний анотований бібліографічний показчик «Дисертації, захищені у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (**1947-2015**)». Показчик розміщено у репозитарії ХНЕУ імені С. Кузнеця;

➤ «Маменко Олексій Михайлович: бібліографічний показчик за **1971-1915** роки» відображає наукову діяльність завідувача кафедри **ХДЗВА**, відомого в Україні та за кордоном ученого, який очолює роботу зі встановлення особистостей та закономірностей формування продуктивних якостей великої рогатої худоби і виробництва продуктів тваринництва в екстремальних ситуаціях. У виданні представлені основні віхи життя, хронологічний список публікацій видатного вченого, список авторських свідоцтв і патентів, перелік дисертацій, що виконані під його керівництвом, публікації про його наукову діяльність та ін. Об'єм видання складає **111** сторінок;

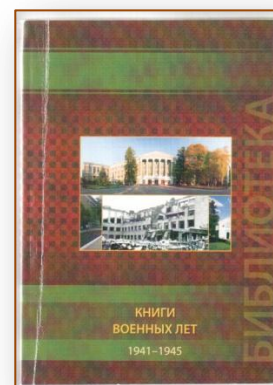
➤ **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** створено рекомендаційний бібліографічний е-показчик за темою «Вчені та співробітники Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – кавалери і лауреати державних нагород, національних та регіональних премій, конкурсів»;

➤ **бібліотекою ХНУМГ імені О. М. Бекетова** спільно з фахівцями **ХДНБ імені В. Г. Короленка** складено біобібліографічний показчик «Ігор Миколайович Лаврентьєв – архітектор, краєзнавець (до **85-річчя** з дня народження)», який присвячено головному архітектору ТОВ «Інститут «Харківпроект». У показнику відображені матеріали про життя і творчий доробок ювіляра, містяться бібліографічні описи книг і статей за його авторством, а також публікації, присвячені зодчому. Видання ілюстровано цікавими фотографіями графічними роботами І. М. Лаврентьєва;

➤ **НБ ХНАДУ** до **85** річниці з дня заснування університету підготовлено наступний випуск «Праці вчених ХНАДУ за **2010-2015** рік»;

➤ **Бібліотекою ХНПУ імені Г. С. Сковороди** до **210-річчя** утворення університету складено науково-допоміжний показчик «Мій університет – моя гордість» у якому представлені праці співробітників ХНПУ імені Г. С. Сковороди за **2003-2015** роки.

З метою прискорення інтеграції науки вишів до національного та міжнародних наукометричних систем цитування, підвищення наукометричних показників вчених ВНЗ, їх публікаційної активності, бібліотеки Об'єднання минулого року проводили певні заходи. Наприклад, **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** для науковців університету підготовлено і розміщено на сайті бібліотеки: електронний ресурс «Наукометрія. Бібліометрія», який надає вичерпну інформацію про міжнародні наукометричні бази та бібліометрику української науки; поради «Цитування наукових публікацій в Google Академія» – алгоритм створення облікового

запису кафедри, установи або окремого вченого в «Google Академія»; віртуальна довідка «Ученим університету – ID ORCID та ResearcherID (що таке ORCID, як зареєструватися в ResearcherID); інформ-реліз «Що читати про міжнародні наукометричні бази». Для сайту фахового видання університету «Проблеми законності» підготовлено інформаційно-бібліографічні матеріали, з метою створення профілів учених редакційної колегії.

НТБ надано **36** індивідуальних консультацій науковцям **НТУ «ХП»** з наукометрії та з питань формування, перегляду та редагування авторських профілів у ResearcherID, Scopus, Google Scholar. За напрямком роботи з міжнародними наукометричними базами даних фахівцями **НБ ХНУРЕ** було виконано корекцію даних про працівників ХНУРЕ в БД Scopus, відкореговані **187** авторських профілів, зареєстровано **631** вчений у всесвітньому реєстрі ORCID; для подальшого аналізу публікаційної активності науковців в БД Scopus проведено семінар-тренінг «Покрокова інструкція реєстрації у світовому реєстрі вчених ORCID. Транспорт статей з БД Scopus в ORCID», здійснено презентацію на науково-методичній раді «Scopus. Проблеми. Шляхи їх вирішення» та здійснено **63** консультації науковцям університету.

З метою покращення ефективності інформаційного пошуку в зарубіжних базах даних, **НБ ХФаУ** у листопаді проведено семінар-тренінг «Інформаційний ресурс SciFinder від Chemical Abstracts Service: принципи роботи та методологія пошуку» за участю регіонального менеджера Chemical Abstracts Service в Україні, Молдові та Грузії Тетяни Христової. В рамках семінару викладачі та молоді науковці університету ознайомилися з методикою ефективного інформаційного пошуку в БД Chemical Abstracts Service. Фахівцями **НТБ НАУ імені М. С. Жуковського «ХАІ»** проведено вивчення рейтингу 4-х наукових періодичних видань університету у наукометричній БД «Index Copernicus» (Польща), 3-х видань для індексування пошуковою системою Google Scholar, 2-х видань у наукометричній системі Infobase Index (Індія) і CiteFactor у тестовому режимі. Фахівець **НБ ХНТУСГ** виступила на Раді Навчально-наукового інституту механотроніки і систем менеджменту з повідомленням «Правила створення електронної версії Вісника ХНТУСГ».

Тривала участь бібліотек внз Харкова у проектах ХДНБ імені В. Г. Короленка таких, як «Електронний зведений каталог періодичних видань, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова», «Соціальні комунікації: зведений каталог надходжень до бібліотек Харкова», «Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство: каталог ХДНБ», «Метабібліографія Харківщини». Минулого року до корпоративного проекту «Метабібліографія Харківщини» приєдналася **НБ УПА**.

При бібліотеках **ХНЕУ імені Семена Кузнеця**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** і **УАБС** на безоплатній основі продовжували працювати різноманітні інформаційні, навчальні і культурні центри: Центр інноваційних знань Світового банку в Україні; Інформаційні центри Європейського Союзу і «Вікно в Америку»; Польсько-Український Центр; Навчальний центр IBM Україна «Розумна комерція». Фонди центрів поповнювалися книгами, періодичними виданнями, публікаціями та матеріалами офіційних установ за їх профілем, постійно діяли виставки нових надходжень. Деякі центри надавали можливість своїм читачам користуватися передплатними базами даних. Більшість з цих центрів має свої сторінки на сайтах бібліотек. У звітному році на базі одного з читальних залів **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** було відкрито «Бібліотеку Українсько-польського культурного центру». До дня відкриття цієї бібліотеки оформлено постійно діючу книжкову виставку «Міжнародна співпраця між Україною і Польщею». У грудні минулого року у **ЦНБ**

ХНУ імені В. Н. Каразіна відбулася презентація оновленого книжкового стенду «ООН в Україні» у якій взяли участь співробітники Представництва ООН в Україні . Фонд бібліотеки було поповнено майже **500** примірниками документів за темами: дотримання прав людини, відновлення та стабілізація миру, підтримка реформ, глобальні цілі сталого розвитку, серед яких — подолання бідності, якісна освіта, гендерна рівність, використання відновлюваної енергії тощо.

Бібліотеки протягом року забезпечували тестовий доступ користувачам до світових БД: Springer Link; BioOne; Chemical Abstracts Service EBSCO-Publishing; Wiley Online Library; Hinaгу тощо. Також надавали можливість своїм користувачам скористатися світовими БД, що знаходяться у вільному доступі.

Соціокультурна діяльність

Бібліотеки Об'єднання у 2015 році, як і у попередні роки, значну увагу приділяли соціально-культурній діяльності, яка була зорієнтована на пропагування фонду такими формами і методами, як виставки, виставки-хоббі, виставки-вернісажі і виставки-інсталяції, традиційні презентації книг, тематичні перегляди літератури, різноманітні масові заходи. За останні роки бібліотеками накопичено чимало досвіду в організації культурно-дозвільової діяльності. У бібліотеках працювали клуби за інтересами, краєзнавчі і екологічні клуби, проводилися літературні і краєзнавчі вечори; зустрічі з діячами культури, мистецтва, проводилися творчі конкурси зі студентами тощо. Усі ці заходи сприяли формуванню серед читачів бібліотек любові до Батьківщини, розширенню кругозору, формуванню культурних, естетичних і художніх знань.

Бібліотеки Об'єднання мають значний досвід проведення різноманітних заходів з популяризації книги та читання. За даними звітів бібліотек у 2015 році було проведено **3 414** книжкових виставок і відкритих переглядів, на яких експонувалися понад **143** тисячі документів. Інформацію про свою соціокультурну діяльність бібліотеки розміщували на власних Web-сайтах, блогах, у соціальних мережах і сторінках газет внз.

Минулого року бібліотеками були проведені цикли заходів до святкування знаменних подій і пам'ятних дат у суспільному житті держави: Дня Соборності України, Дня української писемності та мови, Дня науки, Дня архітектури України, Міжнародного дня рідної мови, тощо. Бібліотеки Об'єднання приділяли значну увагу популяризації наукового і педагогічного доробку професорсько-викладацького складу вишів.

Цікаві книжково-ілюстративні виставки впродовж року експонувалися у бібліотеках:

- для учасників **XXII** Міжнародного музичного фестивалю «Харківські асамблеї», **бібліотекою ХНУМ імені І. П. Котляревського** організовано книжкову виставку «Гендель – Бах – Скарлатті: Барочні опори людяності»;
- на допомогу написанню рефератів і курсових робіт **ІБЦ ХДЗВА** організовано книжкові виставки, які користувалися попитом користувачів «Птахівництво – галузь перспективна», «Технологія переробки молока та молочних продуктів»;
- інтерес читачів **бібліотеки ХДАФК** привернули виставка-огляд «Східні одноборства – не тільки бойове мистецтво» і виставка, яка була організована до Всеукраїнського олімпійського уроку в Харківській області;
- до Дня банківських працівників України, **НБ ХННІ ДВНЗ УБА** було підготовлено книжкову виставку «Банківська справа: історія та сучасність»;
- жвавий інтерес користувачів **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** викликала експозиція до Всеукраїнського дня бібліотек «Для Вас я книгою лишусь...». А. Франс, А. Метлинський, М. Вороний, Дж. Казанова, К. Батюшков, М. Лобачевський, А. Ахматова, К. Бер, І. Крилов та багато інших, це не перелік славетних імен письменників і поетів, учених та філософів, це люди, які працювали у бібліотеці;
- **бібліотекою ХНУБА** вперше була організована інтерактивна книжкова виставка, присвячена дню однієї з кафедр університету. На цій виставці експонувалися наукові доробки і навчально-методична література з фонду бібліотеки і з особистих бібліотек викладачів кафедри;

- користувалися попитом документи, представлені на книжковій виставці «День Нобеля. Праці лауреатів Нобелівської премії з економіки, збережені у фондах **НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця**»;

- на допомогу навчальному процесу у **НБ ХДУХД** експонувалися книжкові виставки «Ресторатор», «Маестро шоколад», «Торгівля як одна із основних галузей економіки» та ін.;

- спільно з кафедрами ботаніки та садово-паркового господарства **НБ СНАУ** запровадили інноваційний вид книжкових виставок – виставку-гербарій «Рослини – диво природи, царство краси, цілюще багатство»;

- у відділі рідкісних видань і дисертацій **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** функціонували постійно діючі експозиції, присвячені розвитку юридичної освіти і правової науки на Харківщині «Зародження юридичної освіти на Харківщині», «Харківська правова школа та корифеї «Колекція автографів видатних правознавців XIX-XX століть» тощо.

Бібліотека КрНУ імені Михайла Остроградського до 95-річчя заснування університету підготувала низку заходів: постійна виставка, присвячена історії створення, організації та діяльності університету; віртуальна виставка та інформаційна акція, присвячена М. В. Остроградському. Бібліотекарі взяли участь у проведенні квесту, присвяченого «Дню створення університету».

Привернув увагу читачів **НТБ УкрДУЗТ** тематичний перегляд літератури з фонду рідкісної книги «Книги з залізничної тематики, надруковані у роки війни (1941-1945)». Також інтерес читачів викликали тематичні перегляди літератури «Перерваний політ: до дня пам'яті Георгія Миколайовича Кірпи» і «Залізничники у Другій світовій війні». До IV Всеукраїнської науково-практичної конференції **НТБ НТУ «ХП»** було підготовлено тематичний перегляд літератури «Інтелектуальні системи та прикладна лінгвістика».

Бібліотеки Об'єднання приділяли велику увагу патріотичному вихованню студентської молоді – протягом року організовувалися виставки української тематики, присвячені державним святам та пам'ятним датам української історії, ювілеям видатних діячів України, народним звичаям та професійним святам України. Так, у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** експонувалася книжково-ілюстративна виставка «Трагедія Розстріляного Відродження. Письменники України – жертви сталінських репресій», яка буде мати продовження у 2016 році. Особливий інтерес викликали матеріали з історії письменницького будинку «Слово», що знаходиться у Харкові. До Дня українського козацтва **бібліотекою ХДАК** підготовлено книжково-ілюстративну виставку «Про життя козацького часу». До 160-річчя від дня народження видатного українського історика та громадського діяча Д. Яворницького **НБ ХНМУ** було організовано книжкову виставку «Літописець козацтва». Інтерес присутніх викликала лекція-показ одягу зі слайд-шоу «Традиційне вбрання українців. Культура носіння одягу», яка була організована **НБ ХНТУСГ**. Під час заходу студенти демонстрували український національний одяг і акцентували як правильно називаються елементи чоловічого та жіночого українського національного вбрання. Ведучий бібліотекар звертала увагу аудиторії на культуру носіння українського національного костюму. Великим попитом усіх присутніх користувалася книга Катерини Матейко «Український народний одяг. **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** до 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній Війні у рамках webmuseum «Солдати перемоги над фашизмом. Викладачі НЮУ імені Ярослава Мудрого шляхами перемоги», такий захід проведено бібліотекою вперше. До цього заходу увійшли документально-історична книжкова експозиція «Документальна пам'ять про Велику

Вітчизняну війну» і віртуальний огляд літературно-художніх творів «Дорогами війни – до Перемоги». **НБ НФаУ** спільно з Харківським історичним музеєм у рамках циклу «Історія Слобожанського краю» у фойє бібліотеки були представлені музейні експозиції «22 січня 1919 року. Злука», «Етнографія України», «Шлях до перемоги» і «Державні символи України». У березні минулого року **бібліотекою ХНПУ імені Г. С. Сковороди** за підтримки українського мовно-літературного факультету імені І. Ф. Квітки-Основ'яненка проведено літературний вечір, присвячений Всесвітньому дню поезії та ювілейним датам Василя Симоненка (до 80-річчя від дня народження) і Ліни Костенко (до 85-річчя від дня народження) «Не забувайте незабутнє поезія лірична і патріотична». До Дня Примирення **НТБ НТУ «ХП»** у співпраці з іншими ВНЗ та організаціями Харкова проведено зустріч студентів, викладачів і співробітників університету та містян з ветеранами Другої світової війни. У рамках заходу працювала фотовиставка «1941-1945: фото історія у родинному альбомі», на зустрічі експонувалися наукові видання – ровесники війни з фонду бібліотеки та експонати з музею НТУ «ХП».

Бібліотека ХДАК продовжувала у дні проведення ректоратів організовувати мобільні перегляди літератури, які користуватися попитом серед членів ректорату. Для учасників і виконавців концертів «Харківські асамблеї – 22» **бібліотекою ХНУМ імені І. П. Котляревського** проходилися виставки книжкових і нотних видань.

Цікавою формою популяризації книги є віртуальні виставки, віртуальні Календарі знаменних та пам'ятних дат, буктрейлери, віртуальні презентації, які все частіше бібліотеки використовують у своїй роботі. На сайтах 30 бібліотек Об'єднання минулого року було розміщено 474 віртуальні книжкові виставки, де представлено більш, ніж 11 тисяч документів.

Так, у 2015 році на сайті **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** було представлено віртуальний огляд до 90-річчя від дня народження академіка права Сташиса В. В. про життя та наукову діяльність видатного українського вченого-правознавця, Героя України.

Серед найцікавіших і таких, що отримали чисельні позитивні відгуки можна відзначити такі віртуальні виставки:

➤ **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** – «Майстер слова. Ювелір форми...» під такою назвою бібліотекою було організовано віртуальну і традиційну книжково-ілюстративну виставку, присвячену видатному письменнику Майку Гервасійовичу Йогансену. "Один з найбільших майстрів поетичної мови, ювелір слова, яскравий представник модерного романтизму 20-х років, поет, прозаїк, перекладач, теоретик літератури і цікавий мовознавець, — він був, з другого боку, людиною спорту, мисливства і мандрів... " – так писав Юрій Лавріненко про українського письменника, поета, перекладача, одного із фундаторів «Гарту» та ВАПЛІТЕ, представника «Розстріляного Відродження» та випускника Харківського університету М. Г. Йогансена;

➤ **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** до 110-річчя від дня народження М. А. Жовтобрюха організовано виставку «Рідна мова – його життя»;

➤ **НБ ГНПУ імені Олександра Довженка** до 450-річчя Пересопницького Євангелія підготувала віртуальну виставку «Духовна святиня народу»;

➤ **Бібліотека ХДАК** – «Авторитетна постать вітчизняної науки (до дня народження Наталі Миколаївни Кушнарєнко);

➤ **НБ СумПДУ імені А. С. Макаренка** – виставка-портрет до 65-річчя від дня народження мистецтвознавця і науковця «Золотий фонд нації. В. А. Макарова»;

➤ **НБ ХДУХТ** – віртуальна виставка однієї книги «М. І. Туган-Барановський. Політична економія»;

➤ **НТБ ПолтНТУ** у звітному році розпочато створення веббібліографічних ресурсів – віртуальних веббібліографічних виставок.

Усього у методичному об'єднанні було проведено **327** днів інформації, кафедр, дипломника тощо. Інтерес користувачів **НБ ХДУХТ** викликали Дні кафедр «Технології харчування» і «Менеджменту організацій». До цих заходів були підготовлені списки літератури з дисциплін, що викладаються, під час заходів обговорювалися проблеми комплектування фондів бібліотеки документами за тематикою навчального процесу, що здійснюється цими кафедрами.

НБ ХНТУСГ на базі навчального господарства університету було проведено «День механіка» за участю представників Міністерства аграрної політики та продовольства України. У рамках заходу організовано виїзну виставку-перегляд, яку відвідали більш ніж **170** осіб. Проведено два «Дні Інформації» **бібліотекою ХДАДМ**, на яких було представлено **1 350** документів, видано учасникам заходу **950** документів. За матеріалами нових надходжень до фонду **бібліотеки ХНМУ імені І. П. Котляревського** традиційно проводилися «Дні інформації». У програмі заходів: виставки нової літератури, бібліографічні огляди, консультації. Учасники мали можливість отримати Бюлетені нових надходжень. **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** проведено «День аспіранта» за темою «Сучасні вимоги до наукових публікацій. Наукометричні бази даних Web of Science, Scopus. Створення авторського профілю в БД ResearcherID, ORCID, Google Scholar.

НБ ХНУРЕ на кафедрі філософії організовано «День аспіранта», де було представлено відкритий перегляд літератури, надано консультації щодо створення бібліографічних списків документів. Для слухачів Інституту підвищення освіти та дорадництва СНАУ фахівцями **НБ СНАУ** було проведено **4** дні спеціаліста, у рамках яких були організовані виставки, проведені екскурсії бібліотекою, надані консультації щодо користування електронними ресурсами. Під час проведення дня аспіранта також були організовані тренінги з користування електронними ресурсами бібліотеки, надані консультації з питань редагування списків літератури до дисертацій та наукових публікацій. «Дошкільна педагогіка і психологія» проведено «День кафедри» **НБ ГНПУ імені Олександра Довженка**.

У порівнянні з попереднім роком у **2015** році на **29 %** збільшилася кількість проведених масових заходів. Кількість відвідувань масових заходів також збільшилась і становить майже **123** тис. осіб.

Усе більша кількість бібліотек Об'єднання пропонує своїм користувачам культурно-дозвільові заходи. При бібліотеках працюють клуби, об'єднання, студії, використовуються інтерактивні форми, такі як літературні брейн-ринги, творчі конкурси, літературні марафони, літературно-музичні вечори, вечори-портрети тощо.

Наприклад, у **НБ ХНТУСГ** було проведено усний журнал «На порозі екологічної катастрофи», мета якого – розширення уявлень студентів про взаємозв'язки в природі, про способи її збереження, ознайомлення з фактами знищення природи в Україні, сприяння формуванню екологічної культури, екологічної грамотності, сприяння формуванню у молоді прагнення до здорового способу життя, бажання брати участь у природоохоронних заходах. «Мозковий штурм» спонукав студентів до активної співрозмови, участі у вікторині. У рамках заходу діяла книжкова виставка «Збереження довкілля – вимога сучасності», були проведені бібліографічні огляди «Ми люди поки є природа» і «Збережемо світ, в якому ми живимо». Велика соціально-культурна діяльність притаманна цій бібліотеці. У циклі «Музичні зустрічі»

у **НТБ НТУ «ХПІ»** пройшли два концерти класичної та інструментальної музики у виконанні учнів та викладачів Харківської музичної школи імені Л. Бетховена.

У березні минулого року бібліотекою **КЗ «ХГПА» ХОР** підготовлено спільний з викладачами та студентами академії захід – літературно-музична композиція у вигляді відео-презентації, у програму якої увійшов бібліографічний огляд документів, представлених на книжковій виставці «Нежный гений гармонии». Захід було присвячено **205-річчю** від дня народження великого польського композитора, піаніста **Фредерика Шопена**. **Бібліотекою УМСА** за підтримки студентського профкому у Міжнародний день чаю було проведено акцію «Чайна симфонія». Користувачів частували бадьорим чорним, заспокійливим зеленим та лікувальним трав'яним чаєм. Учасникам заходу була запропонована книжкова виставка-демонстрація «Симфонія чаю», де експонувалася література з історії виникнення та традицій чаювання в різних країнах.

НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця продовжила проведення комплексних соціокультурних заходів «Культурна хвиля бібліотеки ХНЕУ». Готувалися традиційні та віртуальні книжкові виставки, демонструвалися художні і документальні фільми, читалися вірші тощо. Наприклад, серед заходів, що пройшли минулого року: «Любов все перемаже» презентація поезії світової та вітчизняної літератури від Шота Руставелі до Лесі Українки з фондів бібліотеки, демонстрація фільму «Все перемагає любов» режисера Миколи Мащенка; «Notre Dame D'Ukraine» - жіночий образ в українській скульптурі та архітектурі, присвячений «Дню пам'яток історії та культури»; «Літопис життя бібліотеки ХНЕУ», присвячений **85-річному ювілею** ХНЕУ імені Семена Кузнеця. Усього за рік бібліотекою було проведено **10** комплексних заходів.

У травні у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** пройшов комплексний захід «Напередодні **32** травня!», який було посвячено **295-річчю** від дня народження загадкової особистості, чия безмежна фантазія дозволила письменникам створити навколо його імені легенди – барона Ієроніма Карла Фрідріха фон Мюнхгаузена (**1720-1797**), а також десятирічному ювілею Музею барона в садибі Дунте, Ліепупської волості Латвії. У рамках заходу відбулися прес-конференція з бароном Ієронімом Карлом Фрідріхом фон Мюнхгаузенем, віртуальна екскурсія Музеєм барона Мюнхгаузена (Латвія) у реальному часі, Круглий стіл «Pro captu lectoris habent sua fata libelli: читання книг та їх сприйняття», зустріч з письменниками-фантастами Олді «Провісники мимоволі», під час якої були оголошені підсумки літературного конкурсу короткого оповідання «Мандруючи стежками барона Мюнхгаузена» і зустріч з науковим співробітником НДІ астрономії університету Слюсаревим І. Г. «Загадковий космос, який нас оточує». Для учасників були підготовлені книжково-ілюстративна виставка «Незвичайні книги у фондах ЦНБ» і книжковий лабіринт «Стежкою Мюнхгаузена». Лабіринт було створено у холі одного з поверхів бібліотеки, прохід до читальних залів був можливий лише через книжковий лабіринт. Відвідувачі заходу бібліотеки були приємно здивовані і зацікавилися виставленими у лабіринті книжками. В лабіринті було виставлено близько трьох сотень книжок з фонду художньої літератури, працював мобільний пункт обслуговування читачів абонементу наукової та художньої літератури. Будь-яку книжку одразу можна було отримати на абонемент, а також отримати професійну консультацію у кваліфікованих співробітників цього відділу.

Бібліотеками накопичено чималий досвід роботи різноманітних клубів і студій. У **НБ НФАУ** продовжував діяти літературно-естетичний клуб «Гармонія», працювала «Літературна вітальня». Виставка творчих робіт членів клубу «Гармонія» впродовж двох тижнів експонувалася у бібліотеці. Члени клубу стали учасниками обласного галузевого конкурсу

декоративно-прикладного мистецтва, який було організовано Обласним комітетом Харківської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я. Інформацію про діяльність клубу розміщено на сайті бібліотеки. Пройшли два засідання клубу «Географія наукових мандрів», що діяв при **бібліотеці ХДАДМ**. Продовжувала роботу «Літературна вітальня» у **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»**, яка представлена у соціальній мережі «ВКонтакте». За минулий рік було проведено **23** засідання, серед них: Шевченкові музи; Як розпізнати графомана; Баттл «Мир в картинке» тощо. Поетичний конкурс «З Україною в серці» було організовано на сайті **бібліотеки ПУЕТ**. На базі **НБ ХНТУСГ** продовжували працювати літературні об'єднання та клуби: студентський літературно-музичний театр «Джерело», краєзнавчо-туристичний клуб «Патріот», студентське творче об'єднання «Сузір'я», читацький дозвілєвий клуб «Слово», студентський літературно-музичний театр «Джерело». **26** засідань літературного клубу «Осяяння», які відвідали **622** учасника у звітному році було проведено **НБ ХНУРЕ**. Клуб продовжував підтримувати свій статус міжвузівського молодіжного літературного об'єднання, студенти НТУ «ХПІ», ХДАК, і ХНЕУ були постійними учасниками засідань клубу. Популяризації клубу сприяє проведення музично-поетичних вечорів. Літературно-архітектурний квест «О, рідна матінко, Полтаво, люблю тебе в усі віки...» було проведено **НТБ ПолтНТУ**.

Популярністю серед читачів бібліотек користується книгообмін «Прочитав – віддай іншому». Спеціальні полиці для буккросингу організовано у бібліотеках **ХДУХТ, НТУ «ХПІ», СНАУ, ХНАУ імені В. В. Докучаєва, ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХНТУСГ, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», УПА, Полт НТУ, ХНМУ** тощо.

Бібліотекарі **бібліотеки ПУЕТ** у звітному році приділяли увагу організації зони буккросингу: підбирали плакати та об'яви, реєстрували книги на сайті www.bookcrossing.net.ua в Інтернеті, проставляли унікальний номер книги на інформаційному бланку і переносили його на форзац книги, розробляли логотип буккросингу. Старт буккросингу відбувся у квітні в загальному читальному залі бібліотеки і був присвячений Всесвітньому дню книги і авторського права. За даними звіту бібліотека знаходиться на **10** місці в топ-**30** буккроссерів України. Проведено флешмоб на тему: «Людина перестає мислити, коли вона перестає читати». Його учасники - студенти, бібліотекарі і викладачі відтворили сцени читання з книгами та плакатами, щоб привернути увагу до книги та читання, залучити до бібліотеки нових читачів. На сайті бібліотеки організовано поетичний конкурс «З Україною в серці». Були визначені переможці конкурсу, яким надіслано заохочувальні призи.

Бібліотеки продовжували практику організації образотворчих виставок і виставок фотомистецтва. Так, у січні минулого року в атріумі **НБ УАБС** відкрито виставковий зал "Філантроп", творча концепція якого полягає у створенні для відвідувачів аури любові та добра. Тут митці Сумщини мають змогу донести через полотна свої ідеї до відвідувачів, розширити коло своїх шанувальників. Автори мають змогу продати свої роботи та спрямувати виручені кошти або їх частину на благодійність. **12** образотворчих виставок і **6** фотовиставок було організовано **НТБ НТУ «ХПІ»**. Серед них: «До 70-річчя заснування Харківської дитячої художньої школи імені І. Ю. Рєпіна»; «Всесвіт навколо книги» – мініатюри з колекції професора В. У. Кизилова; «Світ очима політехніків»; «Світ світла та добра» – пасхальні сюжети фотохудожника, дизайнера В. Люфютан тощо.

На протязі звітнього року у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** експонувалися художні виставки. Серед художніх виставок, які користувалися увагою відвідувачів бібліотеки, виставка художніх творів «Зустрічі з Серебряковою: до **130**-річчя від дня народження

художниці та **210-річчя ХНУ імені В. Н. Каразіна**; виставка живопису Ігоря Погорелова «Яскраві миттєвості рідного міста»; планшетна виставка та літературний вечір «Костіс Паламас (**1859-1943**) – великий поет, прозаїк і драматург Греції, один із представників новогрецької літератури у світовій літературі **XX** століття»; художня виставка Олени Думбур – члена Національної спілки дизайнерів України, члена Харківського міського товариства греків «Геліос» «Приваблива Елада». Виставка була організована в рамках заходів, присвячених Дню національного відродження Греції. На виставці були представлені роботи, зроблені у техніці ручного ткання, розпису по тканині і живопис.

Наукова діяльність. Науково-методична робота

Науково-дослідна робота є складовою діяльності багатьох бібліотек Об'єднання і протягом року була спрямована на визначення можливості застосування нових бібліотечних технологій, на організаційну, технологічну і управлінську модернізацію діяльності бібліотек внз. Аналіз текстових звітів бібліотек свідчить, що до дослідницької діяльності залучені майже всі бібліотеки Об'єднання. Бібліотечні дослідження були спрямовані на вивчення обслуговування віддалених користувачів з метою оптимізації їх обслуговування, досліджувалась історія книгозбірень і книги, вивчався стан і розвиток документного фонду тощо. Бібліотеки вивчали інтереси читачів шляхом аналізу читання, використання фондів, при обслуговуванні читачів. Нижче наведені приклади науково-дослідної діяльності бібліотек Об'єднання минулого року.

З метою покращання обслуговування та вивчення читачького попиту **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** було проведено анкетування студентів першого курсу. Узагальнені результати цього анкетування були представлені у доповіді директора бібліотеки «Про долю книг, читача і бібліотек у ХХ сторіччі» на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства», що проходила у НТБ Національного університету «Львівська політехніка». У **2016** році планується проведення для користувачів бібліотеки «Круглого столу» «Проблеми читання і сучасне суспільство».

НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого протягом року здійснювалося вивчення інформаційних потреб читачів, що є показником постійного моделювання інформаційного забезпечення здобутків вищої освіти та науковців. В online голосуванні **64 %** респондентів зазначили, що інформація, яка представлена в електронній бібліотеці та на сайті бібліотеки, забезпечує їхні потреби повністю, **31 %** – частково і лише **3 %** – не задоволені. Наведені дані свідчать про актуальність електронної бібліотеки, веб-сайта, інформаційних ресурсів. Також за online голосуванням **27,5 %** студентів звертаються до бібліотечного порталу постійно для отримання відомостей про соціокультурні заходи та мають бажання взяти в них участь.

НБ ХНУРЕ для швидкого отримання та обробки даних на сайті бібліотеки були створені он-лайніві анкети з одним актуальним запитанням для проведення міні-опитувань користувачів. **НБ СумДПУ імені А.С. Макаренка** провела соціологічне дослідження серед користувачів бібліотеки за темою «Комп'ютеризація в бібліотеці. Використання інформаційних електронних ресурсів бібліотеки: думка читачів». За результатами опитування виконано обробку і узагальнення зібраних даних, підготовлено аналітичний звіт. **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** проведено книгознавче дослідження дефектного нотного видання in folio – партитури французькою мовою об'ємом **440** сторінок, без титульного аркуша і перших аркушів книги. Із залученням довідкової літератури, інтернет-ресурсів, зокрема сайтів французьких бібліотек, було ідентифіковано рідкісне нотне видання французького композитора: «Vogel Johann Christoph (1756-1788). La Toison d'or, tragédie lyrique en trois actes... représentée pour la premiere fois par l'Académie royale de musique le 5 septembre 1786. – Paris : Michaud , [1787]. – P. 5-440». З метою виявлення інформаційних потреб користувачів і в зв'язку з запровадженням цієї послуги у автоматизованому режимі, **НБ СНАУ** проведено анкетування, підведено підсумки. **НБ ХНТУСГ** проведено анкетування «Дослідження інформаційних потреб студентської молоді та викладачів внз», результати опитування були відображені у статті.

У **НТБ ПолтНТУ** протягом року проводилося наукове дослідження за темою «Історія науково-технічної бібліотеки ПолтНТУ», присвячене **85-річчю** університету і бібліотеки. Протягом **2014-2015** років було проведено науково-пошукову роботу з історії науково-технічної бібліотеки і університету у Державному архіві Полтавської області, архіві університету, починаючи з **1930** року, переглянуто інститутські/університетські багатотиражні газети «За будівельні кадри», «Полтавський національний університет», «Студентський гарт» починаючи з **1960-го** року. Протягом минулого року були опрацьовані архівні матеріали науково-технічної бібліотеки, зібрані фотографії різних років. За результатами цього дослідження підготовлено ряд матеріалів і соціокультурних заходів. У **2015** році **НБ ХНУРЕ** розпочато роботу зі збору матеріалів з історії університету. Метою проекту є формування бази даних з подальшим випуском довідкового видання «История университета в лицах. ХИГМАВТ. Профессорско-преподавательский состав». У звітному році було зібрано відомості про студентів та викладачів внз, які навчалися та працювали у закладі, коли він мав назву ХИГМАОТ. Роботу над проектом буде продовжено у наступному році.

Упродовж останніх років **НБ ГНПУ імені Олександра Довженка** провадила науково-пошукову роботу щодо виявлення у своїх фондах літератури з питань історії українського права. Ця робота була ініційована земляком-глухівчанином Ю. С. Шемшученко, академіком НАН України. Результатом цієї діяльності стало урочисте відкриття на базі залу рідкісних видань бібліотеки Музею історії українського козацького права **XVII–XVIII** ст.

В рамках розвитку системи контролю якості освітнього процесу та з метою запобігання випадкам академічного плагіату в **ХНМУ** фахівці **НБ** протягом звітного року вивчали досвід вітчизняних та зарубіжних установ, а також наявність сервісів для перевірки текстів на унікальність. Фахівцями бібліотеки були підготовлені пропозиції щодо запровадження в університеті системи перевірки текстових документів на наявність плагіату, вони взяли участь у підготовці «Положення про порядок перевірки у ХНМУ магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідницькими роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату».

Минулого року вийшли друком:

✓ Грабар Н. Г. Спілкування в бібліотеці: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Н. Г. Грабар. – Х. ; Майдан, **2015**. – **354** с. У своїй монографії головний бібліограф **НБ ХНТУСГ імені Петра Василенка** Н. Г. Грабар, кандидат наук з соціальних комунікацій, вперше у вітчизняній соціокомунікаційній галузі узагальнює феномен спілкування. Аналізується функціональне значення спілкування в діяльності бібліотек як соціально-комунікаційних інституцій. Висвітлюється його специфіка в умовах трансформаційних змін у бібліотеках в умовах становлення інформаційного суспільства України;

✓ настінний календар на **2015** рік «Польські книжкові пам'ятки у книгозбірні Харківського університету = Pamiątki książki polskiej w ksiązniczy Uniwersytetu Charkowskiego. Kalendarz» – новий напрямок бібліографічної діяльності **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Календар двомовний українською і польською мовами, містить вступну статтю «Польська колекція у фондах ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна». У якості ілюстративного матеріалу представлені польські стародруки **XVII-XVIII** ст., які були надруковані у Польщі. Усі

примірники, які представлені у календарі, забезпечені бібліографічним описом. Світлини, дизайн і макет календаря виготовлені РА «IRIS»;

✓ Вісник наукової бібліотеки: Вип. 4: Основні тенденції, методи, засоби і форми патріотичного виховання в ВНЗ: бібліотечний ракурс [Текст] / ХНТУСГ ; під ред. С. М. Кіреєвої ; ред. кол.: Т. В. Новікова, Н. Г. Наугольнова, Л. О. Кучерявенко, Л. І. Попова. – Харків, **2015**. – **318** с.

✓ **НБ ХНМУ** спільно з **ННМБ** України підготовлено збірник «Робота з електронними ресурсами в медичних бібліотеках, бібліотеках вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів», затверджений МОЗ України. Збірник містить положення, інструкції, методичні рекомендації щодо управління та організації роботи з електронними ресурсами.

Фахівці бібліотек брали участь у підготовці наукових видань, присвячених історії своїх навчальних закладів, діяльності їх професорсько-викладацького складу тощо. Наприклад, приймала участь у підготовці історико-документального видання «Харківський інститут інженерів комунального будівництва. **1941-1945**» фахівець **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова**. У виданні висвітлено сторінки історії інституту у цей період. Книга отримала Диплом першого ступеня конкурсу «За розвиток історії в архітектурній теорії», що проходив у Києві.

26 бібліотек Об'єднання продовжували роботу з фондами рідкісних і цінних видань.

Найважливішою складовою технологічного менеджменту у бібліотеках Об'єднання є нормування праці. В зв'язку з впровадженням автоматизованих систем, змінами у технологічних процесах, бібліотеки продовжували розробку норм часу і виробітку на основні технологічні процеси з використанням офіційних матеріалів і існуючих методик нормування.

Бібліотеки, з урахуванням технологічних змін, продовжували перегляд своїх організаційних і технологічних регламентуючих документів. Наприклад, **НТБ НТУ «ХПІ»** розроблено «Технологічну інструкцію встановлення Zabbix на CentOS», «Положення про конкурс професійної майстерності працівників «Кращий бібліотекар НТБ НТУ «ХПІ», «Технологічну інструкцію «Послідовність введення змісту продовжуваного видання і створення аналітичного опису статей в автоматичному режимі» для АБІС «ІРБІС» АРМ «Каталогізатор». **НБ ХНТУСГ** упродовж року були переглянуті «Інструкція про порядок заміни втрачених користувачами документів із фонду Наукової бібліотеки», «Технологічна інструкція з порядку проведення інвентаризації бібліотечних фондів», «Паспорт бібліотечної виставки». Затверджено «Положення про проведення атестації працівників **НБ ХДУХТ**».

Минулого року **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** створено власний аккаунт в Google Академії, за його даними: індекс цитувань праць бібліотечних працівників складає **36**, індекс Хірша – **2**.

Бібліотеки Об'єднання у своїй науковій роботі використовували різноманітні заходи, які сприяли активізації їх діяльності, обміну інформацією. Серед таких заходів науково-практичні конференції, семінари, круглі столи, інтернет-конференції тощо. У бібліотеках Об'єднання було проведено **153** конференції, семінари тощо, фахівцями цих бібліотек підготовлено **231** доповідь і повідомлення, опубліковано **246** наукових статей у професійних періодичних виданнях.

- **15 квітня** у рамках секції НМБК МОНМС України з обробки документів та ведення довідкового апарату **НБ ХНУРЕ** проведено одноденний науково-практичний семінар «Сучасні словникові проекти в мультикультурних комунікаціях». Співорганізаторами заходу виступили: Міжвідомчий Науково-дослідний центр когнітивної та прикладної лінгвістики ХНУРЕ; ТОВ «Меркурій Експрес». На семінарі було презентовано різні типи та види лексикографічної продукції. У приміщенні, де пройшов семінар, були виділені три

зони – зона доповідачів, у який представлено доповіді та огляд, виставкова зона, де експонувалася друкована словникова продукція і комп'ютерна зона, де репрезентувалися е-постери від представників бібліотек-учасниць семінару. Інтерес присутніх викликала доповідь Г. Г. Четверикова, професора кафедри програмної інженерії ХНУРЕ, та аспіранта цієї кафедри О. С. Пузика на тему: «Лексикографічні аспекти моделювання природної мови». Доповіді для електронної постерної сесії представили викладачі ХДАК та НТУ «ХПІ», а також працівники ХДНБ ім. В. Г. Короленка та бібліотек внз – **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НТУ «ХПІ»** і **НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»**, **УПА**, **ХДУХТ**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**, **ХНТУСГ**, **ХНПУ імені Г. С. Сковороди**. В електронних презентаціях бібліотеки-учасниці семінару відобразили відомості про нові різновиди словникових продуктів, що вже створені та які ще проектується у бібліотеках або вишах: тезауруси, енциклопедичні видання, довідники-словники (термінологічні, мовні, тлумачні та ін.);

- **17 квітня** **НБ ХДУХТ** спільно з Факультетом соціальних комунікацій ХДАК проведено науково-практичну конференцію «Бібліотека і користувач у сучасному інформаційному середовищі», у якій взяли участь **74** провідних фахівця бібліотек внз і публічних бібліотек Харкова. До оргкомітету надійшло **24** доповіді, **12** з яких були заслухані. Увагу присутніх привернули повідомлення Л. П. Семененко, директора **НТБ НТУ «ХПІ»** «Партнерство як фактор ефективної реалізації функцій бібліотеки внз» і Н. М. Николаєнко, директора і О. М. Рибальченко, вченого секретаря **НБ УПА** «Управління інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки в умовах інноваційних змін». Перед присітніми також виступили представники бібліотек **ХНУМГ імені О. М. Бекетова**, **ХНУРЕ**, **НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **ХНУСГ**, **ХДУХТ** і викладачі ХДАК. За матеріалами науково-практичної конференції видано науковий збірник «Бібліотека і користувач у сучасному інформаційному середовищі : наук.-практ. конференція, 17 квітня 2015 р. : [матеріали] / редкол. Л. Д. Льовшина [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2015. –101 с.;

- **26 травня** **ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва**, як головною бібліотекою територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек Харківського регіону, проведено науково-практичний семінар до Дня народження бібліотеки «Робота з колекціями рідкісних і цінних видань». Зі вступним словом до присутніх звернулася директор ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва, яка узагальнила головне завдання бібліотечних фахівців щодо рідкісних і цінних джерел: зберегти національне надбання і зробити документальний спадок минулого доступним для сучасних та майбутніх поколінь. Змістовними були повідомлення фахівців бібліотек **ХНАУ імені В. В. Докучаєва** і **ХНТУСГ**. На семінарі обговорювалися питання формування, збереження, розкриття і проблеми обліку колекцій рідкісних і цінних видань,

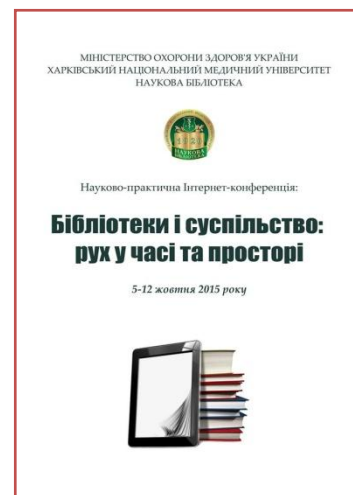
віртуальні форми їх популяризації, колекції видань «Україніка» та «Краєзнавство». Цікавою стала презентація бібліографічного покажчика «Цінні видання ФБ ХНАУ», вип.. 2: Скрижалі аграрних наук» (видання XVII-XIXст.);

• **3 липня** на базі ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна пройшов семінар «Авторське право для бібліотекарів», який було проведено спільно з Асоціацією «Інформатіо-Консорціум». 46 учасників семінару прослухали повідомлення кандидата технічних наук В. В. Чьочь, представника Асоціації «Інформатіо-Консорціум», яка торкнулася питань авторського права і його менеджменту, прав авторів і ліцензування об'єктів авторського права. Розповіла про ліцензійні угоди Creative Commons стосовно авторських прав. 44 учасника заходу отримали іменні сертифікати про участь у цьому семінарі. Серед них фахівці з бібліотек ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХНУСГ, ХНАУ імені В. В. Докучаєва, ХДЗВА, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», ХНЕУ, ХНМУ, УкрДУЗТ, ХНУМГ імені О. М. Бекетова, ХНУРЕ, НУЦЗУ, ХДУХТ, УПА, НЮУ імені Ярослава Мудрого, ХГПА, НТУ «ХП», НФаУ, ХДАК, ХДАДМ, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ХНУБА, ХНУМ імені І. П. Котляревського, ХНАДУ і бібліотек іншого підпорядкування Харкова;

• **8 вересня** НБ ХНТУСГ проведено семінар-практикум «Наукова комунікація в цифрову епоху». У роботі семінару-практикуму взяли участь представники Харківського територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек, навчальних та міських бібліотек Харкова, науковці. Жвавий інтерес серед учасників викликали повідомлення фахівців НБ ХНТУСГ «Наукометричні показники і джерела їх отримання», «Ресурси відкритого доступу як інструмент формування наукового рейтингу вчених» і «Наукометрія. Індeksi цитування. Наукометричні бази і ресурси». Присутні мали змогу познайомитися з основною термінологією, особливостями та специфікою використання різних методів наукометричних досліджень. Головний акцент був зроблений на таких індексах як індекс цитування, індекс Хірша, g-індекс, i-10 та ін. Крім того, були детально розглянуті особливості функціонування таких бібліографічних реферативних БД як Web of Science, Scopus, а також проекту Google Scholar;

• **5-12 жовтня** на сайті НБ ХНМУ відбулася Науково-практична інтернет-конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», яка була присвячена 210-річчю Харківського Національного медичного університету та 95-річчю його Наукової бібліотеки. Учасниками конференції стали фахівці з бібліотек НЮУ імені Ярослава Мудрого, НТУ «ХП», ХНУ імені В. Н. Каразіна, НФаУ, УМСА, ХНМУ тощо. На конференції обговорювалися питання традиційних і інноваційних аспектів діяльності бібліотек, сучасні інформаційно-комунікативні технології бібліотек, інтеграція університетів і бібліотек у відкритий простір тощо. За матеріалами конференції вийшла друком збірка «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі: матеріали наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої 210-річчю Харк. нац. мед. ун-ту та 95-річчю наукової бібліотеки ХНМУ, Харків, 5-12 жовт. 2015 р. / Харк. нац. мед. ун-т ; [редкол. : І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва]. – Харків: ХНМУ, 2015. – 196 с. (іл.).». У

збірку увійшли праці фахівців, викладачів бібліотечної справи та вищої школи, у яких представлено результати практичного досвіду і наукових досліджень, визначено шляхи вирішення певних проблем інформаційно-бібліотечного забезпечення користувачів у бібліотеках тощо;

- **23 жовтня** бібліотеками ХНУРЕ і ХНУМГ імені О. М. Бекетова проведено круглий стіл «Програмне забезпечення з відкритими кодами доступу: на прикладі роботи бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова у програмному забезпеченні Koha»;

- **27-29 жовтня** у ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна, в рамках роботи Секції з організації та зберігання інформаційних ресурсів НМБК МОН України, відбувся Міжнародний науково-

практичний семінар «Ad fontes: збереження та вивчення рукописного і друкованого надбання», який зібрав 50 фахівців з бібліотек, музеїв, архівів та інших установ України (Харків, Чугуїв, Одеса, Львів, Київ і Дніпропетровськ), Латвії і Польщі. Велику зацікавленість слухачів викликали майстер-класи «Збереження, реставрація та консервація стародруків, рукописів і рідкісних видань: види пошкоджень, інструктивно-

методичні рекомендації зі збереження фондів», «Особливості реставрації пам'яток на папері, пергаменті, шкірі» і практичні заняття з основних реставраційних процесів наукового працівника Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника Л. С. Дзензелюк. Корисними також були повідомлення заступника директора Академічної бібліотеки Латвійського університету про європейський досвід упровадження реставраційної справи: підготовка фондів бібліотеки до поцифрування, на прикладі фондів періодичних видань цієї бібліотеки і завідувача відділу реставрації Центру реставрації і консервації НБУВ стосовно стабілізації надмірно зволжених документів. 48 учасників семінару отримали іменні сертифікати. Серед них представники бібліотек Об'єднання – ХНУ імені В. Н. Каразіна, НФаУ, ХНТУСГ, НЮУ імені Ярослава Мудрого, ХНУРЕ, ХДЗВА, ХНЕУ, УПА, ХНМУ, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ХНУМ імені І. П. Котляревського, НТУ «ХПІ», ХДАК і ХНАУ імені В. В. Докучаєва. За програмою семінару відбулася скайп-конференція з фахівцями реставраційної майстерні Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща);

11-12 листопада ХНУ імені В. Н. Каразіна стала ініціатором і організатором Міжнародної наукової конференції «Харків як університетське місто». Співорганізаторами виступили: кафедра історіографії, джерелознавства та археології історичного факультету, Центром краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, Харківський художній музей та Архів Польської Академії наук. Крім пленарних і секційних засідань під час конференції були відкриті виставки у Музеї історії та у бібліотеці, присвячені студентам і місту, спільно з кафедрою медіа-комунікацій було проведено круглий стіл «Vivat nostrum civitas. Студент університетського міста». У рамках конференції працювала секція «Університетські бібліотеки та архіви в епоху е-культури». У роботі секції приймали участь фахівці бібліотек Об'єднання – ХНЕУ, ХНАДУ, ХДАДМ, ХНУРЕ, ХНАУ імені В. В. Докучаєва, УкрДУЗТ, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», НТУ «ХПІ», ХНУМГ імені О. М. Бекетова, ХНУСА, ХДУХТ, ХДАК і ХНПУ імені Г. С. Сковороди. З доповідями виступили представники бібліотек ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХНМУ, УПА, НЮУ імені Ярослава Мудрого.

- **27 листопада** у рамках Всеукраїнської науково-практичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2015», що пройшла у ХНТУСГ, працювала бібліотечна секція «Інноватика в бібліотеках вузів: ресурсне та інформаційне забезпечення науки і освіти». Найбільший інтерес присутніх викликали повідомлення фахівців НБ ХНТУСГ «Історія бібліотеки в подіях і обличчях (до 85-річчя заснування)» і «Создание сводного каталога с использованием модулей СК-Ирбис технологии Централизованной каталогизации». У роботі секції взяли участь фахівці бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НТУ «ХП»**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**, **УкрДУЗТ**, **НФаУ**, **ХНУМГ імені О. М. Бекетова**, **ХДУХТ**, **ХНАУ імені В. В. Докучаєва**, **ХНАДУ**, **ХДАДМ** та інших бібліотек міста;

- **1 грудня** з метою надання практичної і науково-методичної допомоги співробітникам бібліотек Житлово-комунального і Електромеханічного коледжів **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** бібліотекою університету проведено семінар-практикум «Ведення довідково-бібліографічного апарату бібліотеки – традиційних каталогів і картотек. Створення електронного каталогу. Робота з базами даних»;

- у **листопаді – грудні** **НБ УАБС** проведени майстер-класи «Актуальні форми залучення читачів та популяризація читання», присвячені питанням створення мотивації до читача, творчої самореалізації, поширення книжкової культури серед молодіжної аудиторії. Учасникам заходу було продемонстровано різноманітні види оформлення книжкових експозицій, викладена методика проведення ігрових, інтерактивних форм соціокультурної діяльності: літературних квестів; бібліотечних квидичів; Book Slam, живої бібліотеки; флеш-мобів тощо;

- для фахівців бібліотек Полтавського методичного об'єднання **НТБ ПолтНТУ** проведено семінар «Комунікативна культура особистості: спілкування в професійній сфері» та круглий стіл «Обслуговування користувачів: нові реалії і можливості». За результатами семінару видано збірник матеріалів, електронний варіант якого розміщено на сайті НТБ ПолтНТУ;

- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** для фахівців бібліотек **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** і **ХНПУ імені Г. С. Сковороди** проведено тренінг-практикум по роботі з рідкісними виданнями «Інноваційні підходи до створення і організації структурних підрозділів рідкісних видань у бібліотеках вишів». Інтерес присутніх викликало повідомлення «Підходи і шляхи створення повнотекстового е-ресурсу рідкісних видань з фонду бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди». Для фахівців **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** організовано екскурсію Відділом книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**.

У листопаді для слухачів Другої регіональної школи бібліотечного журналіста, що проводиться ХДНБ імені В. Г. Короленка, фахівцями **НБ ХНМУ** проведено майстер-клас «Електронний бюлетень як інструмент піар-кампанії бібліотеки», з досвіду роботи над е-бюлетенем «Бібліотерапевт».

Корисний бібліотечний блог «Библиотечный MIX» з питань технологій, маркетингу і менеджменту у бібліотечній справі було створено на платформі Scoop.it, яка надає можливості збереження, упорядкування та швидкого розповсюдження корисних матеріалів **НБ ХНМУ** <http://www.scoop.it/t/libr-technol-serv-tools>. НБУВ розмістила посилання на цю колекцію на своєму сайті у розділі «Бібліотечні електронні ресурси та технології» – http://www.nbuv.gov.ua/e_technology.

До складу Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек внз **III-IV** рівнів акредитації входять **36** бібліотек вищих навчальних закладів державної форми власності Харківської, Полтавської і Сумської областей. Зональним методичним центром бібліотек

Об'єднання є **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Бібліотеки **СумДПУ імені А. С. Макаренка** і **ПолтНТУ** – очолюють обласні бібліотечні об'єднання. Як методичні центри, бібліотеки **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **СумДПУ імені А. С. Макаренка** і **ПолтНТУ**, протягом року здійснювали методичне забезпечення діяльності бібліотек – методичну підтримку і супроводження з використанням сучасних форм і методів бібліотечної роботи, спрямовану на сприяння і допомогу бібліотекам у вирішенні їх завдань. Як методичні центри ці бібліотеки упродовж року готували аналітико-статистичні матеріали, де характеризували стан та відслідковували тенденції їх розвитку. Аналіз статистичних матеріалів і текстових звітів дозволяв судити про рівень роботи бібліотек внз Об'єднання, про нововведення в бібліотечну справу та їх поширення по мережі бібліотек. Методичні центри координували діяльність бібліотек в рамках Об'єднання, а також з бібліотеками інших систем і відомств. Протягом року увазі директорів пропонувалися нові законодавчі, нормативні та інструктивні матеріали, надавалась методична, практична і консультативна допомога.

Упродовж звітнього року, було підготовлено і проведено:

ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна проведено:

✓ три засідання директорів бібліотек внз Харківського зонального методичного об'єднання. Наприклад, на засіданні у червні обговорювалися питання участі бібліотек внз Харкова у створенні регіональної електронної енциклопедії «Бібліотечна енциклопедія Харківщини», проєкті ХДНБ імені В.Г. Короленка, склад редколегії і формування робочих груп. Були розглянуті зауваження до «Таблиці основних статистичних показників роботи бібліотеки...», надані робочою групою фахівців бібліотек Об'єднання. Інтерес присутніх викликала розповідь директора **НБ НФаУ** Гавриш Н. Б. про впровадження системи управління якістю в університеті. Директор бібліотеки **ХНУ імені В. Н. Каразіна** Журавльова І. К. і завідувач відділу Самохвалова О. Ю поділилися своїми враженнями про участь у Міжнародному науково-практичному семінарі «Створення страхового фонду на культурні цінності, що зберігаються в бібліотеках, музеях, архівах і приватних колекціях».

На засіданні директорів внз Об'єднання у жовтні своїми думками про участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бібліотеки внз України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства», яка відбулася у липні на базі Національного технічного університету нафти і газу, м. Івано-Франківськ, поділилися директор і вчений секретар **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. До уваги директорів був представлений звіт директорів бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна** і **НТУ «ХП»**

про участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства», яка пройшла у Львові. Директор і завідувач відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** розповіли про свої враження від участі у III Міжнародних книгознавчих Читаннях «Стародруки і рідкісні видання в університетських бібліотеках», які пройшли у **НБ ОНУ імені І. І. Мечникова**. Про оголошення ХДАК набору на курси підвищення кваліфікації бібліотечних

фахівців, які мають вищу освіту, розповіла директор **бібліотеки ХДАК**. На реалізацію навчального плану відводиться два тижні (**48** аудиторних годин і **42** години самостійної роботи). Після успішного складання заліків та комплексного іспиту слухачі одержують свідоцтво державного зразка про підвищення кваліфікації. «Бібліотечний ревізор або «Дорожня карта» академічного бібліотечного простору» стала темою повідомлення директора **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, повідомлення, стосовно дослідження практичної дії проекту «Єдина картка читача бібліотек внз Харкова», яке було проведене фахівцями **бібліотек НЮУ імені Ярослава Мудрого і ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Також Журавльова І. К. ознайомила присутніх з підсумками конкурсу «Бібліотекар року»;

✓ засідання робочої групи фахівців бібліотек внз Харкова, де обговорювався проект «Таблиці основних статистичних показників роботи бібліотеки...». У робочу групу увійшли представники бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХНМУ, ХДАК, НТУ «ХП», УПА, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, НАУ імені М. Є Жуковського «ХАІ», НЮУ імені Ярослава Мудрого, ХНУРЕ, НФаУ**. Як обласний методичний центр **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** надіслала зауваження бібліотек, які входять до об'єднання. Робоча група підготувала свої зауваження відносно окремих пунктів статистичної таблиці і передала на розгляд директорів бібліотек Об'єднання;

✓ засідання журі конкурсу «Бібліотекар року», де були визначені переможці конкурсу **2015 року**.

Усі бібліотеки Об'єднання отримали «Зведену таблицю основних статистичних показників Харківського зонального методичного об'єднання за **2014 рік**».

З метою координації роботи бібліотек внз Полтавської області **НТБ ПолтНТУ** було проведено **4** засідання методичної ради об'єднання, на яких директори бібліотек вирішували виробничі проблеми, обговорювали актуальні питання бібліотечної діяльності.

За результатами фактичного аналізу основних показників і змісту роботи бібліотек методичного об'єднання вийшов інформаційний бюлетень «У бібліотеках регіону. Інформація. Досвід», розміщений на сайті **НТБ ПолтНТУ**.

Через веб-сайт **НТБ ПолтНТУ** для бібліотекарів надається багато корисної інформації. Зокрема, на сторінці «Методоб'єднання», крім загальної інформації про методичне об'єднання та бібліотеки надається інформація про семінари та інші заходи, які проводяться для бібліотекарів, а також власні видання на допомогу фахівцям в електронному варіанті.

Протягом звітної періоду **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** проводила засідання Методичної ради Сумського методичного об'єднання, де розглядалися важливі питання: підводились підсумки діяльності за рік, затверджувався план роботи методичного об'єднання бібліотек, особливості звітування і планування роботи, питання застосування законодавчо-нормативної бази; використання соціальних мереж у просуванні бібліотек; можливості

сучасних бібліо-медійних каналів у рекламній роботі бібліотек; здійснювався аналіз активності віртуального профілю бібліотек в соціальних мережах.

Як методичний центр Об'єднання, **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, з метою ознайомлення методистів бібліотек з діяльністю окремих бібліотек, вивчення і розповсюдження передового досвіду роботи безпосередньо на містах, протягом року провела три семінари-практикуми «Школа методиста» «Library 2 library», на яких були присутні **130** осіб.

Для методистів бібліотек Об'єднання у квітні «Школа методиста» відбулася на базі бібліотеки **ХНУМГ імені О. М. Бекетова**. Фахівці цієї бібліотеки ознайомили присутніх з особливостями впровадження АБІС «Коґа» у свою роботу, поділилися досвідом з організації перегляду праць професорсько-викладацького складу університету до рейтингового оцінювання внз, розповіли про свою роботу у проєкті «Видатні вчені Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова у Вікіпедії». Фахівець **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** поділилася з присутніми досвідом вчених у створенні особистого наукового рейтингу, розповіла про особливості реєстрації в наукометричних базах і способах моніторингу публікаційної активності вчених, про створення презентацій в програмі ProShow Producer розповіла завідувач НББ **НБ ХНУРЕ**. Завершився семінар-практикум екскурсією бібліотекою – її читальним залам, абонементом і, так званім. внутрішнім відділом бібліотеки, які безпосередньо не обслуговують користувачів. Учасники «Школи методиста» мали змогу ознайомитися з відео-роликом «Єдина картка читача», створеним фахівцями **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** з метою популяризації проєкту, де для зручності користувачів надані адреси, номери телефонів, часи роботи бібліотек, учасниць проєкту та ін. Розміщено цю презентацію на сайтах університету і бібліотеки, а також у соціальних мережах.

Другий семінар-практикум «Library 2 library» пройшов у серпні у **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»**. Роботу семінару було розпочато з екскурсії бібліотекою. З вітальним словом перед присутніми виступила директор НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», відповіла на численні запитання стосовно організації роботи бібліотеки. Потім відбулася презентація біобібліографічного покажчика «Библиотековед и библиограф Нина Михайловна Березюк (к 80-летию со дня рождения) : библиогр. указ. / сост. В. Д. Прокопова, С. Б. Глибичкая ; вступ. ст. Н. М. Кушнарченко, А. А. Соляник ; науч. ред. С. И. Посохов : библиогр. ред. Ю. Ю. Полякова ; отв. ред. И. К. Журавлева. – Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. – 44 с. : фотоил. – (Лауреаты премии имени К. И. Рубинского)». Ніна Михайлівна розповіла, що молодим спеціалістом прийшла у бібліотеку Харківського авіаційного інституту, розповіла про свій професійний шлях, поділилася з молоддю планами на майбутнє. У приміщенні, в якому проходив семінар, фахівцями **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** було організовано книжкову виставку творів Березюк Н. М. «Наукова творчість бібліотекознавця і бібліографа Ніни Михайлівни Березюк». Також для учасників семінару було організовано книжкову виставку «Здобутки видатних науковців ХАІ (бібліографічні видання Науково-технічної бібліотеки)».

Останній семінар для методистів бібліотек Об'єднання «Library 2 library» відбувся у жовтні, минулого року на базі **НБ ХНМУ**. З повідомленнями виступили представники

бібліотек **УПА**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **ХНМУ** і **ХДНБ імені В. Г. Короленка**, наприклад, «Роль бібліотеки в системі навчально-методичного забезпечення навчального процесу УПА», «Бібліотечний ревізор або «Дорожня карта» академічного бібліотечного простору», «Бібліотечне обслуговування англомовних студентів: проблеми, досягнення, завдання», «Про регіональний конкурс імені Л. Б. Хавкіної на кращу

наукову роботу та інноваційний проект», «Кабінет бібліотекознавства імені Л. Б. Хавкіної ХДНБ імені В. Г. Короленка як регіональний інформаційний центр з бібліотечної справи». Учасники цього заходу були ознайомлені з останніми нормативними документами з бібліотечної справи, звернено увагу на впровадження нової статистичної форми «Таблиця основних статистичних показників роботи бібліотеки... за **2016** рік». Директор **НБ ХНМУ** провела екскурсію бібліотекою. Інтерес присутніх викликала організація предметного каталогу і перспективи його консервації. Також інтерес викликала робота читального залу для англомовних студентів, весь персонал якого володіє англійською мовою, що суттєво впливає на якість обслуговування читачів.

На сайті **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** діяв тематичний інтернет-форум, велася сторінка «Бібліотеки вищих навчальних закладів» Об'єднання, що розташована на сайті **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Сторінка представлена розділами, які поповнювалися впродовж року: «Нарада директорів»; «Бібліотекар року»; «Вища школа – кращі імена»; «Школа методиста»; перелік бібліотек Об'єднання із зазначенням поштової адреси, номера телефону, E-mail, адреси сайту, ПІБ директора. Як і у попередні роки **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, як методичний центр бібліотек Об'єднання, упродовж звітнього року, надавала консультативну і практичну допомогу фахівцям цих бібліотек. Поповнювалися розділи, що знаходяться на сторінці «Бібліотеки вищих навчальних закладів», що розташована на сайті ЦНБ.

Базою виробничої практики для студентів вчн минулого року стали такі бібліотеки, як **ХНУРЕ**, **НТУ «ХП»**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НФаУ**, **ХДАК**, **ХНМУ**, **ХНТУСГ**. Для студентів **ХДАК** фахівцями **НБ ХДУХТ** проведені практичні заняття щодо ведення електронного каталогу, пошуку інформації на запити користувачів у програмі «УФД/Бібліотека». На базі **НТБ НТУ «ХП»** проводилися заняття слухачів Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації культосвітніх закладів.

Професійний розвиток бібліотечного персоналу

Професійний розвиток персоналу є важливою умовою успішної діяльності будь-якої бібліотеки, тому сьогодні його організація є однією з основних функцій управління персоналом. Система підвищення кваліфікації у бібліотеках Харківського зонального методичного об'єднання складається із зовнішніх і внутрішньобібліотечних заходів.

Продовж року у бібліотеках працювали професійні клуби, які є прикладом внутрішньобібліотечної системи підвищення кваліфікації персоналу. Так, на засіданнях професійно-естетичного клубу «Книгиня» фахівці НМБ НТБ ПолтНТУ протягом року інформували бібліотекарів про нові фахові видання, сприяючи тим самим професійній самоосвіті працівників. У звітному році у рамках роботи клубу «Книгиня» пройшов «Кіновечір у бібліотеці», як приклад проведення культурно-дозвілєвого заходу для студентської аудиторії. Захід було присвячено Одеській кіностудії. Мультимедійною презентацією «Одеська кіностудія: відоме і невідоме» присутніх було ознайомлено з історією однієї з перших у Європі і колишньому СРСР кіностудії, її фільмографією та сьогоденням. А далі відбувся перегляд одного з фільмів цієї кіностудії «Прощайте, фараони!». У бібліотеках ПНПУ імені **В. Г. Короленка** і ПУЕТ продовжували свою роботу клуби «Професіонал» та «Книгиня».

Продовжувала діяти «Школа молодого спеціаліста-бібліотекаря» у **ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва**. Тут традиційними стали тематичні та інформаційні огляди, які готуються за наданими темами. Підготовка до цих оглядів стає справжньою школою практичного навчання. Новою формою професійного розвитку персоналу **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** у 2015 році стала робота «Творчої майстерні» за темою «Бібліотечний менеджмент як лідер перетворень». У рамках роботи майстерні було розглянуто міжнародний стандарт статистики, менеджмент якості у бібліотеках університетів, принципи якості бібліотечних сайтів, експрес-огляди бібліотечних новацій. Роботу майстерні планується продовжити. У **НБ ХДУХТ** працює «Школа профмайстерності», де розглядаються інноваційні форми і методи роботи, питання підвищення культури обслуговування користувачів.

Втретє навесні пройшло засідання клубу ділового спілкування, на якому зустрічалися фахівці двох провідних бібліотек територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек Харківського регіону - **ХНАУ імені В. В. Докучаєва** і **ХНТУСГ** за темою «Патріотизм. Бібліотечний ракурс». Основні питання, які обговорювалися на засіданні, обмін досвідом роботи, стосувався виховання патріотизму у студентів, краєзнавчої роботи бібліотек, як дійового засобу патріотичного виховання. На базі бібліотеки **КЗ ХГПА ХОР** у березні було проведено бібліотечний круглий стіл «Психологічні чинники комунікативної культури бібліотекаря» за участю завідувачів бібліотек внз I-II рівнів акредитації та фахівців цієї бібліотеки. В **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** у читальних залах організовано конкурс професійної майстерності на кращу книжково-ілюстративних виставок у стилі «Display – кросинг»: «З голосу нашої Клію», «Дитина в сучасному світі», «Надвечір'я Всіх Святих Душ», «Таємниця картини Ніколо Пуссета».

У грудні на курсах підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців **ХДАК** 13 осіб (48 аудиторних годин та 42 години самостійної роботи), які мають вищу освіту, представники бібліотек **ХНАУ імені В. В. Докучаєва** – 2 фахівця, **ХДУХТ** – 1, **НАУ імені М. Є Жуковського «ХАІ»** – 6, **НУЦЗУ** – 1, **ХНТУСГ** – 3 одержали свідоцтва державного

зразка про підвищення кваліфікації за спеціальністю **029** «Інформаційна, бібліотечна і архівна справа» галузь знань **02** «Культура і мистецтво».

У грудні фахівці бібліотек **ПолтНТУ**, **УМСА** і **ПНПУ імені В. Г. Короленка** на базі Полтавської ОУНБ імені І. П. Котляревського стали учасниками одноденного науково-методичний семінару «Авторське право для бібліотекарів», який було організовано Асоціацією «Інформатіо-Консорціум» та отримали сертифікати учасників.

Слухачами навчально-тематичних семінарів Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації культосвітніх закладів у **2015** році стали фахівці **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова**. Отримала сертифікат за участь у березневому міжнародному семінарі «Етика і цензура у бібліотеці», що проходив у Києві, фахівець **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**, організаторами якого стали УБА і Goethe-Institut. Співробітник **НБ СНАУ** пройшов курси підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників при ННСГБ НААН.

Персонал бібліотек Об'єднання протягом року брав участь у онлайн-семінарах, вебінарах і web-конференціях. Серед них серія онлайн-семінарів компанії Thomson Reuters, присвячених роботі на платформі Web of Science, онлайн-семінари для користувачів автоматизованої інформаційно-бібліотечної системи «ІРБІС», вебінари молодіжної секції УБА.

Завідувач інформаційно-бібліографічного відділу **бібліотеки УМСА** відвідала семінар з питань корпоративного каталогізування в ННМБ України.

У межах щорічної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників **УПА НБ** проведено секцію «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології». Тези доповідей фахівцями бібліотеки були опубліковані у збірнику і розміщені в електронному архіві ELAr UIPA.

Бібліотечні фахівці впродовж року навчалися на курсах англійської і польської мови без відриву від роботи, мали можливість навчатися на курсах користувачів ПК і у аспірантурах, брали участь у різноманітних тренінгах, що були ініційовані кафедрами внз, отримували другу освіту. Так наприклад, п'ять фахівців **НБ НФаУ** минулого року закінчили курси англійської мови і отримали рівень – INTERMEDIATE. На базі **ХНАДУ** три працівники **НБ** пройшли курси англійської мови.

Упродовж року персонал бібліотек Об'єднання залучався до різноманітних конференцій, теоретичних і практичних семінарів, майстер-класів, круглих столів тощо.

Іменні сертифікати отримали учасники травневого Міжнародного науково-практичного семінару «Створення страхового фонду на культурні цінності, що зберігаються в бібліотеках, музеях, архівах і приватних колекціях», який пройшов на базі Науково-дослідного, проектно-конструкторського та технологічного інституту мікрографії, м. Харків. В організації і проведенні цього заходу взяли участь також представники Українського центру розвитку музейної справи і Спеціалізований Центр «БАЛП». Серед учасників, що отримали сертифікати, три фахівця **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Отримала сертифікат про успішне закінчення курсу Києво-Могилянської бізнес-школи «Вступ до Теорії обмежень та Процеси мислення як потужний підхід до управління бізнесом», що проводився на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus, директор **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова**. Директор **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** отримала сертифікат III Міжнародного науково-практичного семінару «Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація» за темою «Типологія, якість, права та ліцензії оцифрованого ресурсу», який пройшов на базі Державного політехнічного музею НТУУ «КПІ» у листопаді. Інформаційно-навчальний захід було

присвячено питанням застосування технологій поцифрування для довготривалого збереження і використання історичного, культурного та наукового надбання, що зберігається в архівах, музеях, бібліотеках і приватних колекціях. Троє фахівців **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** пройшли навчання на п'яти відкритих онлайн-курсах громадського проекту «Прометеус» і отримали сертифікати про їх закінчення.

Фахівець **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** у листопаді взяла участь у бібліотечному стажуванні за проектом Tempus «TRADIR». Учасники заходу мали змогу ознайомитися з сучасними бібліотечними європейськими сервісами Федеративної Республіки Германія. На зустрічах з керівництвом бібліотек Потсдамського університету, декількох кампусів і Берлінської державної бібліотеки були порушені питання обслуговування студентів, організації бібліотечного простору, бюджету комплектування, інвентаризації е-документів, особливостей розстановки фондів і обслуговування читачів рідкісними виданнями тощо. По закінченні учасники отримали сертифікат стажування. Реставратор **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** пройшла стажування у Львівській національній науковій бібліотеці України імені Василя Стефаника. У червні завідувач відділу рідкісних книг та рукописів **НТБ НТУ «ХП»** пройшла персональний майстер-клас з палітурки і паперу книг **XVI-XVIII** століть в Харківській філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України.

Для більш раціональної організації роботи по формуванню фонду рідкісної та цінної книги фахівці **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** узяли участь у серії науково-практичних семінарів, що пройшли на базі Науково-дослідного відділу документознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів **ХДНБ імені В. Г. Короленка**.

У рамках програми «Голосування Латвії в Раді ЄС» у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** відбулася зустріч представників бібліотек Харкова з головою правління Центру досліджень політики східної Європи. Увазі присутніх була запропонована лекція і відбувся круглий стіл, на тему «Шлях європейської інтеграції України: роль громадського суспільства». Директор Академічної бібліотекою Латвійського університету виступила перед присутніми з доповіддю про видатного харківського архітектора, латиша Юлія Цауне. По закінченні відбувся обмін книжками між бібліотеками Харкова і Академічною бібліотекою Латвійського університету.

Керівник центру «Вікно в Америку», що працює на базі **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, протягом року брала участь у трьох семінарах, організованих для координаторів Американських центрів Посольством США у Україні, які пройшли на базі Американського Дому у Відні, Австрія. Під час проведення семінарів обговорювалися теми створення креативних програм у центрах, організація і менеджмент американських центрів. На семінарі-тренінгу «Американські центри в Україні: креативні програми, нові технології, ефективний менеджмент», що пройшов у Києві, керівник центру виступила з двома доповідями, взяла участь у **IV** Львівському бібліотечному форумі.

У травні представники **НБ ХНМУ** і **НБ НФаУ** взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Бібліотечні цінності в епоху сучасних інформаційних технологій», яка була проведена ННМБ України на базі НБ Буковинського державного медичного університету. З доповідями на конференції виступили директор і заступник директора **НБ ХНМУ**. Учасницею Міжнародної наукової конференції **НБУВ «Бібліотека. Наука. Комунікація»**, яка відбулася у жовтні, стала директор **НБ УІПА**, де виступила з доповіддю «Впровадження контролінгу в управлінську діяльність бібліотеки».

Корисними минулого року також стали: Всеукраїнська науково-практична конференція «Бібліотеки внз України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та

інформатизації суспільства», яка відбулася у червні на базі НТБ Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серед учасників конференції представники бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **УМСА**, **ХНУРЕ**, **НТУ «ХП»**, **ПолтНТУ**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**, **УПА**, **ХДУХТ**, **ПНПУ імені В. Г. Короленка**, **ХНТУСГ**, **УкрДУЗТ**, **УАБС**, **ПУЕТ**, де виступили з доповідями директора бібліотек ХНУ імені В. Н. Каразіна і УПА.

У листопаді за участю представника компанії Elsevier у **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** відбувся семінар «Elsevier: Бази даних хімічного та медико-біологічного профілю REAXYS, EMBASE, Mendeley та ін.» на якому були присутні наукові співробітники вчз і фахівці бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НФаУ** і **ХНУРЕ**. Доповідач провів презентацію за особливостями баз даних, представлених видавництвом Elsevier, і по роботі зі складним пошуковим інтерфейсом відомих світових БД з хімії, медицині та біології, а також суміжних наук.

ХДНБ імені В. Г. Короленка спільно з Харківським обласним відділенням УБА протягом року було організовано цілу низку заходів, які відвідували фахівці методичного об'єднання бібліотек вчз Харкова. Серед заходів: «Бібліотечні четверги», на яких, для бібліотечного загалу міста, були презентовані монографії Н. Г. Грабар, головного бібліографа **НБ ХНТУСГ** «Спілкування в бібліотеці: теоретико-методологічний аналіз» і С. Бондаренка, бібліографа ХДНБ імені В. Г. Короленка «Становлення модерної культури читання у Російській імперії в другій половині XIX - на початку XX ст. [на матеріалах Харківської губернії]»; методичні лекції: "Библиографическое описание сетевых электронных ресурсов" і "Международная каталогизация: векторы развития"; Дні фахівця «Новини бібліотечної справи», одноденні тренінги «Е-урядування як стратегічний інструмент розвитку освіти» у межах проектної ініціативи «Е-життя разом з бібліотекою: орієнтир на громаду Харківщини» тощо. Приймали участь фахівці бібліотек вчз Об'єднання і у XVIII Міжнародній науково-практичній конференції «Короленківські читання 2015» за темою «Бібліотеки, архіви, музеї: інноваційні моделі розвитку». З доповідями і повідомленнями на цих заходах виступили фахівці бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**, **НТУ «ХП»** тощо.

У травні, у ХДНБ імені В. Г. Короленка, відбувся семінар-практикум на тему: «Текстологічні аспекти роботи з формування колекцій документних пам'яток». Модератор І. Я. Лосієвський, доктор філологічних наук, завідувач відділу ХДНБ імені В. Г. Короленка, висвітлив такі питання: пам'ятки писемності та друку як об'єкти текстологічних досліджень; термінологічний апарат сучасної текстології; автографічні пам'ятки-оригінали як джерела авторського тексту, його творчої історії; редакції та варіанти авторського тексту; особливості текстології рукописних кирилических книг; текстологічні питання роботи зі стародруками, рідкісними та цінними виданнями; значення текстологічних розвідок для роботи з формування колекцій документних пам'яток; невирішені проблеми текстології. Присутні мали змогу оглянути експозиції: «Пам'ятки писемності та друку у фондах ХДНБ імені В. Г. Короленка»; «Рукописи видатних літературних творів з колекції ХДНБ імені В. Г. Короленка»; «Сучасні посібники з текстології». Серед слухачів семінару були фахівці з бібліотек вчз міста.

Фахівці бібліотек **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** і **НЮУ імені Ярослава Мудрого** взяли участь у III Міжнародних книгознавчих читаннях «Стародруки і рідкісні видання в університетській бібліотеці», що пройшли у НБ ОНУ імені І.І. Мечникова. З доповіддю «Електронна бібліотека. Досвід розробки стратегії збереження

поцифрованих документів» виступила директор ЦНБ І. К. Журавльова. Представлено повідомлення фахівця НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ» «Праці фундаторів ХАІ у фондах рідкісних та цінних видань НТБ ХАІ».

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів

У звітному році основним завданням у справі автоматизації інформаційно-бібліотечних процесів було удосконалення лінгвістичного та технологічного забезпечення діяльності бібліотек Об'єднання, розробка засобів використання Web-технологій, технічний супровід баз даних, що представлені у мережі Інтернет, підвищення якості роботи з базами даних у мережевому режимі, підтримка власних сайтів.

Кількість комп'ютерної техніки у бібліотеках Об'єднання на **01.01.2016** року становить **1 529** одиниць. **94,9 %** від загальної кількості персональних комп'ютерів мають доступ до Інтернет. Другий рік поспіль спостерігається зменшення технічного парку бібліотек. Минулого року кількість комп'ютерів зменшилася на **73** одиниці. **52,4 %** від загальної кількості автоматизованих робочих місць складають АРМ для користувачів. До послуг читачів у **31** бібліотеці функціонує бездротова локальна мережа WI-FI.

В дар від читачів і добровільних організацій отримано **15** одиниць персональних комп'ютерів та іншої комп'ютерної техніки на суму **158 429** грн.

Сьогодні рівень автоматизації бібліотек дозволяє нашим користувачам знайти швидкий шлях до документа, інформації, а відповідно – створити кращі умови для навчання і наукової діяльності.

У багатьох бібліотеках Об'єднання найгострішою є проблема заміни застарілого комп'ютерного обладнання. Бібліотеки потребують оновлення та розширення комп'ютерної бази.

Так, у **НТБ ПолтНТУ** у серпні вийшов з ладу сервер. АБІС «Університетська бібліотека «UniLib» з відповідною базою даних і бази даних веб-сайту бібліотеки з усім контентом, функціональними модулями та відповідною БД, веб-версії Електронного каталогу, БД Електронна бібліотека було розміщено на сервері університету. Здійснено часткове відновлення усіх баз даних НТБ з резервних копій. Через значне навантаження університетського серверу робота баз даних бібліотеки гальмувалася, що позначилося на оперативності обслуговування користувачів. З цієї ж причини не вдалося забезпечити роботу Інституційного репозитарію ПолтНТУ. Тільки наприкінці звітнього року було здійснено налаштування виділеного університетом сервера для репозитарію на базі пакета відкритого програмного забезпечення DSpace шляхом встановленого відповідного ПЗ.

Минулого року **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** встановлено нову версію програмного забезпечення Dspace – версію **3.1**.

26 кафедр навчального корпусу отримали доступ до ЕК **бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди** у локальній мережі. **НТБ НТУ «ХП»** здійснено перехід на нову версію – **ІРБІС64** версія **2014.1 D4**.

НБ УПА минулого року було освоєно роботу з відкритим кодом «eTXT Антиплагиат». **НБ ХНУРЕ** проведено аналіз антиплагіатних програм: eTXT, Double Content Finder, Praide Unique Content и Advego Plagiatius, в електронному читальному залі встановлено робоче місце для роботи з БД «Леонорм» (перелік стандартів). У зв'язку зі зміною доменних імен в **ХНУРЕ**, в базі даних **бібліотеки** виправлено **19 670** адрес електронних копій документів. Проведено роботу зі створення нового сервісу «Генерація бібліографічного опису за ДСТУ ГОСТ **7.1:2006**» для читачів: визначено поля форм заповнення, створено форми заповнення, розроблено програму для заповнення форм у модальних вікнах, розроблено

програму для створення бібліографічного опису книги одного автора, перевірено працездатність цих програм в усіх наявних браузерах.

35 бібліотек Об'єднання мають власні web-сайти або сторінки на сайті внз. Продовжувалася робота з наповнення і вдосконалення контенту і дизайну власних Web-сайтів і сторінок бібліотек, з урахуванням сучасних тенденцій у розвитку веб-технологій. Більшість власних Web-сайтів мають складну структуру. Як свідчить статистика, кількість звернень до web-сайтів або сторінок, що розміщені на сайтах внз, у звітному році становить **4 868 880**. Варто відзначити, що **6** бібліотек Об'єднання не мають змоги надати відомості про кількість звернень, в зв'язку з відсутністю лічильників.

У **2015** році **НБ ХДУХТ** у зв'язку з оновленням Web-сайту, розроблена його нова структура, підготовлена інформація для його наповнення. **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** в силу відмови від застарілих технологій, перероблено дизайн сайту з урахуванням роботи користувачів як на стаціонарних, так і на мобільних пристроях. Розроблено модуль БД «Книгозабезпеченості», доопрацьована програма для проведення інвентаризації бібліотечних фондів у автоматизованому режимі. Web-сайт **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** адаптовано до мобільних пристроїв.

НТБ НТУ «ХПІ» перенесено діючу версію сайту бібліотеки з обладнання університету на базу бібліотеки, налаштовано його роботу у новому програмно-технічному середовищі, введено в дію нову пошукову систему Web-ІРБІС, підготовлено нову версію сайту на базі CMS Drupal. Бібліотекою разом з Проблемною лабораторією дистанційної освіти університету ведеться наповнення сайту системи дистанційного навчання НТУ «ХПІ». За підтримки грантової програми «Нарощування цифрового потенціалу громадянського суспільства» Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні працював спільний дистанційний курс «Куратор змісту-4». На кошти гранту УБА придбано та передано в дар від ХОВ ВГО «Українська бібліотечна асоціація» комплектуючи для посилення сервера.

НБ ХНУРЕ продовжено роботу зі створення нового сайту Бібліотеки (<http://library.nure.ua/>), здійснено оновлення інтерфейсу віртуальної довідкової служби (ВДС), що працює вже на новому сайті (<http://library.nure.ua/uslugi/virtualnaya-spravochnaya-sluzhba>), оновлено інтерфейс пошукової сторінки електронного каталога «УФД». Проведено роботу з повної перероки ЕНМК (<http://library.nure.ua/funds/elektronni-navchalno-metodichni-kompleksi-enmk>): написаний програмний код і заповнена база даних методичних комплексів, що дозволило інтегрувати ряд нових функцій, зокрема, лічильник завантажень; організовано авторизований доступ через акаунти читачів (*@nure.ua);

НТБ НТУ «ХПІ» минулого року реалізовано попереднє замовлення документів з електронного каталога на сайті бібліотеки. Впроваджено обслуговування користувачів в автоматизованому режимі: **НБ УПА** – на абонементі художньої літератури; **НБ НФаУ** – студентів 1-3 курсів; **НБ ХНМУ** – на абонементі старших курсів відділу обслуговування. Розпочато роботу з впровадження автоматизованого обслуговування користувачів на абонементі відділу літератури філологічного профілю **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**.

26 кафедр навчального корпусу отримали доступ до ЕК **бібліотеки ХНПУ імені Г.С. Сковороди** у локальній мережі.

Наступного року бібліотеками планується подальше впровадження інформаційних технологій, вдосконалення бібліотечних сайтів, сторінок і блогів. Розвиток корпоративної взаємодії з бібліотеками України, розвиток технології віртуальних форм обслуговування користувачів за допомогою Web-технологій.

З метою впровадження автоматизованої системи обслуговування користувачів, **бібліотекою ХДАК** наступного року планується розпочати штрих-кодування фонду навчального абонементу.

Управління. Робота з персоналом

Протягом року керівництво внз приділяло увагу стану роботи бібліотек Об'єднання. На засіданнях учених і методичних рад внз висвітлювалися проблеми комплектування фондів бібліотек, їх технічного оснащення, ремонту бібліотечних приміщень тощо. Так:

- директор бібліотеки **КЗ «ХГПА» ХОР** на засіданні Вченої ради виступила з доповіддю-презентацією, у якій розповіла про підсумки роботи бібліотеки академії у **2014** році та завдання на **2015** рік. Директор окреслила основні здобутки бібліотеки навчального закладу та бібліотек структурних підрозділів (Красноградського коледжу та Балаклійської філії), зупинилася на необхідності використання новітніх технологій у задоволенні інформаційних потреб користувачів, розповіла про соціокультурну діяльність бібліотеки академії;

- з доповіддю «Про стан та перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у роботі НБ ХНАДУ» на ректораті **ХНАДУ** виступила директор **НБ**;

- на засідання Вченої ради **ХНТУСГ** з доповіддю «Стан виконання **IV** року Програми діяльності наукової бібліотеки: аналіз, заходи, завдання» виступила директор **НБ**;

- з доповіддю «Про стан та перспективи розвитку інформаційно-бібліотечного забезпечення навчально-виховної та науково-дослідної роботи в **ХНМУ**» на засіданні Вченої ради виступила директор **НБ ХНМУ**;

- на засіданні Методичної ради **ХДАДМ** була заслухана директор **бібліотеки**, яка доповіла присутнім про діяльність бібліотеки у минулому році і планах на наступний;

- на засіданні Бібліотечної ради **ХНМУ** розглянуто питання реорганізації НДІ гігієни праці і професійних захворювань університету та приєднання до **Наукової бібліотеки**. Також було розглянуто питання інформаційно-бібліотечного обслуговування англомовних студентів, забезпечення цієї категорії користувачів навчально-методичною літературою, створення комфортних умов для самостійної роботи всіх студентів. Обговорювалося питання щодо відбору і збереження галузевого фонду НДІ, створення системи передачі до бібліотеки обов'язкового примірника навчальної літератури, виданої у внз, покращення роботи мережі Wi-Fi.

Минулого року у **НФаУ** пройшов заключний етап сертифікаційного аудиту Системи управління якістю в міжнародній системі сертифікації **DQS**, метою якого було встановлення відповідності вимогам стандарту **ISO 9001:2008**. З метою підвищення якості задоволення інформаційних потреб студентів, викладачів і науковців шляхом організації та надання доступу до світових інформаційних ресурсів і ресурсів власної генерації на засадах відкритості, оперативності та комфортності, керівництвом університету визначено документовану процедуру «Забезпечення діяльності бібліотечного фонду».

У бібліотеках Об'єднання на протязі року проводилися засідання Ради дирекції, де обговорювалися питання стратегії розвитку бібліотек, завдання та виконання планів роботи, підготовка до нового навчального року тощо.

Грамотою Федерації грецьких товариств України за значний внесок в збереження і популяризацію інтелектуального і духовного багатства України, сприяння розвитку науки і освіти, за багатолітню плідну співпрацю з Харківським міським товариством греків "Геліос" і спільне просування цінностей елінізму на землі Слобожанщини, у зв'язку з **210-літтям** заснування бібліотеки, нагороджено колектив **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**.

Федерацією грецьких товариств України за багаторічну творчу діяльність і значний особистий внесок у збереження і розвиток грецької духовності директора **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна Журавльову І. К.** нагороджено ювілейною медаллю "Двадцять років Федерації грецьких товариств України". За вагомий внесок у проведення заходів в рамках програми головування Латвії в Раді ЄС, **І. К. Журавльовій**, директору **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**, Посольством Латвійської Республіки в Україні висловлено подяку. Директора **НТБ НТУ «ХП» Л. П. Семененко** відзначено Почесною грамотою Департаменту освіти Харківської міської ради і Почесною грамотою Управління культури Полтавської міської ради.

За багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у розвиток національної освіти директор **НБ ХНТУСГ Новікова Т. В.** одержала Почесну грамоту Департаменту агропромислового розвитку Харківської обласної адміністрації.

У професійному конкурсі «Бібліотекар року» у **2015** року взяли участь **22** фахівця з **9** бібліотек Об'єднання - **НЮУ імені Ярослава Мудрого, НТУ «ХП», ХДАК, ХНУМГ імені**

О. М. Бекетова, ХНМУ, ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХДУХТ, ХНТУСГ імені Петра Василенка, НАУ імені М. Є Жуковського «ХАІ». Майже десять років проводиться цей конкурс, який сприяє підвищенню професійної компетентності та професійної майстерності бібліотечних фахівців Об'єднання, виявленню та поширенню інноваційного досвіду роботи, ефективних форм і методів праці.

Фінансову підтримку конкурсу у звітному році здійснювало Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія ПАЕР» (Київ, Україна). Науково-виробниче підприємство «Ідея» у **2015** році припинило своє існування, тому Положення про конкурс «Бібліотекар року» у **2016** році буде переглянуто.

За підсумками журі Конкурсу за особистий внесок у бібліотечну справу диплом «Бібліотекар року» отримала **Євсеєнко С. В.**, провідний бібліограф Бібліотеки **ХДАК**, яка стала одним з укладачів біобібліографічного покажчика «Фрідьєва Надія Яківна : (до 120-річчя від дня народж.) : бібліобіогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Н. М. Березюк ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. Харків : ХДАК, **2015**. – **72**, [11] с. : фот. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури) (К библиографии деятелей библиотековедения)». Це перше у вітчизняному бібліотекознавстві видання, яке всебічно висвітлює Н. Я. Фрідьєву як вченого-бібліотекознавця, фундатора вищої бібліотечної освіти в Україні, непересічну особистість харківської наукової школи. При підготовці покажчика Євсеєнко С. В. провела велику пошукову роботу - були виявлені невідомі публікації Н. Я. Фрідьєвої і неопубліковані матеріали.

Вперше за час існування Конкурсу, його спонсором самостійно, незалежно від думки основного журі, заснована додаткова спеціальна премія, нагорода за кращий проект в сфері інновацій – «Лідер інновацій в бібліотечній справі». Її отримали фахівці **НТБ НТУ «ХП» Черних Д. І., Журавльова Ю. В. і Колісникова І. О.**, завідувачі сектора, **Верхова І. Ю.**, бібліотекар І категорії і **Куліш В. І.**, головний бібліограф за проект «Школа електротехніки: до 130-річчя НТУ «ХП».

Дипломами конкурсу відзначені переможці у номінаціях:

✓ за кращий інноваційний проект – **Черних Д. І., Журавльова Ю. В. і Колісникова І. О.**, завідувачі сектора, **Верхова І. Ю.**, бібліотекар I категорії і **Куліш В. І.**, головний бібліограф **НТБ НТУ «ХПІ»** за проект «Школа електротехніки: до 130-річчя НТУ «ХПІ». Метою проекту було підвищення іміджу університету, ознайомлення наукової спільноти України і світу з досягненнями наукової школи електротехніки НТУ «ХПІ». На конкурс були представлені: серія історичних віртуальних виставок, розташованих на сайті НТБ, де представлено наукові доробки кращих представників цієї школи, історичні матеріали, куди включені відомості про наукову діяльність персони, його фото, бібліографія праць з посиланням на електронні версії повних текстів деяких публікацій, розміщених у інституційному репозитарії, у колекції «Історія НТУ «ХПІ» eNTUKhPIIR (<http://repository.kpi.kharkov.ua/>); електронна (<http://eee.khpi.edu.ua/>) і паперова версії журналу «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит», де на другій кольоровій сторінці обкладинки журналу представлені основні роботи науковця та напрямок його діяльності. Тобто реалізовано вимоги щодо інтеграції інформації – поєднано електронні ресурси сайту бібліотеки, репозитарію університету й електронної та паперові версії журналу.

Багато цікавих робіт було представлено на конкурс минулого року, дипломами конкурсу відзначені переможці у номінаціях:

✓ за кращий іміджевий проект – **Журавель Н. М.**, бібліограф I категорії **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**, як основна виконавиця електронного тематичного рекомендаційного бібліографічного покажчика «Вчені та співробітники Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – кавалери і лауреати державних нагород, всеукраїнських та регіональних премій, конкурсів [Електронний ресурс] : бібліогр. покажч. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Наук. б-ка ; уклад.: М. Я. Жуковська, Н. М. Журавель, О. І. Самофал ; ред. Н. П. Пасмор ; інж. оформл. С. А. Шахова. – Електрон. текстові дані. – Харків, 2015. – Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1393:vcheni-ta-sprivrobitnyky-kavalery-i-laureaty&Itemid=127. – Заголовок з екрана». Це дійсно іміджевий проект, в якому зібрана і систематизована інформація про наукові та освітні досягнення вчн, позиціоновані кращі здобутки вчених за останні 45 років його розвитку. Актуальність і новизна ресурсу полягає в тому, що він містить результати визнання багаторічної діяльності колективу університету у вигляді державних звань, орденів, медалей, премій, регіональних нагород та інших відзнак. До електронного ресурсу включені документи, що містять інформацію про вчених, співробітників, студентів університету, які мають державні нагороди України, лауреатів премій, переможців конкурсів тощо за період з 1970 року до сьогодення;

✓ за кращу науково-дослідну роботу – **Бакуменко Л. Г.**, заступник директора **НБ ХДУХТ** за проведення соціологічного дослідження з теми «Читання у житті сучасного студента» і «Що читає сучасна молодь» – анотований перелік улюблених і щойно прочитаних студентами книг за результатами проведеного дослідження серед студентів 1 курсу ХДУХТ у 2014-2015 рр. Метою дослідження було вивчення і аналіз ролі книги та читання у житті сучасної молоді, її сучасні уподобання та потреби в інформації, визначення засобів популяризації та підняття престижу книги і читання взагалі. Дослідження було проведено у декілька етапів: визначення методики збирання даних, розробка анкет і їх обробка, підготовка публікацій та електронного анотованого списку книг, які читає молодь, визначені перспективи роботи бібліотеки з урахуванням читацьких потреб. Це і створення комфортних умов для користувачів, і комплектування бібліотечного фонду новинками художніх творів, і проведення масових заходів з популяризації та реклами книги, використання індивідуального підходу до

користувачів у процесі їх обслуговування, підвищення культури обслуговування, впровадження інноваційного досвіду тощо;

✓ за кращу публікацію – **Безсмертна О. В.**, бібліограф 2 категорії, **НБ ХНМУ** за статтю, опубліковану у матеріалах конференції: «Мобільна стратегія» розвитку бібліотек // Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі: матеріали наук.-практ. Інтернет-еконференції, присвяченої **210-річчю** Харківського національного медичного університету та **95-річчю** Наукової бібліотеки ХНМУ, **5-12 жовтня 2015 року**, Харків / Харк. нац. мед. ун-т ; [редкол. : І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва]. – Харків : ХНМУ, **2015**. – С. **14-20**, представлену на І-й науково-практичній Інтернет-конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі і просторі», проведеній НБ ХНМУ. Також, статтю розміщено у Репозитарії ХНМУ (колекції Наукової бібліотеки: Матеріали конференцій і семінарів) - <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/9717>. У період проведення інтернет-конференції ця публікація отримала найбільшу кількість відгуків і була однією з найбільш дискусійних;

✓ за сприяння підвищенню позитивного іміджу внз – **Давидова Н. Б.**, провідний бібліотекар і **Статкус В. О.**, бібліотекар **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** за організацію перегляду праць професорсько-викладацького складу університету до рейтингового оцінювання вищих навчальних закладів України (**2012-2014** рр.). Всього було представлено понад **300** документів, серед них підручники, навчальні посібники з грифом МОН і видані за рішенням Вченої ради університету, монографії, матеріали конференції тощо;

✓ за створення власних електронних інформаційних ресурсів – **Ткаченко І. С.**, головний бібліотекар, **Щегініна Е. М.**, бібліограф II категорії **НБ ХНТУСГ імені Петра Василенка** за створення до **85-річного ювілею** університету електронного ресурсу: Літопис історії [електронний ресурс] : база даних / ХНТУСГ. – Електрон. текстові дані. – Харків, **2015**. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://books.khntusg.com.ua/?q=node/1047>. БД містить відомості про статті з періодичних і продовжуваних видань, присвячених університету та їх повні тексти;

✓ за патріотичне виховання молоді – **Олійник І. В.**, вчений секретар, **Гресь В. С.**, головний бібліограф і **Шуба О. Ю.**, провідний бібліограф **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** за створення бібліографічної збірки: «Книги военных лет (**1941–1945** гг.) : из фонда научно-технической библиотеки [Текст] : библиогр. указ. / Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т» ; [сост.: В. С. Гресь, И. В. Олейник, Е. Ю. Шуба ; под ред. Н. М. Ткаченко]. – Харьков : ХАИ, **2015**. – **84** с. – ISBN 978-966-662-386-0». – Повний текст розміщено на сайті НТБ НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»: <http://library.khai.edu/pdf/war-year/war-year.pdf>. Література, що увійшла у цей бібліографічний покажчик, сьогодні становить основу фонду рідкісних і цінних книг бібліотеки. Укладачами була зроблена копітка робота до виявлення видань цих років і визначення їх за видовою структурою;

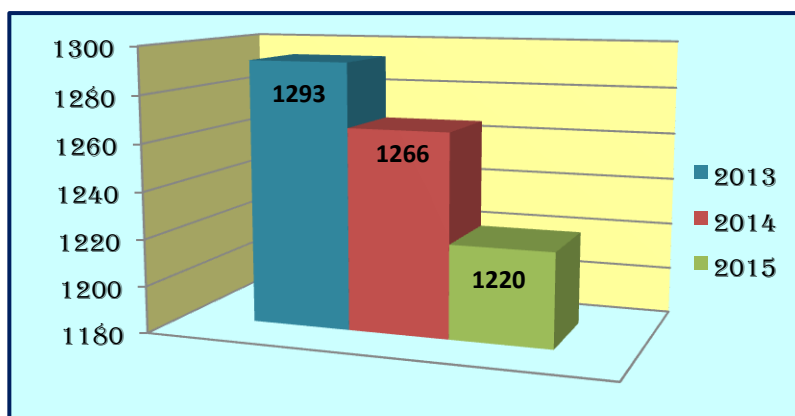
✓ за внесок у краєзнавчу роботу – **Ларіна А. В.** і **Ковалевська Л. В.**, завідувачі відділів, **Проценко І. Д.**, бібліотекар **НБ ХДУХТ** за організацію і проведення вечора пам'яті і участь у меморіальній конференції, присвяченій Галині Шевелевій (**1952-1991** роки), талановитій харків'янці, колишній студентці університету, солістці відомого у **80-і роки** ВІА «Здравствуй, песня»;

✓ за цикл ювілейних книжково-ілюстративних виставок – **Голубова Р. І.**, завідувач сектора, **Бондар Л. П.** і **Байрамова К. І.**, провідні бібліотекарі **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна**. Протягом року у приміщеннях ЦНБ та на факультетах експонувалося 32 виставки, які були присвячені 210-й річниці від дня заснування Харківського університету. Це виставки, присвячені вченим університету, науковим школам, історичним подіям університетського життя, всі вони відрізнялися високим професійним рівнем підготовки, актуальністю тематики та креативним підходом до їх організації, глибиною розкриття теми, вишуканим підбором ілюстрацій. Серед них виставка «Рижський Іван Степанович (1755-1811)» про життя і наукову діяльність філолога, професора і першого ректора університету. Заслужують на увагу виставки «Університетські імена у назвах вулиць Харкова» і «Університет у філателії», вченим університету: Андрію Петровичу Ковалівському (1895-1969), видатному вченому-арабісту і етнографу; Миколі Андрійовичу Гредескулу (1865-1941), юристу і політичному діячу; Павлу Івановичу Ковалевському, засновнику першої в Україні кафедри психіатрії та психології тощо.

Урочистості, присвячені нагородженню переможців конкурсу «Бібліотека року», відбулися у лютому, на засіданні директорів бібліотек Об'єднання.

Продовжувала зменшуватися загальна кількість працівників бібліотек Об'єднання. За минулий рік кількість працівників зменшилася на 46 одиниць у порівнянні з 2014 роком і становить 1 220 осіб. Скорочення бібліотечних фахівців відбулося у бібліотеках УАБС, ПУЕТ, СумДУ, ХНУМГ імені О. М. Бекетова тощо. Зменшення кількості бібліотечних працівників за останні три роки можна побачити на діаграмі. 50,8 % від загальної кількості бібліотечного персоналу складають фахівці з

Діаграма. Бібліотечний персонал

повною вищою спеціальною освітою. У **НБ ХДУХТ** у звітному році з **28** працівників одна людина працює повний робочий день, на **0,65** ставки – **6** осіб, на **0,9** ставки – **21** особа. Фахівці, що мають стаж роботи більш, ніж **20** років складають **51,2%**, що свідчить про продовження старіння колективів бібліотек.

організаційні зміни:

➤ назву **Харківський інститут банківської справи УБС НБУ** змінено на **Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»;**

➤ за багаторічну наукову діяльність рішенням вченої ради університету від **17.12.2015** року **Науковій бібліотеці Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** присвоєно ім'я **Михайла Андрійовича Жовтобрюха;**

➤ назву **Українська академія банківської справи НБУ** змінено на **Українська академія банківської справи;**

• кадрові зміни:

➤ керівником бібліотеки призначено фахівця, який займає посаду провідного бібліотекаря **бібліотеки ХННІ ДВНЗ «УБС» Ольгу Вікторівну Гребенюк**

➤ директором **Наукової бібліотеки Української академії банківської справи** призначено **Ларису Теофанівну Ониксимову**

• структурні зміни:

➤ до структури **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** увійшла філія – бібліотека Київського інституту управління і права в зв'язку з його приєднанням до складу університету;

➤ у **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** створено сектор наукометричного аналізу, в зв'язку з реорганізацією інформаційно-кодифікаційного відділу університету;

➤ у **НБ УАБС** відбулася зміна структури обслуговування користувачів. Протягом року було здійснено об'єднання наукового і навчального абонементів, а також двох читальних залів, ліквідовано сектор реєстрації читачів;

Відповідно до Наказу Міністерства культури і туризму України від **16.07.2007 № 44** «Про затвердження Положення про проведення атестації працівників підприємств, установ, організацій та закладів галузі культури» у бібліотеках **ХНУ імені В. Н. Каразіна, СумДПУ імені А. С. Макаренка і ГНПУ імені Олександра Довженка** минулого року було проведено атестацію персоналу. Атестаційною комісією приймалося рішення про відповідність працівників займаній посаді, оцінка професійної кваліфікації і ділових якостей, надавалися рекомендації щодо заохочення окремих працівників за досягнуті успіхи в роботі, включення до кадрового резерву, направлення на підвищення кваліфікації або перепідготовку тощо. Під час атестування працівники бібліотек висловлювали цікаві пропозиції щодо удосконалення роботи у відділах.

У **НБ УПА** минулого року було створено службову повнотекстову БД «**DOKUMENTASTIYALIBRARY**», яка містить адміністративно-управлінські та інструктивно-технологічні документи бібліотеки, всього **76** документів.

Під час святкування Всеукраїнського дня бібліотек, бібліотеки на урочистих зборах своїх колективів вшановували колег з їх ювілейними датами в бібліотечній професії, від адміністрацій внз персонал нагороджувався грамотами і грошовими преміями. Так, на базі відпочинку «Лісова казка», в рамках святкування Всеукраїнського дня бібліотек, **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** було проведено виїзний семінар «Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського у рік ювілею: підсумки і перспективи». По закінченню семінару організована пішохідна екскурсія на

Козацьку гору. У приміщенні бібліотеки експонувалася книжкова виставка «Всеукраїнський день бібліотек», проведено щорічну акцію «Кожен читач – меценат». **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** в рамках святкування Всеукраїнського дня бібліотек у фойє адміністративного корпусу підготовлено відеопрезентацію «Бібліотек@ Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка». До Всеукраїнського дня бібліотек та з нагоди **95-річчя НБ ХНМУ** було організовано виставку прикладного мистецтва співробітників, серед них: вишивка, бісероплетіння, фотороботи, темарі, плетіння гачком тощо. А напередодні професійного свята на території Журавлівського гідропарку колектив організував «Бібліопікнік-2015». Було цікаво, смачно, спортивно і пісенно. Організація і проведення таких заходів згуртовує колективи.

Щодо підвищення загальнокультурного рівня працівників бібліотек, протягом року вони відвідували театри, музеї, галереї, брали участь у екскурсіях.

Для поліпшення побутових умов співробітників **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** минулого року спонсорами були придбані мікрохвильова піч і холодильник.

Організація зв'язків з громадськістю і створення позитивного іміджу бібліотеки

В останні роки відносини з громадськістю стають все більш важливими в діяльності бібліотек Об'єднання. У роботі зі створення свого позитивного іміджу бібліотеки використовували зв'язки з професорсько-викладацьким складом внз і студентськими радами, засобами масової інформації. Приділяли увагу організації бібліотечного простору – розміщенню підрозділів бібліотеки і системи обслуговування читачів, інтер'єру внутрішніх приміщень тощо. Рекламна діяльність бібліотек була спрямована на просування своїх ресурсів, бібліотечних продуктів і послуг. Бібліотеки використовували елементи фірмового стилю. Реклама послуг та інформаційних продуктів, об'яви, інформація про соціальнокультурні заходи, протягом року з'являлися на шпальтах газет внз, власних Web-сайтах і блогах бібліотек. Бібліотеки активно використовували QR-код для реклами бібліотеки та її послуг.

Протягом року бібліотеки Об'єднання використовували різні соціальні мережі для просування своїх бібліотечно-інформаційних послуг. Сайти своїх бібліотек у соціальних мережах представляли бібліотеки **НТУ «ХП»**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**, **ХНУ імені В. Н. Каразіна**, **ХНМУ**, **СНАУ**, **УПА**, **НАУ імені М. С. Жуковського «ХАІ»** тощо. **НБ ХДУХТ** у 2015 році створена власна сторінка у соціальній мережі *Facebook*, де було розміщено книжкові виставки «Мороженое – роскошь доступна каждому» і «Кексы – любимое лакомство», буктрейлер Н. В. Гоголя «Вій», презентація збірки віршів випускниці університету тощо. Це сприяло рекламі власних здобутків та залученню нових користувачів до бібліотеки. Власну сторінку відкрито **ФБ ХНАУ імені В. В. Докучаєва** у соціальній мережі *ВКонтакте*.

У 2015 році у соціальних мережах *ВКонтакте*, *Twitter* і *Facebook*, **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** розпочала анонсування своїх книжково-ілюстративних виставок і різноманітних масових заходів, зорієнтованих на пропаганду фондів, залучення молоді до читання і самоосвіти, також наукових заходів, таких як науково-практичні конференції, навчальні семінари, круглі столи. Новини та інформацію про заходи, що проводяться у **НТБ НТУ «ХП»** розміщалися у соціальних мережах *ВКонтакте*, *Twitter* і *Facebook*, *Pinterest*, *YouTube*.

Колективні блоги для користувачів і бібліотечної спільноти продовжували вести бібліотеки **УМСА, ХДУХТ, ПНПУ імені В. Г. Короленка, НФаУ, НТУ «ХПІ», ПДАА**, які систематично оновлювалися. У звітному році біло створено блог **бібліотекою ПУЕТ**, протягом року продовжено роботу зі створення блогу **НБ ХДУХТ**.

Фахівцями **НБ ХНМУ** продовжено випуск електронного бюлетеня «Бібліотерапевт». **2015** рік для Наукової бібліотеки ювілейний тому, протягом року на шпалерах газети «Медичний університет» та у електронному бюлетені «Бібліотерапевт» (<http://libr.knmu.edu.ua>) виходили історичні нариси, присвячені цій події. Фахівці бібліотеки продовжували створювати електронний бюлетень «Бібліотерапевт», який існує з **2014** року. За останній рік у е-бюлетені з'явилися постійні рубрики: «Кладезь книжної мудрости», «Хроника місяця», «Аскорбинка для душі», «Библиотечная сокровищница: по страницам редких и ценных изданий». На сайті **НБ ХНУРЕ** на протязі року було представлено три випуски електронної газети «Техноbooka».

До **85-річчя** університету на всіх пунктах видачі **НТБ ПолтНТУ** за сторінками багатотиражної газети «За будівельні кадри» було розміщено історичні планшети з цікавими фактами з життя інституту/університету.

На засіданні учасників творчої майстерні «Веб-сайт бібліотеки: управління, принципи якості» **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** обговорювалося питання про взаємодії бібліотеки і користувача через засоби, що сприяють відкритості, доступності та прозорості діяльності бібліотеки. За рішенням учасників майстерні бібліотека поширила рекламування своїх послуг у соціальних мережах: здійснено посилання на основні бібліотечні ресурси – репозитарій, ЕК, он-лайн консультант та портал АСУ навчальним процесом, встановлено посилання із сторінки однієї мережі на сторінку іншої. З метою реклами **НТБ ПолтНТУ** та спонукання користувачів до читання на одному з абонементів створено Вазу побажань та Папку порад.

В онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» **бібліотекою УМСА** створено і розміщено статті про бібліотеку «Бібліотека ВДНЗУ УМСА» і ректора академії. **Бібліотекою ПУЕТ** також розміщено статтю «Бібліотека Полтавського університету економіки і торгівлі». Зроблено посилання у таких статтях Вікіпедії: «Електронна бібліотека», «Українські онлайн-бібліотеки», «Бібліотека Полтавського університету економіки і торгівлі» на Інституційний репозитарій ПУЕТ та електронну бібліотеку. «Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», таку статтю створено і розміщено у «Вікіпедії» **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**.

Задля популяризації проекту «Єдина картка читача бібліотек внз Харкова» бібліотекою **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** у минулому році створено презентацію, яка була розміщена на сайтах університету і бібліотеки, у соціальних мережах. **НБ ХНУРЕ** для реклами проекту «Єдина карта читача бібліотек внз Харкова» у програмі ProShow також було створено відеоролик.

З метою популяризації нових надходжень та оперативного, наочного інформування користувачів про актуальні надходження до своїх фондів, бібліотеки використовували соціальні мережі і сайти. Так, **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** у рубриці сайту «Галерея нових надходжень» надавала бібліографічний опис, анотацію та зміст видання, його обкладинку.

Для учнів шкіл, ліцеїв та коледжів бібліотеки проводили екскурсії, під час яких присутніх знайомили з бібліотекою, розповідали про можливості та перспективи навчання у внз.

В рамках святкування Всеукраїнського дня бібліотек у фойє адміністративного корпусу **ПНПУ імені В. Г. Короленка** співробітниками **НБ** підготовлено відеопрезентацію «Бібліотек@ Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка».

Використовуючи набуті знання та вміння на Школі бібліотечного журналіста, яка проходила у ХДНБ імені В. Г. Короленка, фахівцями **НБ ХДУХТ** планується у **2016** році створити власну електронну газету «Бібліосмаколики».

Матеріально-технічна база бібліотек

Протягом року постійна увага приділялася розвитку і вдосконаленню інфраструктури бібліотек Об'єднання, покращенню їх матеріально-технічної бази. Площа бібліотечних приміщень становить **78 291,2 м²**, у тому числі **39 207 м²** для зберігання фондів.

За останні три роки спостерігається зменшення загальної площі бібліотек, у тому числі, для зберігання фондів. Так, в зв'язку з структурною перебудовою бібліотеки зменшилася площа **НБ УАБС** майже на **147 м²**, на **604,7 м²** зменшена загальна площа **НТБ НТУ «ХП»**.

НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого протягом звітного року брала участь в організаційних заходах стосовно будівництва нової бібліотеки. Проведено організаційні зустрічі з представниками меблевої фабрики відносно проектування та розміщення бібліотечних меблів, стелажів для бібліотечної новобудови. Підготовлені пропозиції щодо бібліотечного та комп'ютерного обладнання шести поверхової будівлі тощо. Вирішено питання виготовлення банерів для виставкової діяльності і придбання комп'ютерної техніки за рахунок спонсорів. Підготовлені пропозиції щодо виготовлення нового виставкового обладнання. У приміщеннях **НБ ХНУМ** і по зовнішньому периметру будівлі бібліотеки змонтовано систему відео спостереження, встановлено датчики руху. На **35,6 м²** збільшилася загальна площа приміщень **бібліотеки УМСА**. Бібліотеці було передано додаткову кімнату, завдяки чому збільшилася площа читального залу «Електронна бібліотека». Для читачів і співробітників **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ»** придбано 25 нових офісних стільців, встановлені люмінесцентні світильники, проведені роботи з ремонту меблів, дверей і паркету в деяких приміщеннях бібліотеки.

Бібліотеками Об'єднання впродовж року приділялась увага організації бібліотечного простору – зони обслуговування читачів і внутрішніх приміщень. Здійснювалися поточні та капітальні ремонти приміщень бібліотек, увага приділялась оформленню інтер'єрів бібліотек. Так, площа відремонтованих приміщень **бібліотеки ХНУМГ імені О. М. Бекетова** становить майже **600 м²**, або **21,4 %** від загальної площі. Здійснено капітальний ремонт приміщення **НБ ХДУХТ** у гуртожитку, трьох відділів **бібліотеки ХДАДМ**. У всіх підрозділах **НБ ХНАДУ** проведено косметичний ремонт. У **бібліотеці КрНУ імені Михайла Остроградського** на одному з абонементів замінено двері, вікна і кафедру видачі; у одному з читальних залів і абонементі та книгосховищі замінено 15 вікон. Здійснено капітальний ремонт на одному з бібліотечних пунктів **НБ ХНТУСГ** – замінено підлогу, вікна, електродрігу і розетки, радіатори опалення будівель, зроблено навісну стелю.

У **НФаУ** проведено капітальний ремонт коридору **Наукової бібліотеки**, площею **63 м²**, замінено **32** вікна на металопластикові, встановлено **14** нових дверей в бібліотечних приміщеннях. Здійснено реконструкцію та капітальний ремонт приміщення бібліотеки площею **97 м²**, в якому створено новий електронний читальний зал на **60** місць для користувачів, оснащений новими сучасними меблями. У **бібліотеці УМСА** здійснено поточні ремонти у читальному залі та книгосховищі абонементу; замінено вікна на пластикові теплозберігаючі.

Майже всі бібліотеки Сумського обласного методичного об'єднання відчують брак приміщень для розташування бібліотечних фондів та обслуговування користувачів. Потрібні ремонти у діючих приміщеннях, ремонти електричних мереж та систем опалення. Бібліотеки потребують придбання обладнання та нових меблів.

За даними звітів потребують капітального ремонту приміщення бібліотек ХДУХТ, ХНУ імені В. Н. Каразіна, НТУ «ХПІ», УПА, НАУ імені М. Є. Жуковського «ХАІ», ХНУМГ імені О. М. Бекетова, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, НФаУ, ХДАК, ХДЗВА, ХДАДМ, ПНПУ імені В. Г. Короленка, ПДАА, КрНУ імені Михайла Остроградського, СумДПУ імені А. С. Макаренка, перебувають у аварійному стані приміщення бібліотек ХДУХТ, ХНУ імені В. Н. Каразіна, НТУ «ХПІ».

Протягом минулого року були проведені ремонтні роботи: у бібліотеці ВДНЗУ «УМСА» здійснено поточні ремонти у читальному залі та книгосховищі навчального абонементу, замінено вікна практично в усіх кімнатах на пластикові теплосберігаючі; у бібліотеці КрНУ на одному з абонементів замінено двері, вікна і кафедру видачі, у одному з читальних залів, абонементі та книгосховищі замінено 15 вікон.

У бібліотеках підтримувався належний санітарний стан фондів і приміщень. У полі зору бібліотек знаходилися питання створення оптимального режиму зберігання фондів, що відповідає державним стандартам. Персонал бібліотек дотримувався правил техніки безпеки, протипожежної та електробезпеки, регулярно проводилася інвентаризація матеріальних цінностей, бібліотеки одержували проїзні квитки на міський транспорт для службових поїздок.

Бібліотеки одержували проїзні квитки на метро і трамвай-тролейбус для службових поїздок співробітників: виконання замовлень по МБА, комплектування новою літературою, відвідувань науково-практичних заходів тощо.

У порівнянні з 2014 роком кількість персональних комп'ютерів зменшилася і становить 1 529, у тому числі серверів – 46. Зменшилася кількість комп'ютерів з Інтернет на 79 і становить 1 451 одиниць. Кількість копіювально-множної техніки також зменшилася і становить 514 одиниць. У НБ ХНУРЕ минулого року встановлено принтер друку штрихкодів та програмного забезпечення Zebra.

Бібліотеки Об'єднання і надалі планують проведення ремонтних робіт у приміщеннях книгосховищ, читальних залів і абонементів, а також внутрішніх приміщень бібліотек, закупівлю меблів, стелажів тощо.

Нове у роботі бібліотек

Інноваційні процеси, що відбувалися в бібліотеках Об'єднання у 2015 році забезпечували виконання основних завдань, збільшення сервісних послуг, поліпшення якості та швидкості технологічних процесів в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій:

- бібліотеки **ХНУ імені В. Н. Каразіна** і **НЮУ імені Ярослава Мудрого** приєдналися до нового наукового корпоративного проекту «Книжкові пам'ятки України» НБУВ;

- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** приєдналася до Всеукраїнській програми з поцифрування друкованих видань і рукописів «Сторінки майбутнього – Фонд культури та інновацій FUTURA за підтримки компанії «Цифрова країна». Університет також приєднався до Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «Уран» і проекту Бібліометрика української науки» Центру досліджень соціальних комунікацій НБУВ;

- бібліотеки внз Харкова приєдналися до нових корпоративних проектів ХДНБ імені В. Г. Короленка – мультимедійного регіонального проекту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» і електронного рекомендаційного бібліографічного ресурсу – краєзнавчого блогу «Історія Харкова у пам'ятних дошках»;

- до корпоративного проекту ХДНБ імені В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини» приєдналася – **НБ УПА**;

- у рамках спільного проекту **бібліотеки** і музейного комплексу **ХНУМГ імені О. М. Бекетова** «Спадщина університету: Історія. Наука. Культура. Особистість» розпочато новий напрямок роботи. На сайті бібліотеки представлена «Галерея вчених ХНУМГ імені О. М. Бекетова», яка має два розділи «Видатні вчені минулого» і «Видатні вчені сьогодення», де представлені списки опублікованих праць вчених університету і література про них. На початку списку розміщена коротка біографічна довідка та фото вченого;

- **Науковій бібліотеці Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка** присвоєно ім'я **Михайла Андрійовича Жовтобрюха**;

- **У бібліотеці ХНУМГ імені О. М. Бекетова** – відкрито «Бібліотеку Українсько-польського культурного центру» на базі одного з читальних залів;

- **НБ ГНПУ імені Олександра Довженка** – на базі залу рідкісних видань бібліотеки відкрито Музей історії українського козацького права **XVII–XVIII** ст.;

- **НБ УПА** – організовано новий читальний зал для науковців з фондом наукової літератури та іноземних видань;

- **НТБ НТУ «ХП»** з **01.01.2015** року законсервовано алфавітний генеральний, алфавітний студентський і систематичний каталоги;

- **НТБ НТУ «ХП»** реалізовано попереднє замовлення документів з електронного каталогу на сайті бібліотеки;

- розпочато обслуговування користувачів у автоматизованому режимі:

- **НБ УПА** – на абонементі художньої літератури;

- **НБ НФаУ** – студентів 1-3 курсів;

- **НБ ХНМУ** – на абонементі старших курсів відділу обслуговування;

- **НТБ НТУ «ХП»** – на трьох абонементів навчальних видань;

- **ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна** – розпочато роботу з упровадження автоматизованого обслуговування користувачів на абонементі відділу літератури філологічного профілю;
- **НТБ ПолтНТУ** запроваджено нову форму роботи з користувачами боржниками – робота з боржниками у соціальних мережах;
- **НТБ НТУ «ХПІ»** розпочато розміщення дисертацій і авторефератів у електронному репозитарії eNTUKhPIIR.
- **бібліотекою УМСА** проведено виїзну акцію «Поверни заборговану книгу до бібліотеки»;
- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** – встановлено нову версію програмного забезпечення Dspace – версію 3.1.;
- **НТБ НТУ «ХПІ»** – встановлено нову версію системи IRLC64 – 2014.1 D4;
- **26 кафедр навчального корпусу** отримали доступ до ЕК **бібліотеки ХНПУ імені Г.С. Сковороди** у локальній мережі;
- **НБ УПА** введено додаткові платні послуги: друкування документів з зовнішнього носія інформації, сканування документів, складання бібліографічних списків до дисертацій, дипломних та курсових робіт;
- **НТБ НАУ імені М. Є. Жуковського** з метою модернізації технології робіт, що виконуються, розроблені власні програмні продукти для проведення інвентаризації бібліотечних фондів і створення модулю «Книгозабезпеченість»;
- **НБ УПА** освоєно роботу в програмі з відкритим кодом «eTXT Антиплагиат»;
- **НТБ ПолтНТУ** започатковано розповсюдження електронною поштою Сигнальної інформації з актуальних питань за профілем кафедр;
- **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** створено повнотекстову БД краєзнавчих періодичних матеріалів;
- у **бібліотеці УМСА** на факультеті післядипломної освіти для лікарів-курсантів і інтернів бібліотекою організовано і проведено бібліомедійні заняття «Можливості бібліотеки академії в задоволенні інформаційних потреб лікарів»;
- **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** спільно з кафедрою педагогічної майстерності та менеджменту створено науковий інтернет-ресурс, присвячений життєдіяльності та творчому спадку видатного випускника університету, Антона Макаренка, що отримав назву «Макаренкіана»;
- **Бібліотекою ПУЕТ** розроблено проект на підтримку читання та підвищення статусу книги «Бібліотека ПУЕТ – центр читання, формування та розповсюдження культури читання серед студентів університету», також було розроблено проект з організації зони букросингу;
- для інтеграції наукової інформації внз у світовий інформаційний простір створено інституційний репозитарій у **ПолтНТУ** – ePNTUIR;
- усіма бібліотеками Об'єднання протягом року переглядалися і готувалися нові організаційні і технологічні регламентуючі документи;
- **НТБ ПолтНТУ** запроваджено нову форму бібліографічної діяльності – створення віртуальних веббіографічних виставок
- **НТБ НТУ «ХПІ»** на базі CMS Drupal підготовлено нову версію сайту;
- **Бібліотекою ПУЕТ** створено бібліотечний блог;

- **НБ ХНУРЕ** проведено міні-опитувань користувачів на сайті бібліотеки;
- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** розпочато формування БД «Праці вчених університету»;
- **НБ ХНУМ** за підтримкою ректора університету. отримала власний логотип;
- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** створено власний аккаунт в Google Академії»;
- **НБ ХНУРЕ** - створено онлайн-словник інформаційно-бібліотечних термінів, де представлено термінологію бібліотечного обслуговування у словниковій формі, який розрахований на бібліотекарів-практиків і користувачів бібліотеки, студентів першокурсників для вивчення розділу «Основи інформаційної культури»;
- **НТБ ПолтНТУ** створено слайд-лекцію «Інформаційна культура студентів»;
- **НБ ХНМУ**, в рамках лекцій на кафедрі суспільних наук, для всіх першокурсників запроваджено проведення циклу оглядів літератури «Медицина у дзеркалі світової літератури»;
- **НБ ПНПУ** у читальних залах організовано конкурс книжково-ілюстративних виставок у стилі «Display – кросинг»: «З голосу нашої Клію», «Дитина в сучасному світі», «Надвечір'я Всіх Святих Душ», «Таємниця картини Ніколо Пуссета»;
- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** науковцям університету надані довідково-бібліографічні консультації і практична допомога у створенні власних профілів у пошуковій системі та відкритій наукометричній базі Google Академія; реєстрації в єдиному міжнародному реєстрі вчених ORCID, який забезпечує коректну цитованість статей та надає можливість формувати особистий рейтинг в Українському індексі наукового цитування (проект «Наукова періодика України»);
- **НБ ХНМУ** використовуючи комунікаційні технології організувала і провела на власному сайті науково-практичну Інтернет-конференцію;
- «Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» розміщено статтю у «Вікіпедії» **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого**;
- створено статті «Бібліотека ВДНЗУ УМСА», про ректора академії і розміщено, їх у «Вікіпедії» **бібліотекою УМСА**;
- **бібліотекою ПУЕТ** в онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» розміщено статтю «Бібліотека Полтавського університету економіки і торгівлі». Зроблено посилання на Інституційний репозитарій ПУЕТ та електронну бібліотеку у таких статтях Вікіпедії: «Електронна бібліотека», «Українські онлайн-бібліотеки», «Бібліотека Полтавського університету економіки і торгівлі»;
- **НБ ПНПУ імені В. Г. Короленка** в рамках святкування Всеукраїнського дня бібліотек у фойє адміністративного корпусу підготовлено відеопрезентацію «Бібліотек@Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка»;
- До 85-річчя університету на абонементів і у читальних залах **НТБ ПолтНТУ** минулого року розміщено історичні планшети з цікавими фактами з життя інституту/університету, за сторінками багатотиражної газети «За будівельні кадри»;
- **НБ ХНУРЕ** для реклами проекту «Єдина карта читача бібліотек внз Харкова» та для представлення нових надходжень до фонду бібліотеки були створені два відео-ролика;
- **НБ ХНМУ** розпочала використовувати QR-код з метою реклами бібліотеки і її сервісів;

- **НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка** підписано угоду з громадською організацією Асоціацією «Інформатіо-Консорціум»;
- **НТБ НТУ «ХП»** підписано декларацію про приєднання до Консорціуму e-VERUM;
- **НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого** започатковано нову форму професійного розвитку персоналу – у бібліотеці працювала «Творча майстерня» за темою «Бібліотечний менеджмент як лідер перетворень»;

І надалі бібліотеки планують розширення номенклатури бібліотечно-інформаційних послуг, удосконалення традиційних і впровадження нових бібліотечних форм і методів роботи на основі інформаційних технологій, розвиток та удосконалення інфраструктури бібліотек, підвищення комфортності обслуговування користувачів, якісне комплектування фондів, поєднання паперових та електронних документів.

Голова Методичного об'єднання бібліотек
внз Харківською зони,
директор ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна

І. К. Журавльова

Виконавець:
Н.І. Лазаренко
(057)707-52-24

Список прийнятих скорочень:

ГНПУ - Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка
ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського - Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ІБЦ ХДЗВА – Інформаційно-бібліотечний центр Харківської державної зооветеринарної академії
КрНУ - Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
КНУ імені Тараса Шевченка – Київський національний університет імені Тараса Шевченка
КЗ «ХГПА» ХОР – Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
МОН України - Міністерство освіти і науки України
НаУКМА – Національний університет «Києво-Могилянська академія»
НАУ імені М. Є. Жуковського "ХАІ"- Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського "ХАІ"
НБУВ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
НМБК МОН України - Науково-методична бібліотечна комісія Міністерства освіти і науки України
ННІГОТ - Стахановський навчально-науковий інститут гірничих та освітніх технологій Української інженерно-педагогічної академії
ННМБ України – Національна наукова медична бібліотека України
ННППІ УПА - Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут Української інженерно-педагогічної академії
ННСГБ НААН – Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України
НПБ України – Національна парламентська бібліотека України
НТУ „ХПІ” – Національний технічний університет "ХПІ"
НТУУ «КПІ» - Національний технічний університет України «КПІ»
НФаУ – Національний фармацевтичний університет
НЮУ імені Ярослава Мудрого - Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого
ОНУ імені І.І. Мечникова - Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ПДАА - Полтавська державна аграрна академія
ПНПУ - Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка
ПолтНТУ - Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка
ПУЕТ - Полтавський університет економіки і торгівлі
СНАУ - Сумський національний аграрний університет
СумДПУ - Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
СумДУ - Сумський державний університет
УАБС – Українська академія банківської справи, м. Суми
УБА – Українська бібліотечна асоціація
УПА – Українська інженерно-педагогічна академія
УкрДУЗТ - Український державний університет залізничного транспорту
УМСА - Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
ХДНБ ім. В.Г. Короленка – Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка
ХНУ імені В.Н.Каразіна - Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

ХНЕУ імені С. Кузнеця - Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ХНМУ – Харківський національний медичний університет

ХНТУСГ – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

ХНУБА - Харківський національний університет будівництва і архітектури

ХНУМ - Харківський національний університет мистецтв імені І. Котляревського

ХНУМГ - Харківський національний університет міського господарства імені О.М Бекетова

ХДАДМ - Харківська державна академія дизайну і мистецтв

ХДАК – Харківська державна академія культури

ХДАФК – Харківська державна академія фізичної культури

ХДЗВА – Харківська державна зооветеринарна академія

ХДУХТ - Харківський державний університет харчування і торгівлі

ХНАДУ - Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ХНАУ імені В. В. Докучаєва – Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

ХННІ ДВНЗ УБА – Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

ХНПУ - Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ХНУРЕ – Харківський національний університет радіоелектроніки

ПЛАН
проведення науково-практичних конференцій, семінарів, нарад тощо для персоналу бібліотек
Харківського методичного об'єднання бібліотек внз III-IV рівнів акредитації
на 2016 рік

№ з/п	Найменування заходу	Місце проведення	Термін	Організатор заходу	Співвиконавці
1.	Вебінари «Технології ІРБІС»	http://webinar.mubint.ru	протягом року	Асоціація ЕБНІТ	Бібліотеки внз, які використовують АБІС ІРБІС
2.	Тематичний інтернет-форум (для бібліотек державних вищих навчальних закладів)	http://www-library.univer.kharkov.ua	протягом року	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (057)707-52-24 metodist@library.univer.kharkov.ua	
3.	Конкурс «Бібліотекар року»	Бібліотеки внз Харківського зонального методичного об'єднання	протягом року	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (057)707-52-24 metodist@library.univer.kharkov.ua	Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек внз III-IV рівнів акредитації
4.	Семінар-практикум «Школа методиста»	Бібліотеки внз Харківського зонального методичного об'єднання	протягом року	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (057)707-52-24 metodist@library.univer.kharkov.ua	Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек внз III-IV рівнів акредитації
5.	Школа керівника. Методичні часи «Маркетинг як засіб успішної бібліотечної комунікаційної політики (планування, контроль, аналіз бібліотечно-інформаційних продуктів, послуг)»	Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого	протягом року	Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (057)704-11-58 jur_libr@mail.ru Наукова бібліотека Української інженерно-педагогічної академії (057)733-78-97 nikolaenko@library.uipa.kharkov.ua	
6.	Курси підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців	Харківська державна академія культури	протягом року	Харківська державна академія культури (057)731-15-04 dppohdak@mail.ru	

7.	Семінар-практикум «Модернізація бібліотечного сервісу: представлення нових програмних продуктів та техніки»	Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки	I квартал	Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки (057)702-14-88, (057)755-44-97 librarydirector@kture.kharkov.ua; tamara.gryshchenko@nure.ua liudmyla.vlashchenko@nure.ua	ПАТ «УФД/Бібліотека» (Київ), Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек внз III-IV рівнів акредитації
8.	Науково-практична конференція-брейнстормінг «Роль бібліотеки у створенні ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука»	Наукова бібліотека Харківського державного університету харчування та торгівлі	I квартал	Наукова бібліотека Харківського державного університету харчування та торгівлі (057)349-45-26 biblio-hduht@mail.ru	Факультет соціальних комунікацій Харківської державної академії культури
9.	Педагогічна майстерня в рамках міжнародної школи-семінару «Сучасні педагогічні технології в освіті» «Сучасні інформаційні технології на допомогу освіті»	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ»	27 січня	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ» (057)707-66-88 bibl@kpi.kharkov.ua	
10.	Науково-практичний семінар «Інформаційні сервіси на службі бібліотекарів»	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ»	лютий	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ» bibl@kpi.kharkov.ua, (057)707-66-88	Бібліотека Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (057)707-32-08 library@ksame.kharkov.ua
11.	Круглий стіл для завідувачів бібліотек внз I-II рівнів акредитації м. Харкова	Бібліотека житлово-комунального технікуму ХНУМГ імені О.М. Бекетова	березень	Методичне об'єднання бібліотек внз I-II рівнів акредитації м. Харкова (057)707-52-24 metodist@library.univer.kharkov.ua	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
12.	Науково-практичний семінар «Бібліотеки внз як джерело інформаційного забезпечення наукового та навчального процесу»	Наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка	II квартал	Наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (0542)68-59-57 library@sspu.sumy.ua	

13.	Науково-практичний семінар «Наукова комунікація бібліотек виз: регіональний аспект»	Наукова бібліотека Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка	II квартал	Наукова бібліотека Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (05444)24-219	
14.	Круглий стіл «Інтерактивні форми роботи з молоддю»	Наукова бібліотека Української академії банківської справи НБУ	II квартал	Наукова бібліотека Української академії банківської справи НБУ (0542)66-51-06 library@uabs.edu.ua	
15.	Засідання Клубу ділового спілкування «Традиційні та інноваційні послуги сучасної бібліотеки»	Фундаментальна бібліотека Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва	II квартал	Наукова бібліотека Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (057)732-99-63 agrouniverbib@mail.ru	Фундаментальна бібліотека Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва
16.	Семінар «Роль культурно-виховної роботи бібліотеки ВНЗ у формуванні особистісних якостей сучасного студента»	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка	квітень	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (0532)50-06-21 ntbpntu@gmail.com	Обласне методичне об'єднання бібліотек виз III- VI рівнів акредитації
17.	Міжнародна веб-конференція «Імператив безпекового інноваційного суспільства: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання студентської молоді». (Партнерська діяльність у межах проектних напрямів Харківського університетського консорціуму (УНІКОМ))	http://library.nlu.edu.ua/	травень	Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (057)704-11-58 jur_libr@mail.ru	
18	Круглий стіл «Проблеми читання і сучасне суспільство»	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	вересень	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (057)707-52-21 cnb@karazin.ua	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ», Науково-технічна бібліотека Національного університету «Львівська політехніка»

19	Науково-практична конференція «Читання в епоху розвитку електронних ресурсів: книга чи Інтернет?»	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка	вересень	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (0532)50-06-21 ntbpntu@gmail.com	Обласне методичне об'єднання бібліотек вчз III- VI рівнів акредитації
20	Науково-практичний семінар «Інформаційні ресурси бібліотек у глобальному інформаційному просторі»	Бібліотека Сумського державного університету	IV квартал	Бібліотека Сумського державного університету (0542)33-10-39 library_ssu@ukr.net	
21.	Інтернет-конференція «Кількісні та якісні вимірювання у бібліотеках»	http://lib.nure.ua/	IV квартал	Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки (057)702-14-88, (057)755-44-97, (057)702-11-78 librarydirector@kture.kharkov.ua, tamara.gryshchenko@nure.ua, liudmyla.vlashchenko@nure.ua n.etenko@ukr.net; nataliia.etenko@nure.ua	Кафедра метрології та вимірювальної техніки Харківського національного університету радіоелектроніки
22.	Відкритий дистанційний курс «Куратор змісту-5»	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ»	IV квартал жовтень- грудень	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ» (057)707-66-88 bibl@kpi.kharkov.ua	
23.	Науково-практичний семінар «Уніфікація і стандартизація бібліотечної діяльності»	Наукова бібліотека Сумського національного аграрного університету	IV квартал	Наукова бібліотека Сумського національного аграрного університету (0542)62-78-16 biblioteka.snau@gmail.com	
24.	Семінар «Документно-ресурсна база бібліотеки: сучасні вимоги, аналіз та формування» (для Харківського територіального об'єднання с/г бібліотек)	Наукова бібліотека Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка	жовтень	Наукова бібліотека Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (057)732-99-63 agrouniverbib@mail.ru	

25.	Науково-методичний семінар в рамках Міжнародного тижня Відкритого Доступу «Практика просування публікацій у ресурсах Відкритого Доступу»	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ»	жовтень	Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «ХПІ» (057)707-66-88 bibl@kpi.kharkov.ua	
26.	Науково-практична конференція «Фундаментальна бібліотека ХНАУ імені В.В. Докучаєва: шлях довжиною у 200 років» (до 200-річчя ХНАУ імені В.В. Докучаєва)	Фундаментальна бібліотека Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва	жовтень	Фундаментальна бібліотека Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва (0572)99-71-23 library.knau@mail.ru	
27.	Круглий стіл «Проблеми формування фондів бібліотек внз на сучасному етапі»	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка	жовтень	Науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (0532)50-06-21 ntbpntu@gmail.com	Обласне методичне об'єднання бібліотек внз III-VI рівнів акредитації
28.	Науково-практична Інтернет-конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі»	http://libr.knmu.edu.ua	24-31 жовтня	Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету (057)705-07-21 libr@knmu.kharkov.ua	

Голова Методичного об'єднання бібліотек внз Харківською зони, директор ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна

І.К. Журавльова